

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

SARI SURAT

SHERLOCK
HOLMES

Sir Arthur Conan Doyle

SHERLOCK HOLMES

SARI SURAT

Çeviren: Necmi Akyazan

Cep Yayın No: 29

Sherlock Holmes - Sarı Surat

Sir Arthur Conan Doyle

Genel Yayın Yönetmeni / Ahmet İzci

Editör / İrfan Bülbül

Çeviren / Necmi Akyazan

İç Tasarım / Adem Şenel

Kapak / Yunus Karaaslan

İstanbul, Kasım 2011

T. C. Kültür Bakanlığı Sertifika No:14111

© Avrupa Yakası Yayıncılık 2011

Avrupa Yakası Yayınları, İlgı Yayınlarının markasıdır.

Avrupa Yakası Yayıncılık

Çatalçeşme Sokak. No: 27/10

Cağaloğlu / İSTANBUL

Tel: 0212 526 39 75

Belgegeçer: 0212 526 39 76

www.avrupayakasiyayinevi.com

bilgi@ilgiyayinevi.com

BERİL TAÇ DAVASI

Dostum, koltuğundan yavaş bir şekilde elleri sabahlığının cebinde olduğu hâlde kalktı ve omzumun üzerinden bakmaya başladı. Aydınlık, soğuk bir Şubat sabahıydı ve önceki günden kalma karlar yeri kalın bir örtü gibi kaplamış, kış güneşinin altında parlıyordu. Baker Sokağı'nın merkezinde bulunan karda, işleyen trafik sayesinde, kahverengi bant şeklinde yol açılmıştı ancak yolun her iki tarafında ve yürünen yerlerde kar beyaz bir örtü gibi duruyordu. Gri yol döşemeleri temizlenmiş ve kazınmıştı fakat hâlâ tehlikeli derecede kaygan oldukları için normalde olduğundan daha az yolcu vardı. Aslına bakılırsa, tuhaf davranışları ile ilgimi çeken bir beyefendinin dışında, Metropolitan İstasyonu yönünden gelen hiç kimse yoktu.

Ellili yaşlarda, uzun boylu, cüsseli, kuvvetli, azametli bu adamın kocaman, güçlü bir şekilde beliren yüzü ve emreden bir duruşu vardı. Siyah frakı, parıldayan şapkası, zarif, kahverengi tozlukları ve gri pantolonuyla zengin bir tarzı olmasına rağmen kasvetli bir şekilde giyinmişti fakat tavırlarına, kıyafet ve görünümüne uymuyordu. Bitkin gibi duruyor ancak acelesi varmış gibi bazen hızlanıyor, ardından yavaşlıyordu. Yürüdüğünde ellerini bir aşağı bir yukarı götürüyor sallıyor; kafasını sağa sola çeviriyor, yüzü garip bir hal alıyordu

-Bu adamın ne sıkıntısı var? Devamlı olarak evlerin numaralarına bakıyor, dedim.

Ellerini birbirine sürten Holmes:

-Galiba buraya geliyor, dedi.

-Buraya mı?

-Evet. Sanırım bana bir şey soracak. Buna benzer durumlara daha önce de tanık oldum. Bak, söylemedim mi?

Holmes konuşurken bahsettiğimiz kişi kapıya yanaşmış ve zile şiddetli bir şekilde basmıştı bile. Çok fazla geçmeden bulunduğumuz alana gelen adam, seri bir şekilde soluk alıp veriyor ve enteresan davranıyordu. Adamın halinden üzüntülü, sıkıntılı olduğunu anlamak zor değildi, bu durumda sevinçli olan bizler adama acımaya başladık.

Önce bir şey söylemeden öylece kalakaldı, sonra çaresizlikten kendini paralamaya başladı. Birden başını şiddetle duvara vurdu. Anında müdahale ettik. Sherlock Holmes, adamı bir sandalyeye oturtup yanına oturdu, merhametli ve uygun bir şekilde onunla konuşmaya başladı.

-Bana derdinizi anlatmaya geldiniz sanırım. Seri olmak istediğinizden pek haliniz kalmamış. Oturup dinlenin biraz. Çok önemli olmayan sıkıntınızı da daha sonra da dinleyelim.

Adam biraz oturdu ve nefeslendi. Duygularını kontrol etmeye çabalıyordu sanki. Mendili ile alnını sildikten sonra bize yöneldi.

-Aklımı yitirdiğimi düşündüğünüze şüphe yok, dedi. Holmes:

-Önemli bir sıkıntınız olduğunu düşünüyorum, şeklinde yanıtladı adamı.

-Tanrı şahidim ki aslında öyle. Aklımı yitirebilecek kadar büyük ve dehşetli bir sorun. Herhangi bir kepezeliği kaldırabilecek durum da olsam da şu ana değin haysiyetimi korudum. Bireysel problemler herkes için mümkün ancak ikisi aynı anda ve en berbat bir şekilde benliğimi sardı. Bu sıkıntıya karşı tek olduğumu ilave edersek en asil biri dahi acı içinde kalır. Holmes:

- Hemen bırakmayın lütfen kendinizi. Kim olduğunuzu ve neler yaşadığınızı atlamadan aktarın, dedi. Ziyaretçimiz:

-İsmim, size tanıdık gelebilir muhtemelen, Ben Alexander Holder. Threadneedle Caddesinde bulunan Holder&Stevenson firmasının ortağıyım.

Londra'daki ikinci büyük özel bankaya ait olan bu isim bize tanıdık geldi. Londra'daki önemli, önde gelen bir adamı acınacak duruma getiren şey ne olabilirdi? Tüm bilinmezlikle birlikte hikâyesini duymak için adamın konuşmasını bekledik.

-Zamanın değerli olduğunu düşünüyorum. Bundan dolayı polis müfettişi sizin yardımınıza başvurmamı salık verince derhal işbirliğiniz için size geldim. Baker Sokağı'na yeraltı treni ile geldim. Karda faytonlar yavaş gideceğinden yolu yürüyerek tamamlamayı uygun gördüm. Pek yürüme antrenmanı yapan biri değilim. Bu nedenle nefesim tılandı. Şimdi ise daha iyiyim. Gerçekleri size kısaca ve tüm netliğiyle anlatacağım.

Tabii sizin de iyi bildiğiniz gibi, başarılı bir bankacılık, kaynaklarımıza kârlı yatırımlar bulmak, bağlantılarımızı artırarak daha çok müşteriye ulaşmamıza bağlı. En kazançlı yol ise düzgün yollarla borç vermek şeklinde olur. Son birkaç yıldır bu işi çok iyi anlaşmalarla yaptık ve birçok asil aileye, tabloları, kitaplıkları veya eşyaları karşılığında oldukça yüklü miktarlarda borç para sağladık.

Dün sabah bankadaki ofisimde otururken bir kâtip, müşterilerimden birinden gelen bir notu verdi bana. Belki de bu tüm dünyaca tanınan bu isim hakkında fazla konuşmamam daha iyi. Kendisi İngiltere'deki en yüksek, en asil, en yüce isimlerden biri. İçeri girdiğinde ezildim, hemen uygunsuz bir görevi yerine getirir gibi iş hakkında konuşmaya başladı.

-Bay Holder, kredi sağladığınız hususunda bilgilendirildim, dedi.

-Firmanın güvencesi iyi ise, diyerek cevapladım.

-Bu, benim için kesinlikle elzem, dedi. 50.000 Pound'a hemen ihtiyacım var. Ben, tabii bu önemsiz tutarın on katını arkadaşlarımdan da ödünç alabilirdim ama bu bir iş meselesi ve bu işi kendim yürütmek tercih ettim. Benim konumumdaki birinin yükümlülük altına girmesinin pek akıllıca olmayacağını rahatlıkla anlayabilirsiniz.

-Bu nakdi ne kadar süreliğine istediğinizi sorabilir miyim? dedim.

-Bir sonraki pazartesi günü kayda değer bir nakdim olacak ve o zaman size uygun göreceğiniz faiziyle birlikte size geri öderim. Ancak alacağım paranın şu anda ödenmesi benim için çok önemli.

-Kendi özel kasamdan fazla tartışmadan ödemek beni mutlu eder, dedim. Dayanamayacağım bir gerginliktense bunu yapmak daha iyi. Diğer taraftan bu işi firma adına yapacağımdan adaletli olmak adına ortağımı ikna etmeliyim. Her durumda iş dünyasındaki her önlem alınmalıdır.

-Parayı hemen almayı tercih ederim, dedi. Kare şeklindeki siyah maroken^[1] kutuyu yukarı doğru kaldırarak sandalyenin kenarına koydu. Şüphesiz Beril^[2] Tacı duymuşsunuzdur, diyerek ekledi.

-İmparatorluğun en değerli kamu mallarından biri, dedim.

-Kesinlikle. Kutuyu açtı, orada ten rengindeki kadifeye gömülmüş muhteşem bir mücevher yatıyordu. Otuz dokuz iri beril var, değerini hesaplamak mümkün değil, dedi. İstedğim meblağın, en düşük bir tahminle, iki katı eder. Güvence olarak size bırakmaya hazırım.

Kutuyu elime aldım ve tereddüt ederek değerli müşteriye baktım.

-Değerinden kuşkunuz mu var? diye sordu.

-Hiç yok. Ben sadece kuşku...

-Size bunu vermemin uygunluğundan... Bu konuda kaygılanmayın. Bunu dört günde geri alamayacağımı bilsem bu işin hayalini bile kurmazdım. Saf formdadır. Yeterli bir teminat mıdır?

-Kâfi.

-Bay Holder, anladığınız üzere, bu, hakkınızda duyduğum şeylere karşı size duyduğum güveni gösteren güçlü bir kanıt. Size sadece bu işin duyulmayacağına dair değil, dedikodu yapılmayacağı konusunda da güveniyorum; bunlardan daha önemlisi bu emanet için gereken tüm tedbirlerin alınması gerekiyor, çünkü söylememe gerek yok, başına bir şey gelirse büyük bir skandal olur. Herhangi bir zararda her şeyi kaybederiz. Dünyada bunun yerine konulabilecek, bu beril ile uyumlu bir benzeri yok. Bunu size bırakıyorum, bununla birlikte bütün güvenimle size teslim ediyorum ve pazartesi sabahı geri alacağım.

Müşterimin ayrılmak için telaşlı görüldüğünden başka bir şey söylemedim fakat veznedarımı çağırarak elli adet 1.000 Pound ödenmesini söyledim. Önümde duran değerli kutuyla tek başıma kaldığımda, üzerimdeki büyük sorumluluk olduğunu düşünmeye ve bazı şeylerden kuşkulananmaya başladım. Elimdeki varlık, millî bir varlıktı. Başına bir hal geldiğinde feci bir skandal olacağı kesindi. Şimdiden bu işe razı olduğum için pişman olmaya başlamıştım. Buna ilaveten artık durumu değiştirmek için geçti. Değerli taşı özel kasama kilitledim ve işime döndüm.

Akşam olduğunda, çok değerli olan taşı ofiste bırakmanın tedbirsizlik olacağını düşündüm. Banka kasaları daha önce de zorlanmıştı, aynı şeyin olmayacağını garantisi var mıydı? Eğer böyle bir şey olsa kendimi nasıl kötü bir durumun içinde bulurdum!

Önümüzdeki günlerde kutuyu yanımda taşımaya, kontrolüm altında tutmaya karar verdim. Bu niyetle bir araba tuttum ve değerli taşı yanıma alarak Streatham'deki evime gittim. Üst kata çıkıp kutuyu giyinme odama kilitleyene kadar rahat bir nefes alamadım.

Konuyu iyi anlayabilmeniz için size biraz da ev halkından bahsedeyim Bay Holmes:

Seyisim ve uşağım evin dışında kalıyorlar, onları belki dışarıda tutabiliriz. Yıllardır bana hizmet eden ve güvenilir olduklarından şüphe duymadığım üç bayan hizmetçim var. Ayrıca sadece birkaç aydır benim hizmetimde bulunan yardımcı hizmetçi Lucy Parr var. Kusursuz bir karakteri var ve görevini her zaman tatmin edici bir şekilde yapmıştır. Çok güzel bir kız; hayranlarının yakınında olmasının dışında herhangi bir kötü huyu yok. Her yönden onun iyi bir kız olduğuna inanıyoruz.

Hizmetçiler için söyleyeceklerim bu kadar. Ailem o kadar küçük ki, onları tarif etmek için çok zamana ihtiyacım yok. Dulum ve sadece bir oğlum var, Arthur. Beni hayal kırıklığına uğrattı Bay Holmes, hem de acı veren bir hayal kırıklığına. Şüphe yok ki bunda benim de payım var. İnsanlar, onu şımarttığını söylüyor. Çok büyük olasılıkla da öyle. Sevgili karım öldüğünde, sevebileceğim kişi olarak sadece oğlum kalmıştı. Yüzündeki gülümsemenin bir an için bile solmasına dayanamıyordum. Hiçbir isteğini geri çevirmedi. Belki biraz sert olsaydım, bu ikimiz için de daha iyi olurdu ama her şeyin iyi olmasını istedim.

Doğal olarak niyetim, benden sonra işi devam ettirmesi idi fakat başına geçmesini istiyordum ama o, iş için uygun biri değildi. Vahşi, değişken biri ve doğrusunu söylemek gerekirse, büyük miktarlarda parayla çalışacak kadar güvenilir değil. Gençken aristokrat bir kulübe üye oldu, oranın cazibesine kapılarak kısa zamanda paralı ve pahalı zevkleri olan bir grup insanla arkadaş oldu. Kâğıt oynamayı öğrendi hem de abartılı bir şekilde. Şeref borcunu ödemek için tekrar tekrar bana geldi ve yalvardı.

Onu bu tehlikeden kurtarmak için birden çok denemede bulundum ama her zaman arkadaşı, Sör George Burnwell onu tekrar oraya çekti.

Gerçekte Sör George Bumwell gibi bir adamın oğlumun üzerindeki etkisi karşısında şaşırmadım, evimize sık sık gelirdi ve onun etkileyici tavırlarına karşı koymak zordu. Arthur'dan büyüktür, Dünya'yı parmaklarının ucunda oynatan, her yeri görmüş, görmüş geçirmiş, parlak bir konuşmacı, yakışıklı biridir. Ancak onun o soğuk hallerini düşündüğümde, etrafına yaydığı alımdan uzak biri olduğunu, alaycı konuşan ve gözlerinin derinliğinde güven telkin etmeyen biri olduğunu düşünürdüm. Serinkanlı bir şekilde ele alındığında onun hakkında böyle düşünürüm ve benim küçük Mary'im de kadınlık sezgilerine dayanarak, aynı şeyleri düşünüyordu.

Ve şimdi bahsedilecek sadece Mary kaldı. O, benim yeğenim. Erkek kardeşim beş yıl önce öldüğünde o yapayalnız kaldı. Onu evlatlık aldım ve ona kızım gibi baktım. Evimin ışığıdır, tatlı, sevgi dolu, güzel bir kızdır; genç olmasına rağmen yetişkin bir kadının yapabileceği kadar sessizce ve kibar bir şekilde ve ev işlerini yapar. O, benim sağ kolumdur. Onsuz ne yaparım bilmiyorum. Şimdiye kadar sadece bir konuda bana karşı çıktı. Oğlum iki kere özverili bir şekilde ona evlenme teklif etti. O ise her ikisini de reddetti. Oğlumu doğru yola getirecek kişinin o olduğunu düşünüyordum. Bu evlilik oğlumun hayatını tamamen değiştirebilirdi, fakat şimdi, heyhat! Çok geç, sonsuza kadar çok geç!

Şimdi Bay Holmes, artık çatımın altında yaşayan insanları tanıyorsunuz ve sefil hikâyemi anlatmalıyım.

O gece akşam yemeğinden sonra oturma odasında kahvelerimizi yudumlarken, Arthur ve Mary'ye müşterimin ismini açığa vurmadan yaşadıklarımın, çatımız altındaki değerli hazineden bahsettim. Konuşurken kahve servisini yapan Lucy Parr odadan çıkmıştı. Bundan eminim ama kapının kapalı olup olmadığına yemin edemem. Mary ve Arthur konuyla çok ilgilendiler ve ünlü tacı görmek istediler ama bunun iyi olmayacağını düşündüm.

-Onu nereye koydun? diye sordu Arthur.

-Dolabıma.

-Gece boyunca evde hırsızlık yaşanmayacağını umalım, dedi.

-Kilitli, diye cevapladım.

-Herhangi eski bir anahtarla açılabilir. Küçükken o dolabı kutudan aldığım bir anahtarla açmıştım.

Sık sık böyle garip konuştuğundan ne söylediğinin önemi yok diye düşündüm. Sıkılgan bir ifadeyle beni odama kadar takip etti. Gözleri yerde iken:

-Baba bana 200 Pound verir misin? dedi. Sert bir şekilde cevapladım:

-Hayır, veremem! Sana yeterince yumuşak davrandım para konusunda.

-Çok naziktin fakat bu parayı almalıyım, aksi takdirde kulüpte kimsenin yüzüne bakamam.

-Çok iyi olur! diye bağırdım.

-Evet, ama şerefsiz biri olmamı istemezdin, dedi. Bu utanca dayanamam. Parayı bir şekilde almalıyım ve sen vermeyeceksen başka yollar deneyeceğim.

Çok sinirlenmişim, çünkü bu, bir ay içinde üç kez para istemişti.

-Benden metelik bile alamazsın, diye bağırdım. Sonra da eğildi ve birşey söylemeden odadan çıktı.

O gidince dolabımı açtım, hazinemın güvende olduğunu gördüm ve tekrar kilitledim. Ardından her şeyin güvende olup olmadığını görmek için evin etrafında gezindim, bu görevi genelde Mary'ye bırakırdım fakat o gece bu işi kendimin yapmasının daha iyi olacağını düşündüm. Merdivenlerden aşağı doğru yaklaşırken Mary'yi gördüm, pencereyi kapatıyor ve kilitliyordu. Tedirgin bir halde:

-Söylesene baba, dedi. Hizmetçi Lucy'ye bu gece dışarı çıkması için izin verdin mi?

-Kesinlikle hayır.

-Şimdi arka kapıdan girdi de. Şüphesiz birini görmek için çıkmıştır fakat bu hiç de güvenli değil, buna bir son verilmeli.

-Yarın sabah onunla konuş veya istersen ben konuşurum. Her yeri kilitlediğinden emin misin?

-Yeterince eminim baba.

-İyi geceler o halde.

-Onu öptüm ve yukarı, tekrar yatak odama çıktım. Hemen uyumuşum. Size konu hakkındaki her şeyi aktarmaya çabalıyorum Bay Holmes. Tam olarak anlatamadıklarımı çok rica ederim sorunuz.

-Aksine, anlattıklarınız gayet berrak.

-Umarım özellikle şimdi anlatacağım hikâyem de bu kadar net olur. Uykum çok ağır değildir, zihnimdeki gerginlik ile her zamankinden daha fazla tedirgin uyumuş olmama şüphe yok. Sabaha doğru iki dolaylarında evde duyduğum bir sesle uyandım. Uyandığımda ses kesilmişti ama sanki bir yerlerde yavaşça bir pencere açılmış gibiydi. Dikkat kesilerek dinledim. Aniden yan odada hafif bir şekilde ayak sesleri duydum. Korkudan titrer bir halde yataktan dışarıya doğru süzıldüm ve odamın yuvarlak köşesine baktım.

-Arthur, diye bağırdım. Seni hain! Hırsız! O taca elini sürmeye nasıl cüret ediyorsun?

Bıraktığım havagazı lambası yarı açıktı ve mutsuz oğlum, üstünde gömleği ve pantolonu, ışığın altında elinde taçla öylece duruyordu. Tüm kuvvetiyle onu kırmaya veya bükmeye uğraşıyordu. Bağırınca kavradığı şeyi elinden düşürdü ve yüzü bir ölü yüzü gibi soldu.

Tacı kaparak iyice kontrol ettim. Bir altın parçası ile üç beril yok olmuştu.

-Terbiyesiz, diye öfkeyle bağırdım. Ona zarar vermişsin. Beni sonsuza kadar onursuz kıldın. Çaldığın mücevherler nerede?

-Çalınmış! diye bağırdı.

-Evet, hırsız! diye kükredim onu omuzlarından sarsarak.

-Eksik yok. Eksik olamaz, dedi.

-Üçü kayıp ve sen onların nerede olduğunu biliyorsun. Yalancı olduğun kadar hırsız da diyebilir miyim sana? Diğer parçaları da koparmaya çalıştığını anlamadım mı?

-Bana yeterince isim taktın, dedi. Artık daha fazla dayanamam. Beni suçlamayı tercih ettiğin için fazla bir şey söylemeye gerek yok. Sabah evini terk edeceğim ve kendime bir yol çizeceğim.

-Burayı polisin elinde terk edeceksin ayrılacaksın! diye bağırdım, öfkeden kudurarak ve yarı

delirmiş bir halde. Araştırmayı sonuna kadar götüreceğim.

-Benden bir şey öğrenemezsin, dedi, onun doğasında olmasını düşünmediğim bir şekilde. Eğer polisi çağırmayı tercih ediyorsan, bırak da ne yapabiliyorlarsa yapsınlar.

Bu arada sesimi yükselttiğimden ev halkı uyanmıştı. Odama ilk gelen kişi Mary idi. Tacı ve Arthur'un yüzünü gördüğünde her şeyi anladı, çılgılık attı ve bayıldı. Polisi çağırması için hizmetçiyi gönderdim ve olayı onlardaydı artık. Müfettiş ve bir de memur eve vardıklarında, o ana dek kollarını birleştirip kızgın bir şekilde öylece duran Arthur, onu hırsızlıkla itham edip etmeyeceğimi sordu. Kırık tacın millî bir servet olduğunu ve konunun bireysel değil, genel bir sorun olduğunu anlattım. Her şeyi yasaların çözmesi gerekiyordu artık.

-En azından, dedi, beni hemen tutuklatmayacaksın. Evden beş dakika uzaklaşmam, senin de benim de faydama, dedi.

-İstersen ayrıl evden, belki de çaldığın şeyi saklarsın, dedim. Sonra da yaşadığımız olayın fenalığını anlayıp sadece kendimin değil, kendimden de öte başka birinin haysiyetinin söz konusu olduğunu anımsattım. Herkes için fena bir skandalın söz konusunu olduğunu bildirdim. Üç taşın nerede olduğunu söylese tüm bunları bitirebilirdi

-Sorunla sen yüzleşeceksin. Suçüstü yakalandığın için göstereceğin mazeret olayın pisliğini gidermez. Taşların nerede olduğunu söylersen olayı kapatabilirsin, her şey affedilir ve unutulur.

-Affını kim suçluysa onlara sakla, şeklinde cevap verdi hiç oralı olmadan.

Söyleyeceklerimin tesir etmeyeceğinin farkına vardım. Sadece bir çözümüm vardı. Müfettişi çağırdım ve onu tutukladılar. Odasını ve berilleri saklayabileceği her yeri aradılar ama hiçbir sonuç yoktu. Perişan oğlum, o kadar konuşmaya ve tehditlere rağmen hiçbir şey söylemedi. Bu sabah onu bir hücreye aldılar. Ben ise bu sorunu çözmeniz için size geldim. Polisler, bir şey yapamayacaklarını net olarak dile getirdiler.

-Siz masraftan kaçınmayın Bay Holmes. 1.000 Paund'luk bir ödül koydum. Aman Tanrı'm, ben ne yapacağım? Bir gecede tüm haysiyetimi, değerli taşları ve oğlumu yitirdim. Ne yapacağım ben?

Ellerini kafasına koydu, sallanarak çocuklar gibi dert yanmaya başladı.

Sherlock Holmes, kaşları kalkık, gözlerini ateşe sabitlemiş olarak birkaç dakika halde sessiz kaldı. Sonra da:

-Çok şirket kabul eder misiniz? dedi.

-Ailesiyle birlikte ortağım ve ara sıra Arthur'un arkadaşları. Birkaç sefer Sör George Burnwell geldi son zamanlarda. Başka yok sanırım.

- Toplum içine çok çıkar mısınız?

- Arthur çıkar. Mary ve ben evde kalırız. Biz pek önem vermeyiz buna.

- Bu, genç bir kız için tuhaf.

- Oldukça sessiz bir kızdır. Ayrıca çok genç değil. Yirmi dört yaşında.

- Bu olay, anlattığınız kadarıyla, onu da sarsmış görünüyor.

-Feci! O benden daha çok etkilendi.

-Oğlunuzun suçlu olduğundan hiç şüpheleniz yok sanırım.

- Gözlerimle elindeki tacı gördükten sonra nasıl olabilir ki.

-Bunun kesin bir kanıt olduğunu düşünmüyorum. Tacın geri kalanı da hasar gördü mü?

-Evet, bükülmüştü.

- Düzeltmeye çalıştığını düşünmediniz mi?

-Tanrı sizi korusun! Onun ve benim için elinizden geleni yapıyorsunuz. Ama bu ağır biriş. O anda ne yapıyordu? Eğer maksadı iyi ise neden söylemedi?

- Kesinlikle. Eğer suç işlediyse neden yalan söylemeye yeltenmedi? Bana kalırsa sessizliği iki şekilde de açıklanabilir. Birkaç önemli husus daha var. Polis uyanmanızı sağlayan gürültü için ne dedi?

-Arthur'un odadan çıkarken çıkarttığı ses olabilir düşündüler.

- Hikâyedeki gibi. Suç işleyen biri, herkes uyansın diye kapısını çarpıyor. Peki, bu taşların kaybolması hususunda ne dediler?

-Bulanabilecek yerlere, mobilya aralarına, tahtaların arasına bakıyorlar hâlâ.

-Evin dışına bakmayı düşündüler mi?

- Evet, olağanüstü gayret sarf ettiler. Bahçenin her yerine baktılar.

-Şimdi, sevgili bayım, dedi Holmes. Hem polisin hem de sizin aklınıza gelenlerden daha farklı bir şey olabileceğini düşünüyor musunuz? Sizin için oldukça kolay gibi ama aslında bana göre oldukça zor bir durum. Ortaya attığınız fikri irdeleyin. Oğlunuz yatağından kalkıp riski göze alıyor ve odanıza kadar geliyor. Dolabı açıyor, tacı alıyor, zor da olsa taşın bir kısmını alıyor. Sonra da otuz dokuz mücevherden yalnızca üç tanesini bir yerlere saklıyor. Otuz altı taşla da size yakalanıyor. Bu anlattıklarınız olabilir mi?

Bankacı karamsar bir şekilde:

- Ne olabilir ki bunun haricinde? Niyeti iyi ise niçin bana anlatmıyor?

-Bunu bulmak da bizim görevimiz, diyerek yanıtladı Holmes. Şimdi Bay Holder, birlikte Streatham'e gidelim ve ayrıntıları iyice gözden geçirelim.

Faydalı olabilmek ümidiyle ben de onlara katıldım. Anlatılan hikâyeye beni çok meraklandırmıştı. Acınacak babasının düşündüğü gibi düşünüyordum, oğlunun suçlu olduğunu ama Holmes'un yargılarına inandığımdan farklı bir şeyin olabileceğini hissediyordum. Holmes, yol boyunca hiç konuşmadan öylece durdu, çenesi göğsüne doğru idi, şapkasını göz hizasına kadar indirmişti ve dalıp gitmişti.

Müşterimiz, bahsedilen umuttan dolayı biraz keyiflenmişti, hatta iş meseleleri hakkında konuşmaya başlamıştı. Kısa bir tren yolculuğu ve kısa bir yürüyüşün ardından Fairbank'e, büyük bankacının rezidansına ulaştık.

Fairbank, yolun az ilerisinde uzakta, beyaz taştan yapılmıştı. Girişte, kapının önünde at arabaları için bir yol yolu ve karlarla örtülmüş bir çimenlik vardı. Sağda, küçük bir ağaçlık, mutfak kapısına doğru bir patika ve bir giriş daha vardı. Solda da ahıra uzanan bir yol bulunuyordu. Holmes, bizi

bırakarak sırayla bu girişleri gezdi ve bütün evin çevresini kontrol etti. Biz de salona doğru ilerledik ve o dönene kadar ısınmak için dinlenmeye başladık. Bu esnada kapı açıldı ve içeri genç bir bayan girdi. Ortalamanın üzerinde bir boyu vardı. Zayıftı, beyaz teni, siyah saçları ve gözleri vardı.

Yüzü sararmıştı, hem de daha önce hiçbir kadında görmediğim kadar. Dudakları, vücudu gibi kansızdı, gözleri kıpkırmızı idi. Odaya geldiğinde ise sabah bankadaki halinden daha fazla acı çeker gibi idi.

Kuvvetli bir kişiliği olduğu gözüken bir kadını böyle kederli görmek beni daha derinden üzmüştü. Beni fark etmeden hemen amcasına gitti ve hoş, feminen bir hareketle amcasının başını okşadı.

-Arthur'un serbest kalması için emirlerini verdin, değil mi baba? diye sordu.

-Hayır hayır kızım, sorun iyice incelenecek.

-Fakat suçsuz olduğuna eminim. Kadın içgüdüsünün ne olduğunu bilirsin. Kötü bir şey yapmadığını biliyorum ve sen de ona bu kadar sert davrandığın için üzüleceksin, inan bana.

-Suçsuzsa neden sessiz?

-Kim bilir? Belki de ondan bu kadar suçladığın için sinirlidir.

-Elinde taç onu gördüğümde nasıl şüphelenmezdim?

-Fakat sadece bakmak için almış olabilir. Lütfen sözlerime inan ve onun masum olduğuna düşün. Bu davadan vazgeç ve daha fazla konuşma. Sevgili Arthur'umuzun hapiste olduğunu düşünmek çok feci.

-Değerli taşlar bulunana kadar bu meseleyi kapatmayacağım, asla Mary. Arthur için hissettiğin sevgi seni kör ediyor. Olayı kapatmak bir yana, daha da iyi incelensin diye Londra'dan bir beyefendi getirdim.

- Bu beyefendi mi? diye sordu, bana doğru bakarak.

-Hayır, onun arkadaşı. Kendisini yalnız bırakmamızı istedi. Ahır yolunda şimdi.

-Ahır yolu mu? dedi kaşlarını çatıp. Orada ne bulacak ki? Sanırım bu o. Doğruluğuna inandığım şeyi, Arthur'un suçsuz olduğunu kanıtlayacağınızı düşünüyorum bayım, dedi Sherlock Holmes'a dönerek.

-Fikrinizi paylaşıyorum ve de yardımınızla bunu kanıtlayacağıma inanıyorum, diye cevap verdi Holmes, ayakkabılarını temizlerken. Sanırım Bayan Mary Holder'la tanışma onuruna vardım Size bir veya iki soru sorabilir miyim?

-Evet, bayım, eğer bu dehşetli sorunu halletmeye yardımcı olacaksa tabii ki sorun.

-Geçen gece hiçbir şey duymadınız mı?

-Hayır, amcam bağırana dek hiçbir şey duymadım. Onu duyunca aşağı indim.

-Pencereleri ve kapıları siz kapattınız. Tüm pencereleri kilitlediniz mi?

-Evet.

-Bu sabah tamamı kilitli miydi?

-Evet.

- Hizmetçiniz, erkek arkadaşı olan, amcanıza ona bakmak için dışarı çıktığını söylemişsiniz.

-Evet, oturma odasında bekliyordu, amcamın taçla ilgili söylediklerini duymuş olma ihtimali var.

-Anlıyorum. Bunu erkek arkadaşına söylediğini ve ikisinin bu soygunu planladığı sonucunu çıkarıyorsunuz sanırım.

- Fakat bu üstü kapalı teorilerin ne faydası var? diye bağırdı bankacı, sabırsız bir ifadeyle. Size Arthur'u elinde taçla gördüğümü söyledim.

-Biraz bekleyin Bay Holder. Ona da bakacağız. Bayan Holder, varsayımlarıma göre, bu kızın mutfak kapısından girdiğini gördünüz.

-Evet. Kapının kilitli olup olmadığını anlamak için gittiğimde kapıdan içeri giriyordu. Karanlıkta da bir adam gördüm.

-Onu tanıyor musunuz?

- Evet! Bizim için sebze getiren manav. Adı Francis Prosper.

-Kapının solunda, yani yolun ortasında mıydı? diye sordu Holmes.

-Evet, öyleydi.

-Adamın tahta bir bacağı var mıydı?

Genç bayanın gözlerine anlaşılabilecek kadar bir korkuya çöktü.

-Neden, sihirbaz gibisiniz. Gülümsedi fakat Holmes'un zayıf, meraklı yüzünde bir karşılık bulamadı.

-Sizi üst kata çıkarmaktan memnun olurum, dedi. Muhtemelen evin dışına yine dönebilirim. Belki de yukarı çıkmadan alt kattaki pencereleri kontrol etsem fena olmaz.

Pencerelerin arasından süratle geçti ve ana girişten ahır yoluna bakan pencerenin önünde durdu. Pencereyi açıp büyüteciyle pervazı kontrol etti. Sonra da:

-Üst kata çıkabiliriz, dedi.

Bankacının yatak odası, sade ve küçüktü. Gri halı, geniş bir dolap ve uzun bir ayna vardı. Holmes hemen dolaba yöneldi ve kilide bakmaya koyuldu.

-Açmak için hangi anahtar kullanılmış acaba? diye sordu.

-Fazlalık eşyaları koyduğumuz dolabın anahtarı, oğlum böyle söylemişti.

-O anahtar burada mı?

-Masanın üstünde.

Sherlock Holmes, anahtarı alıp dolabı açtı.

-Gürültü çıkarmayan bir kilit, dedi. Sizi uyandırmaması normal. Bu kutu da tacın konulduğu kutu olmalı. Bir bakayım.

Kutuyu açtıktan sonra tacı masanın üzerine bıraktı. Taç kuyumculuk sanatına ait bir eserdі. Otuz altı taş, şimdiye kadar gördüğüm en güzelleriydi. Tacın bir bölümü kırılmıştı ve üç taş yoktu.

-Şimdi Bay Holder, dedi Holmes. Çalınan parça buradan alınmış. Şimdi geri kalanını da kırmanızı,

denemenizi rica edeceğim.

Bankacı korkuyla irkildi.

-Denemenin rüyasını bile göremem, dedi.

-O halde ben yapacağım. Holmes tüm kuvvetini taca verip kırmaya çalıştı ama sonuçsuzdu.

-Biraz gevşedi bence ama parmaklarım yeterince kuvvetli olmasına rağmen kırabilmek çok zamanımı alacak. Normal biri bunu yapamaz. Kırıldığında nasıl bir ses çıkar sBay Holder? Bir tabancanın çıkartabileceği kadar gürültü çıkarır. Ama bunlar yatağınızın birkaç yada ötesinde olduğu halde bana hiçbir şey duymadığınızı mı söylüyorsunuz?

-Ne düşüneceğimi bilemiyorum. Her şey çok karanlık geliyor bana.

-Fakat belki de ilerledikçe her şey aydınlanacak. Siz ne düşünüyorsunuz Bayan Holder?

-Amcamla aynı şaşkınlığımı paylaştığımı itiraf etmeliyim.

-Oğlunuzu gördüğünüzde terlik veya ayakkabı gördünüz mü?

-Gömleği ve pantolonu vardı sadece üstünde.

-Teşekkür ederim. Soruşturma olağandışı bir eksik haricinde tam da istediğimiz gibi, eğer bu problemi çözemezsek bu, tamamıyla bizim hatamızdan dolayıdır. İzninizle Bay Holder, incelemeye evin dışında devam etmek istiyorum.

Holmes, yalnız gitti, fazladan ortaya çıkacak ayak izlerinin işi için iyi olmayacağını düşünerek onu yalnız bırakmamızı istedi. Birkaç saat sonra karlarla kaplı ayakkabıları ve gizemli yüzüyle döndü.

-Sanırım görülecek her şeyi gördüm Bay Holder, dedi. Artık odama dönerken sizi iyi bir hizmet sunacağım.

-Fakat Bay Holmes, değerli taşlar nerede?

- Söyleyemem.

Bankacı ellerini ovuşturup:

-Onları bir daha göremeyeceğim! diye haykırdı. Peki, oğlum, bana umut verebilir misiniz?

-Fikrim hiç değişmedi.

-Tanrı aşkına, o zaman dün gece evimde olan karanlık olaya ne diyeceğiz?

-Yarın Baker Sokağı'ndaki evime gelerseniz sabah dokuz-on arası size her şeyi netleştirecek şeyler söyleyebilirim. Değerli taşlara kavuşmanız için, anladığım kadarıyla, bana kartınızı verdiniz ve yapacağım masraflara limit koymayacaksınız.

-Onları geri almak için servetimin tamamını veririm.

«Çok iyi. Konunun şimdiki ve sonraki durumuna bakacağım. Şimdilik hoşça kalın fakat akşam olmadan önce buraya tekrar gelebilirim.

Şu anda tam olarak nasıl olduğunu bilemesem de arkadaşımın konu hakkındaki son yargıya varabildiğini anladım.

Eve doğru ilerlerken yolda birkaç kez konudan bir bahis açayım dedim fakat ama Holmes, konuyu

değiştirince ben de umutsuz bir şekilde bu niyetimden vazgeçtim. Vardığımızda saat daha üç olmamıştı. Kendimizi onun odasında bulduk. Holmes, birkaç dakika sonra bir avare gibi giyindi ve tekrar aşağı indi. Kirden parlayan ve yakalarını yukarı doğru kaldırdığı eski montu, kırmızı atkısı ve aşınmış çizmeleri onu bir avareden farksız hale getirmişti.

-Bu işe yarar sanırım, dedi şöminenin üstündeki aynaya şöyle bir göz atarken. Keşke sen de gelebilseydin Watson, ama korkarım bu olmayacak. Takipte olabilirim fakat konuyu yakında çözeceğim. Birkaç saat içinde dönerim.

Dolabın üstünden sığır eti kesip iki yuvarlak ekmeğin arasına koydu, sandviç yaptı ve cebine attı. Henüz çayımı yeni bitirmiştim ki geri döndü. Lastik botunu elinde sallıyordu. Botu bırakıp bir fincan çay aldı.

-Sadece uğradım, dedi. Şimdi gidiyorum.

-Nereye?

-West End'in diğer tarafına. Gidip dönmem zaman alabilir. Geç kalırsam beni bekleme.

-Nasıl gidiyor?

-İdare eder. Şikâyet edecek bir şey yok. Önce Streatham'e gittim ama eve girmedim. Çok hoş, küçük bir sorun. İyi bir olayı kaçırmak istemedim. Oturup dedikodu yapmayayım, şu kıyafetlerden kurtulup eski saygın kimliğime bürüneyim.

Sadece sözlerine bile bakılsa yeterince tatmin olacak nedeni var gibiydi. Gözleri parıltılı idi, soluk yanakları renklenmişti. Hışımınla yukarı kata çıktı. Kapının vuruluş sesinden kendine göre bir ava çıktığını çıkarttım.

Gece yarısına kadar onu bekledim ama geldiğine dair hiçbir iz yoktu ve ben de istirahat etmek için odama gittim. Bu gibi iş durumlarında, burnu koku aldığında günler, gecelerce görünmemesi nadir bir durum değildi ve ben de bu duruma şaşırıyordum. Saat kaçta geldiğini bilmiyorum ancak kahvaltı yapmak için aşağı indiğimde mümkün olabildiği kadar dinç ve sağlıklı görünen bir şekilde Holmes'i gördüm; elinde kahvesi, gazetesi ile.

-Sensiz başladığım kusuruma bakma Watson ama unutmamalısın ki müşterimizle bu sabah bir görüşmemiz var.

- Neden, saat dokuzu geçmiş şu anda, diyerek cevapladım onu. Bu oysa hiç şaşırmazdım.

Dostumuz, finansördü gelen gerçekten de. Dostumuzdaki değişiklik beni şoke etmişti. Büyük yüzü bir tutam kadar kalmıştı. Dün sabah gayet canlı olan adam, şimdi yorgun ve uyuşuk bir haldeydi. Ona doğru ittirdiğim sandalyeye bıraktı kendini.

-Bu kadar ciddi bir şekilde sınanacak ne yaptım bilmiyorum, dedi. Daha iki gün öncesine kadar mutlu ve zengindim, hiç sıkıntım yoktu. Şimdi yalnızım ve onursuzum. Bir keder diğerini izliyor. Yeğenim Mary de beni bırakıp gitti.

Sizi bırakıp gitti mi?

-Evet. Yatağında uyumamış, bozulmamış yatağı, odası boştu. Holdeki masada adıma bırakılmış bir not vardı. Dün ona hüznü bir şekilde ama sinirlenmeden eğer oğlumla evlenmiş olsaydı oğlumun iyi olacağını söyledim. Belki de bu sözlerim düşüncesizce idi. Bıraktığı notta da buna atıfta bulunuyor.

“SEVGİLİ AMCACIĞIM,

Size zorluk çıkardığımı hissediyorum. Daha farklı davransaydım bu rezil felaket olmayabilirdi. Böyle düşündüğüm sürece evinizde mutlu bir şekilde yaşayamam. Sizden sonsuza kadar ayrılmam gerekiyor. Düşünülen geleceğim için üzülmeyin ve tüm bunların ötesinde beni aramayın. Bu faydasız bir olduğu gibi hem de beni hasta da eder. Hayatta veya ölümdede...

Sevgili Mary’niz.

-Bu notla ne demek istiyor Bay Holmes? Sizce bu onun intihar edeceğinin bir göstergesi mi?

-Hayır, hayır, hiçbir şekilde. Ama bu belki de olabilecek en iyi çözümdü. Sıkıntılarınızın sonuna yaklaştığınıza inanıyorum Bay Holder.

-Öyle mi diyorsunuz? Bir şeyler duymuş olmalısınız, Bay Holmes; bir şeyler öğrenmiş olmalısınız! Taşlar nerede?

-Her biri için 1.000 Pound ödemeyi düşünmez miydiniz?

-On öderim.

-Buna gerek yok. Üç bin olayı kapatır ve hatırlatırım ki küçük de bir ödül var. Çek defterinizi yanınızda mı? Buyurun bu kalemi. 4.000 Paund daha iyi olacak sanırım.”

Acı bir feryat atan müşterimiz kalemi sıkıca tuttu.

-Başarmışsınız diyerek güçlkle soludu. Kurtuldum, kurtuldum.

Kederi gibi, sevinmesi de tutkuluydu. Taşları sıkıca tutup kendine doğru yaklaştırıyordu. Sherlock Holmes haşin bir şekilde:

-Borçlu olduğunuz bir şey daha var Bay Holder, dedi.

-Borç mu? Kalemi tutup:

-Ne kadarsa hemen ödeyeceğim, dedi.

-Hayır, borcun benimle alakası yok. Alçakgönüllü, asilzade oğlunuza özür borçlusunuz. O, oğlum olsa bu kadar onurlanacağım bir davranış sergiledi.

-Taşları alan Arthur değilmiş o halde.

-Size dün de söyledim, bugün de tekrar ediyorum, o değildi.

-Bundan emin misiniz? O halde acele edelim ve gerçeğin artık bilindiğini söyleyelim.

- O zaten biliyor. Sorunu çözünce onunla konuştum. Hikâyeyi bilmeme müsaade etmeyeceğini anladığımda ona anlattım; o da söylediklerimin doğru olduğunu itiraf etti ve bazı küçük ayrıntıları da bu hikâyeye ekledi. Sizin bu sabah vereceğiniz haberler dudaklarının açılmasını sağlayabilir.

-Tanrı aşkına, bana hikâyenin olağan dışı olan tarafını söyleyin.

-Öyle yapacağım ve nasıl ilerlediğimi size sırayla açıklayacağım. Önce şunu söylemem izin verin ki bu, benim açımdan söylemesi, sizin açınızdan da duyması zor. Sör George Burnwell ve yeğeniniz Mary, anlaşıp kaçmışlar.

-Benim Mary? İmkânsız!

-Maalesef mmknden de öte, kesinlikle yle. Ne siz ne de oğlunuz ailenizin içine aldığınız bu adamın gerçek karakterini biliyordu. O, İngiltere'deki en tehlikeli adamlarından biri; batık bir kumarbaz, tam bir suçlu; kalpten, vicdandan yoksun biri. Yeğeniniz böyle adamları bilmez. Tatlı sözlerine kanmış olmalı. Onun yeminlerine kapılmış olabilir ki daha önce yüzlerce kez etmiştir bu yeminlerden. Yeğeninize tatlı sözler söyleyerek, kalbine dokunmaya denemiştir. Ne dediğini en iyi şeytan bilir ama en azından yeğeniniz onun kullandığı bir araç oldu ve kullandığını ve her akşam görüşüyorlar.

Bankacının yüzü, kl rengine dönüşmüştü:

-İnanamam, inanmayacağım! diye bağırdı.

-O halde dün gece evinizde neler olduğunu söyleyeyim. Yeğeniniz, sizin odanızda olduğunu düşünerek aşağı indi ve ahır kapısına açılan pencere doğru ilerleyip aşığıyla konuştu. Ayak izlerinin kara gömülmesi birinin orada olduğunun kanıtı sayılır. Genç yeğeniniz ona tatan bahsetti. Adam bunu duyunca plan yaptı ve kızı da kandırmayı başardı. Yeğeninizin sizi sevdiğine şüphe etmem ama bazı kadınlarda sevgiliye duyulan aşk, diğer sevgileri bastırır. Aşağı geldiğinizi gördüğünde konuşmaları yeni sona ermişti ve hemen pencereyi kapattı. Size, doğru da olan, hizmetinizin tahta bacaklı bir adamla olan münasebetinden bahsetti.

Oğlunuz Arthur ise sizinle yaptığı konuşmadan sonra yatağına gitse de kulüpteki borçlanma meselesi yüzünden iyi uyuyamadı. Gece yarısında kapısının önünde bir ayak sesi işitti. Kalkıp etrafı kontrol ettiğinde kuzeninin gizlice odanıza daldığını gördü. şaşkınlıktan ne yapacağını bilmez bir halde iken üzerine bir şeyler giyip karanlıkta beklemeye başladı. Yeğeniniz odanızdan çıktığında, oğlunuz, ışık sayesinde yeğeninizin elinde bir ta olduğunu gördü. Kız, merdivenlerden aşağı doğru inerken oğlunuz da tedirgin bir şekilde perdenin arkasına saklanıp giriş yolunu izlemeye başladı. Yeğeninizin pencereyi açtığını, karanlıktaki birine tacı verişini ve pencereyi kapatarak odasına dönüşünü gördü. Kız perdenin yanından geçmişti fakat oğlunuzu görememişti.

Oğlunuz, yeğeniniz için açıklanamayacak bir rezillik olabilecek bir durumdan sakınmak amacıyla sevdiği kız oradayken bir şey yapmadı. Kız odasına geri döndü. Oğlunuz, durumun sizin için ne kadar zor bir durum olacağını fark etti ve meseleyi kendi halletmeye karar verdi. Aşağı koştu, pencereyi açtı, karlı yoldan geçip aşağı doğru koşmaya başladı. Ay ışığında bir Sr George Burnwell'i gördü. O kaçmaya çalıştıysa da Arthur tarafından yakalandı. Tacın bir ucundan oğlunuz, diğerinden de karşısındaki çekmeye başladı. O esnada oğlunuz, Sr George'un gözüne vurdu. Ta evik oğlunuzun elinde kaldı, o da geri dönüp pencereyi kapattı ve yanınıza geldi. Tacın o mücadelede eğildiğini anlayıp düzeltmeyi deniyordu ki sahneye siz çıktınız.

-Bu mümkün mü? diyebildi soluk soluğa bankacı.

-O sizden sıcak bir teşekkür beklerken siz ona isim takmaya başladınız ve o da buna sinirlendi. Birine ihanet etmeden olayın nasıl olduğunu açıklayamazdı, bir şövalye gibi davrandı ve sırrını muhafaza etti.

-Bu Mary'nin tacı görünce neden bilincini kaybettiğini açıklıyor, diye bağırdı Bay Holder. Aman Tanrım! Ne kadar aptal ve krmşm! Beş dakika dışarı çıkabilmek için izin istemişti! Düşen parçaların kavga ettikleri yerde olup olmadığını anlamak için izin istiyormş aslında. Onu nasıl yargılamışım!

Holmes, devam etti:

Eve vardığımda hemen karda oluşan ve bana yardımcı olabilecek izleri gözlemlemeye başladım. Olay yerindeki izleri etkileyebilecek kadar soğuk olmadığını biliyordum. Satıcıların kullandığı yola baktığımda ise her yere basıldığını ve izlerin ayırt edilemez olduğunu gördüm. Bununla birlikte biraz ileride, mutfak kapısına yakın bir yerde, bir kadın ve tahta bacaklı bir adamın konuştuklarını, kardaki yuvarlak izlere bakarak, anladım. Hatta yerdeki ayak izlerinden bakıldığında onların kaygılandıklarını, kadının geri dönüp kapıya doğru ilerlediğini, tahta bacaklının da bir müddet orada kaldıktan sonra ayrıldığını söyleyebilirim. Daha önce söylediğiniz gibi, izlerin hizmetçinize ve onun sevgilisine ait olduğunu düşündüm ki sonuçlar da bunu gösteriyordu.

Bahçe yoluna girdiğimde ise rastgele birkaç iz dışında önemli bir şeye rastlamadım ki bunlar da polislerin bıraktığı izlerdi. Ahır yolunda karda çok uzun ve karmaşık bir hikâyenin yazılı olduğunu fark ettim.

Biri çizmeli, diğeri çıplak ayaklı adamlara ait olduğu anlaşılan izler vardı. Anımsadıklarımın çıplak ayak ile bırakılan izlerin oğlunuza ait olduğuna karar verdim. Biri, iki tarafa doğru da yürümüştü fakat diğerinin hızlı bir şekilde koştuğu ve ötekini izlediği anlaşılıyordu. İzlerden çizmeli olanın karların üstünden giriş taraftaki pencerenin önüne gittiğini çıkardım. Sonra da yolun yüz metre dolaylarındaki diğer tarafına gittim. Çizmeli olanın arkasına doğru baktığını, karların üzerinde arbede izleri olduğunu fark ettim. Kan lekeleri yanılmadığının bir işaretiydi. Çizmelinin yolun aşağısına doğru koştuğunu, yol üzerindeki kan lekelerinden dolayı da yaralananın o olduğunu anladım. Caddenin ulaştığında kaldırımın temizlendiğini, oralarda kanıt elde edemeyeceğimi anladım.

Hatırlayacağınız üzere eve girerken, büyütecimle girişteki pencerenin çerçevesine ve pervazına göz attım. Birileri oradan geçti. Yerdeki ayak izi net bir şekilde görülebiliyordu. İşte o zaman neler olduğunun farkına vardım. Pencerenin dışında biri adam beklerken, bir başkası taşları getirmiş, oğlunuz da bunları görünce hırsız takip edip onunla boğuşmuştu. Her ikisi de tacın bir ucundan tuttuğundan taç parçalanmıştı. Oğlunuz tacı almıştı ama bir kısmı rakibinde kalmıştı. Artık her şey açıktı. Soru, oradaki adam kim olduğuydu ve tacı ona kim getirdiği.

Eski bir özdeyişim var, imkânsız tükettiğinde, imkânsız gibi gözükse de, kalan gerçektir. Şimdi, bu işleri yapanın siz olmadığını biliyorum, o halde geriye sadece yeğeniniz ve hizmetçileriniz kalıyordu. Bunları yapan hizmetçilerinizden biri olsaydı oğlunuz üzerine kalan bu suçu neden kabul edecekti ki? Mantıklı bir sebep gözüküyordu. Bununla birlikte oğlunuzun kuzenini seviyordu. Bu durum, onun neden bu sırrı saklayacağına dair mükemmel bir açıklamaydı, bu sırrın birileri için onur kırıcı olduğunu da eklemek lazım. Yeğeninizin pencerenin önünde olduğunu ve tacı tekrar görünce kendini kaybetmesini de anımsadığımda kurduğum bağlantının kesin olduğunu anladım.

Yeğeninizin yardımcısı kimdi? Muhtemelen bir âşık, onun size beslediği sevgi ve minnettarlığı bastırabilecek biri. Dışarı az çıktığınızı ve arkadaş çevrenizin de kısıtlı olduğunu biliyordum. Ama bu kısıtlı arkadaş çevrenizde Sör George Burnwell de bulunuyordu. Bir erkek olarak kadınlar arasındaki şeytansı namını duymuştum. Çizmeleri giyen ve kayıp taşları alan o olmalıydı. Arthur'un onu gördüğünü bilmesine rağmen ailesinden dolayı güvende olduğunu biliyordu.

Duyarlı hislerinizin ne tavsiye edeceğini, ne gibi önlemler aldığımı tahmin edebilirsiniz. Bir aylak gibi giyindim ve Sör George'un evine gittim. Uşağıyla konuşmayı başarabildim. Efendisinin bir gece önce kafasını kestiğini öğrendim. Sonuçta altı Şilin'e botlarını satın aldım. Botları alıp Streatham'e gittim ve izlere tam olarak uyumlu olduklarını gördüm.

Bay Holder:

-Dün akşam dar geçitte kötü giyimli bir serseri gördüm, dedi.

-Aynen öyle. O, bendim. Adamımı bulduğumu anlayınca eve dönerek kıyafetlerimi değiştirdim.

Narin bir durum vardı ortada. Bir davacı olmamalıydı ve skandal olmasını engellemeliydim. Kurnaz adamın bu meselede elimizin bağlı olduğunu bildiğinin farkındaydım. Gidip onu gördüm. Önce tabii ki her şeyi reddetti. Onunla ilgili tüm parçaları anlattığımda ise duvardaki bastonla kabadayılık yapmaya çalıştı. Adamımı iyi tanıdığım için o vurmaya denemeden önce silahımı kafasına dayadım. O zaman biraz daha mantıklı oldu Elindeki her taş için 1.000 Pound vereceğimizi söyledim. Biraz kederlendi. “Tanrı belanı versin. Üçü için altı yüz aldım” dedi. Soruşturma olmayacağını söyleyerek taşların yeni sahibinin adresini aldım. Aldığım adrese gidip tanesine 1.000 Pound vererek taşları geri aldım. Oğlunuza her şeyin yolunda olduğunu söyledim ve ancak saat ikide, uzun bir günün sonunda yatağıma girebildim.

Bankacı ayağa kalkarken:

-İngiltere’yi büyük bir skandaldan kurtaran bir günmüş, dedi. Efendim, size teşekkür edebilecek

kelime bulamıyorum. Yaptıklarınız karşısında nankör olamam. Yetenekleriniz, duyduklarımı aşıyor. Şimdi sevgili oğlumun yanına hemen gidip yaptığım büyük yanlışlıktan dolayı ondan özür dileyeceğim. Zavallı Mary için söyledikleriniz kalbimi acıtıyor. Onun nerede olduğunu yetenekleriniz bilemez.

- Sanırım, güvenli bir şekilde Sör George Burnwell ile birlikte olduğunu söyleyebiliriz. Eşit bir şekilde işledikleri suçlarının cezalarını görecekler.

SURAT

Kendine has yetenekleriyle sevgili dostum Sherlock Holmes'a ilişkin sizlere aktardığım sayısız hikâyenin bazen izleyicisi bazen de aktörü olduğum aşikâr. Bu hikâyeler, genel anlamda, daha çok başarılı sonuçlarıyla dikkat çekiyor. Başarısız olanlarına değinmememiz, Holmes'un ününe ün katmak amacı taşıyor. Zaten kendisi de buna ihtiyaç duymuyor, doğrusunu söylemek gerekirse. Asıl mesele, dostumun Holmes'un sonuçlandıramadığı olayları başkalarının da çözüme kavuşturamayacak olması.

Her neyse... Holmes, zaman zaman kontrolü kaybetmiş birisi kadar dengesiz olabiliyor ya da biz onun kontrolünü kaybettiğini sanabiliyoruz. Onu çok yakından tanıyor olmanın verdiği tecrübeyle konuşmam gerekirse, asıl böylesi anlarda Holmes, fiziksel ve aklî yeteneklerinin doruğuna çıkmış oluyor. Zekâsının tavan yaptığı böylesi anlarda onu yanlış anlamak daha kolaydı, elbette yakından tanımiyorsanız. Sonuçları itibariyle başarısız olduğu olaylarda bile, şu ya da bu şekilde, gerçeğe en fazla yaklaşan muhakemenin onunki olduğu her zaman ispatlanmıştır.

Musgrave Töreni de dâhil, benzer beş-altı hikâyenin sonuçları buna iyi birer örnektir. Yine de şimdi sözünü edeceğim hikâye bu durumun sağlamasını yapacak kadar önemli ve ilginç.

Yapmış olmak için yapmak, Holmes'un kişiliğine pek uymaz. Buna spor da dâhildi. Buna rağmen yine de kaslı vücut yapısı, onu oldukça enerjik ve güçlü yapıyordu. Kendi kilosunda değme boksöre taş çıkartacak kadar iyiydi. Bu güç, sporla kazanılmış bir yetenektan çok, işi gereği yaptığı aktivitelerden kazanılmış bir özellikti. Sorumluluk üstlendiği zaman, iz üzerindeyken açığa çıkan enerjisi sayesinde rakipsiz bir çalışma temposuyla soluk almadan çalışırdı.

Doğaldır ki, işin zorunlu kıldığı aktiviteleri sporla karıştırmak doğru olmaz. Zaten biz de karıştırmamaya çalışıyoruz. Oysa Holmes'a sağlıklı yaşıyor bile denemezdi. Hatta çok ender de olsa kullandığı kokaini de hesaba katarsak, buna çok önem verdiği de söylenemezdi. Bunu da daha çok olayların arası açıldığında, nispeten kendisini daha rahat hissettiği zamanlarda ve gazetelerin bile ilgisini çekmediği dönemlerde yapardı... Buna daha çok varoluşun sıradanlığından kurtulmak için başvurduğunu söylersek yanlış olmaz...

Kendisini keyifli bir bahar günü, moralinin de yerinde olduğunu dikkate alarak, parkta yürüyüş yapmaya ikna ettim. Henüz filizlenmeye başlamış karaağaçların ve kestane tomurcuklarının arasında, uzun sayılabilecek bir süre boyunca, iki saate yakın genellikle doğanın sesini dinleyerek güzel bir yürüyüş yaptık. Saat beş sularında Baker Sokağı'nın köşesini dönmek üzereydik. Eve henüz ulaşmıştık ki, Holmes'un uşağı kapıyı açarken,

- Affedersiniz efendim, dedi. Biraz önce bir beyefendi sizi sordu?
- Öğleden sonra yürüyüşlerini artık yapmamalıyız, dedi henüz soranın kim olduğunu sorma zahmetine bile girmeden. Daha sonra uşağına dönerek,
- Şimdi nerede? Gitti mi yoksa?
- Gitti efendim, dedi uşak.
- İçeri davet etmediniz mi yoksa?
- İçeri kendisi girmişti efendim, dedi uşak.
- Ne kadar kaldı içeride?
- Yaklaşık 30 dakika kadar, beyefendi. Yanılmıyorsam biraz huzursuzdu. İçerde sizi beklerken oturmak yerine dolanıp durdu. Ayak sesleri bana kadar geliyordu efendim. Bir süre sonra iyice

huzursuzlanıp koridora çıkarak, ‘Sanırım gelmeyecek bu adam!’ dedi biraz öfkeli bir ses tonuyla. ‘Biraz daha beklerseniz, gelecektir!’ dedim, ‘Hmm... En iyisi onu dışarıda beklemek. Açık havada sakinlerim belki. Yoksa beni hafakanlar basıyor.’ dedi ve hemen ardından da dışarı çıktı. Onu beklemeye bir türlü ikna edemedim.

Holmes, bu sırada odaya doğru giderken,

- Elden ne gelir! Yapabileceğinin en iyisini yapmışsın, dedi. Ben de onun peşi sıra odaya girmiştim.

- Bak bu duruma fena halde bozuldum, Watson! Ben zaten boş durmayı sevmeyen bir adamım, üstelik can sıkıntısından patlamak üzereyken çözüm bekleyen bir sorun ayağıma kadar geliyor ve fakat aksiliğe bakın ki ben o gün o saatte yürüyüşe çıkmış oluyorum. İnanılır gibi değil!

Davetsiz misafirimizin pek sabır taşı olduğu söylenemez sanırım. Baksanıza, masada piposunu unutacak kadar dalgın veya dağınık. Bu amber pipolardan, üstelik Londra’da, hâlâ kullanan insan var mıymış, şaşırdım doğrusu? İnsan bu kadar değer verdiği bir pipoyu unutacak denli dalgın ve düşünceliyse kesinlikle iyi bir durumda değildir Watson!

- Bunu nasıl anladınız, yani pipoya değer verdiğini?

- Bunun için uzman olmaya lüzum yok! Bence bu pipo, olsa olsa yedi Şilin eder. Ahşap kısmına ve amberlerine bakarsanız iki kez tamir edildiğini siz de hemen anlayabilirsiniz. Yine de gümüş kullanılarak güçlendirilmiş olması piponun değerini artırmış olmalı. Pipoyu bu kadar dikkatli tamir ettirmiş olması, onun kendisi için ne kadar önemli olduğunu bize anlatır.

- Hepsi bu kadar değil sanırım, diye sordum pipoyu elinde evirip çevirerek incelemeye devam eden Holmes’a. Tanıdık araştırmacı bakışlarla elindeki pipoyu ölçüp biçmeye devam eden Holmes, bir ara onu farkına varmadan öğrencilerine ders veren bir profesör edasıyla sallayarak anlatmaya başladı:

- Pipo, önemli bir tamamlayıcıdır. Kendine has karakter taşıyor olması biraz saate biraz da ayakkabı bağcığına yaklaştırır onu. Burada incelemekte olduğumuz pipo, sanki değersiz görünmeye çalışıyor gibi, sıradan duruyor. Buna rağmen, bizi başka sonuçlara götürecek kadar da değerli. Sahibi sağlam dişleri olan, belli ki güçlü kuvvetli, sakin ve kaygısız, solak, hali vakti yerinde bir beyefendi olmalı.

Bu, tipik bir Holmes tutumuydu... Sanki odada kimse yokmuş da üzerinde çalışmakta olduğu bir eşyadan yola çıkarak sonuca ulaşmak ister gibi bir hali vardı. Buna rağmen benim kendisini dinleyip dinlemediğimden emin olmak için arada bir kaçamak bakışlar da atmaktan geri kalmıyordu.

- Anlamadığım şu: Hem yedi Şilin diyorsun hem de adamın durumunun iyi olduğunu söylüyorsun... Bu nasıl olabilir?

- Pahalı bir tütün: Grosvenor harmanı. Daha ucuza daha iyi bir tütün alabilecekken, dedi avuç içine tütünden bir parça dökerek, bu markayı tercih etmesi bizi, şaşmaz bir şekilde adamın tasarruf yapma gereği duymayacak kadar durumu iyi olan biri olduğu sonucuna götürür.

- Hepsi bu değil sanırım?

- Piposundaki yanık izlerine bakılacak olursa yakmak için lamba veya havagazı kullandığı sonucuna da varabiliriz. İşte, şuradaki yanığı görebiliyoruz. Kibrit kullanırsanız bu izin olması

mümkün değil. Oysa piponuzu lambadan yakmaya kalkarsanız sonuç değişmez. Bu izlerin piponun sağında olması bunu kullanan kişinin solak olduğunu anlatıyor bize. Sağ elini kullanan biri, lambadan yakmaya kalktığında piposunun elbette solunu tutar aleve.

İstisnaların kaideyi bozmadığını hatırlatmama gerek yok sanırım. Üstelik amber ağızlığı ısırıp durmasına bakarsak yapılı bir vücuda sahip olduğunu ve dişlerinin de sağlam olduğunu söyleyebiliriz bu sayede. Daha fazla yorulmamıza da gerek yok artık, merdivenlerdeki ayak sesleri ona ait olmalı yanılmıyorsa. Böylece pipo yerine kendisini inceleme fırsatı bulmuş oluruz.

Biraz sonra bulunduğumuz salonun kapısı açıldı ve içeriye sanki söylenenleri duymak ister gibi telaşlı bir şekilde boylu poslu, genç bir adam girdi. Üzerindeki gri takım sade ama son derece şıktı. 30 yaşında dersek belki abartmış bile olabilirdik. Birkaç yaş daha genç olması mümkündü...

Biraz da tedirgin bir ses tonuyla:

- Belki de kapıyı çalmam gerekiyordu. Bu nedenle sizden özür diliyordum, dedi. Bu densizliğimi lütfen bağışlayın. İçerisinde bulunduğum karmaşık durum nedeniyle biraz gergin olduğumu ifade etmeme lütfen izin verin.

Genç adam, bu telaşlı başlangıcın ardından hemen bir yerlere tutunarak en yakındaki koltuğa çoktan oturmuştu bile.

- Birkaç gündür uyumadığınızı daha ilk bakışta anlayabiliyorum, dedi Holmes, babacan ve samimi bir tarzda. Böylesi durumlar insanı ister istemez geriyor. Sizi anlayabiliyorum. Bu durumda size yardımcı olabilirim sevinirim... Ne dersiniz?

- Çok iyi olur Bay Holmes. Zaten böyle bir yardım için sizi rahatsız ettim. Beyefendi, çaresiz bir durumdayım. Nasıl çözüm bulacağımı da bilmiyorum. Bütün hayatım altüst olmak üzere!

- Bir dedektifin kapısını bu nedenle çalmış olmalısınız...

- Haklısınız ama yalnızca bu değil... Ne kadar sağduyulu olduğunuzu biliyorum. Üstelik tecrübelerinizi bunun üzerine eklersek sizin düşüncelerinize neden ihtiyaç duyduğumu anlamak daha kolay olur. Yapmam gereken şeyin ne olduğu konusunda bana yardımcı olursanız çok sevinirim. Çünkü ben içinden çıkamıyorum...

Adamın sesi titriyordu. Buna bakarak acı çektiğini hemen anlayabiliyordunuz.

- Aslında, doğrusunu söylemek gerekirse, size anlatacağım konu özel hayatımı da kapsıyor. Bu nedenle hassasiyet göstereceğinize inanıyorum. Birçok insan bu gibi durumlarda özel hayatını başkalarıyla pek paylaşma niyetinde değildir. Üstelik karımdan söz ediyor olmak pek de hoş bir durum değil. Diyeceğim o ki, şu an bile karımın durumunu sizlerle konuşuyor olmaktan utanıyorum. Çünkü onun tanımadığım bir adamla ilişkisinden söz edecek olmam işin ne kadar vahim olduğunu size daha kolay anlatacaktır. İnsanı rencide eden bir durum. Dayanacak gücüm kalmadı... Lütfen yardım edin!

- Bay Grant Munro, diye konuşmaya başladı Holmes.

İsmi duyunca umulmadık bir şekilde yerinden zıplayan ziyaretçimiz,

- Nasıl olur? İsmimi nereden biliyorsunuz, diye bağırarak sordu.

- İlahi Bay Munro, dedi gülümseyerek Holmes, madem tanınmak veya bilinmek istemiyorsunuz o

halde şapkanızda yazılı olan isminize ne demeli? Her neyse, konumuz zaten bu değil... Sayın Bay Munro, bu odada sizinkinden daha mahrem ve bir o kadar gizli ne kadar çok sır dinledik, sayısını tahmin bile edemezsiniz. Bu nedenle size de yardımcı olacağımızdan emin olabilirsiniz. Şimdi yapmanız gereken şey, bize başınızdan geçen şeyleri hiçbir şey atlamadan, olduğu gibi, anlatmak...

Misafirimiz yeniden kapıdan girdiği ifade tarzıyla oldukça endişeli bir şekle büründü. Bu endişesini gizlemek ister gibi bir hali vardı. Genel ifadesi yüzündeki yaraları saklamak isteyen mağrur ve güçlü duruşuyla tezat oluştuyordu. Sonunda bastırmaya çalıştığı anlatma eğilimi baskın gelmiş olmalı ki, eliyle ne olursa olsun der gibi bir işaret yaptıktan sonra, konuşmaya başladı:

- Bay Holmes, size her şeyi anlatacağım... Üç yıldır devam eden mutlu bir evliliğim var. Her şey o kadar güzel gidiyordu ki... Şimdi ise olanlar oldu. Geçtiğimiz pazartesi gününden bu yana, ters giden bir şeyler var. Anlayamıyorum... Karımın hayatında, düzensizlikler ve manasızlıklar oluşmaya başladı. Bu da evliliğimizi sancılı bir duruma sürüklüyor açıkçası. Bu nedenle birbirini tanımayan iki yabancı gibi giderek birbirimizden uzaklaştığımızı görüyorum.

Konunun ayrıntılarına girmeden önce size anlatmam gereken şeyler var, dedektif...

Karımın beni sevdiğini biliyorum. Bunu sizin de bilmenizi istiyorum. Eşim, yani Effie'nin beni, hâlâ ilk günkü kadar samimi ve bütün ruhuyla seviyor olduğundan hiçbir kuşum yok. Bunu hissedebiliyorum... Onu, beni sevip sevmediğini anlayacak kadar iyi tanıyorum... Burası tartışma götürmez. Yine de geldiğimiz noktada ters giden bir şeylerin olduğunu biliyor ve bu nedenle de sorunun üstesinden gelmeye çalışıyorum. Aksi halde eskisi gibi olamayacağımızı bugünden görebiliyorum.

Bu sırada daha fazla şey öğrenmek isteyen sabırsız bir merakla Holmes,

- Lütfen devam edin Bay Munro, dedi...

- Karımın geçmişini anlatarak başlamak için izin verin lütfen. Belki işe yarayabilir. Ben onu tanıdığımda 25 yaşında ve boşanmıştı. O zamanlar Hebron soyadını kullanıyordu. Effie, küçük yaşta gittiği Amerika - Atlanta'da iyi bir avukat olan Hebron'la tanışıyor ve daha sonra da evleniyor. Bu evlilikten bir çocukları oluyor. Tesadüfe bakın ki o sırada bu bölgede yayılan sarıhumma hastalığı hem kocasını hem de çocuğunu elinden alıyor. Bu arada kocasının ölüm belgesini gördüğümü de hatırlatmak isterim. Kendisini buraya bağlayan hiçbir şeyin kalmaması ve sevdiklerini kaybetmiş olmasının da acısıyla Effie, kocasından kendisine kalan 4.500 Sterlin'lik dikkat çekici mirası da alarak Amerika'dan ayrılıp İngiltere'ye halasının yanına, yani Middlesex Pinner'a dönüyor. Onu tanıdığımda henüz altı aydır Pinner'da bulunuyordu. İlk görüşte aşk ve mutlu son... Birkaç hafta sonra da evlenmiştik.

Devam ediyorum... Ticaretle uğraşan biri olmam sebebiyle yıllık yedi, hadi bilemediniz sekiz yüz Sterlin'lik bir gelirim var. Bu nedenle Norbury'de yıllık kirası 80 Sterlin olan bir villayı tutmam hiç de sorun olmadı. Şehrin yakınlarında, kırsal bir bölgede küçük şirin bir ev... Evin biraz ilerisinde küçük bir otel ve iki ev daha var. Bizim evin karşısındaki villayı da sayarsak komşularımızı tamamlamış oluyoruz. Sakin bir bölge... Başka da komşumuz yok. İşimin durumuna göre, bazen çok sık şehre gittiğim söylenebilirdi ama özellikle yazın karımla birlikte olmak çok güzeldi.

Diyeceğim o ki, son günlerde gelişen olaylara gelinceye kadar her şey çok iyi gidiyordu. Sizi bilgilendirmek için söylemem gereken bir şey daha var: Evliliğimizin hemen ardından Effie, bütün mal varlığını benim üzerime geçirdi. Bunu ben istemedim. Kendisi "işlerim kötü giderse şimdiden

önlem olsun” diye ısrar ederek yaptı bunu. Bundan altı hafta kadar önce tuhaf bir konuşma geçti aramızda bunu aktarmak isterim:

- Jack, istediğim zaman paramı çekebileceğimi söylemiştin, hatırladın mı canım?
- Para senin değil mi, dedim, istediğin zaman hayatım.
- Bu durumda 100 Sterlin alabilirim, değil mi?

Şaşırdığımı söylemeliyim... Çünkü karımın benden yeni bir elbise veya onun gibi bir şey için para isteyeceğini düşünüyordum.

- 100 sterlin mi, diyerek şaşırdığımı göstermek istedim.
- Benim tanıdığım bankerler böyle soru sormazlar, dedi.
- Gerçekten istiyorsan, elbette alabilirsin.
- Ciddiyim, dedi.
- Bana neden istediğini söylemek istemediğini görüyorum, dedim.
- Şimdi değil ama belki bir gün anlatırım Jack!

Bu durumu anlayışla karşılamam gerektiğini düşündüm. Evliliğimizde ilk kez böyle bir durumla karşılaşılıyordum. Bugüne kadar her şeyi açık açık konuşmuştuk. Birbirimize karşı asla sır tutmazdık. Neticede, ona istediği miktarda bir çek koçanı yazıp verdim. Bu tatsız durumu da unuttum gitti. Yine de bu durumu ilgisiz görünmesine karşın size anlatmam gerektiğini düşündüm.

Yeniden evimize dönecek olursak... Evimizin yakınlarında bize bakan bir köşk var. Yakında dediysem, o kadar da değil... Aramızda bir tarla kadar uzaklık olmasına rağmen, yine de oraya gitmek için yolu geçmek gerekiyor. Bu yol boyunca çok güzel ve gezmekten her zaman hoşlandığım bir sarıçam koruluğu bulunuyor. Söz konusu köşk yaklaşık sekiz aydır boş. Bu nedenle olacak sanırım, ne zaman önünden geçsem, bu eski tarz iki katlı köşkün mutlu bir aile yuvası olacağını hayal ederdim.

Yürüyüşe çıktığım bir pazartesi akşamı köşkün önünden geçerken verandasına bazı eşyaların konulduğunu ve bir yük arabasının da gelmekte olduğunu gördüm. ‘Köşk yeni kiracılarını buldu herhalde’ diye geçirdim aklımdan. İster istemez komşularımızın nasıl insanlar olduğunu öğrenme merakıyla köşkün etrafında mütemadiyen turlamaya başladım. Bir ara evin üst katında bulunan pencerelerden birinden belli belirsiz birinin bana bakmakta olduğu hissine kapıldım.

Şunu söylememe izin verin Bay Holmes; o an içimde bir ürperti duyduğumu ifade etmeliyim. Bunun nedenini belki tam olarak anlatamam ama o surat beni ürkütmüştü. Garip bir durum! Üstelik onu çok iyi göremememe rağmen bu, böyleydi. Uğursuz ve kötücül bir şeylerin olduğunu hissetmişim ama ne? Bilmiyordum... Bu durumu anlamak için köşke daha da yaklaşmaya karar verdim. Nafile bir çaba... Penceredeki ürkütücü surat o an kayboldu... Bir hayalet gibi hızlı ve karanlık...

Sonraki birkaç dakika boyunca bu olayı anlamaya çalışmak için çaba harcadım. O surat bir erkeğe mi yoksa bir kadına mı aitti? Anlayamamıştım... Aramızda epey mesafe olduğu için buna karar veremedim. Yine de bu meçhul siluetin beni etkilemiş olmasına şaşırmıştım. Beni en fazla etkileyen şeyin siluetin rengi olduğunu bu sırada fark ettim. Kireç gibi beyaz bir surat, sert bir ifade tarzı ve parlıyor olduğunu hatırlıyorum. İçindeki merak dürtüsünü alt edemiyordum. Bu nedenle daha fazla sabredemeyip bir tanışma bahanesiyle kapılarını çalmaya karar verdim yeni komşularımızın. Biraz

uzun boylu, çelimsiz ve hiç de kibar olmayan bir kadın açtı kapıyı bana.

- Buyurun, ne istiyorsunuz, diye hızla sordu. Kuzeyli aksanıyla konuşuyordu ve bu hemen anlaşılabilirdi.

- Karşıdaki evde oturuyorum yani komşuyuz, dedim zoraki bir gülümsemeyle evimizi başımla göstererek. Taşındığınızı görünce belki yardımım dokunur diye bir hal hatır sormaya gelmiştim.

- Teşekkür ederiz... Bir şeye ihtiyacımız olursa söyleriz, dedikten sonra cevap bile beklemeden kapıyı suratıma kapatıverdi.

Kaba bir davranıştı ve sinirlenmiştim. O gece hep bunu düşündüm. Yeni komşularımızın penceredeki silueti ve kapıda beni karşılayan kadının kaba davranışı için için beni kemiriyordu sanki. Mizacı hassas olduğu için Effie'ye bundan hiç söz etmemeye karar verdim. Buna rağmen yine de yatmadan önce karşı köşke taşınanlar olduğu bilgisini kayıtsız bir şekilde verdim. Beklediğim gibi karım da habere kayıtsız kaldı ve neredeyse hiç tepki vermedi.

Uykum biraz ağırdır. Genelde deliksiz uyurum, bu nedenle zaman zaman tiye alındığım bile olmuştur aile arasında. O gün, komşularımda yaşadığım gergin dakikalardan sonra üzerimde kalan tedirginlikten dolayı uyumakla uyanık kalmak arasında gidip geliyordum. Gece yarısına doğru, gözümü açmaya çalışırken odada bir hareketlilik sezdim. Biraz daha dikkat kesilince karımın üzerini giyinerek sessizce dışarı çıkmakta olduğunu anladım.

Nereye gidiyorsun diye soracağım sırada gözlerim mum alevinde parlayan karımın suratındaki ifadeye takılı kaldı. Ondaki bu yüz ifadesi bana oldukça yabancıydı. İlk kez böyle görüyordum. Kireç gibi bembeyaz bir surat ve hızlı hızlı nefes almaktan mustarip bir göğüs kafesi... Mantosunu üzerine giyerken titreyen elleriyle bir şeyi kıracaktı kadar tedirgin ve beni uyandırmamaya aşırı itina gösteren bir ruh halini tüm çıplaklığı ile görebiliyordum.

Uyuduğuma kanaat getirdikten sonra nihayet sessizce dışarı süzüldü. Az sonra da sokak kapısının kapandığına işaret eden ince bir tık sesini duydum. Yeniden gergin bir ruh haline sürüklenmiştim. Olan biten her şeyi anlama çabasıyla yatakta oturup düşünmeye çalışıyordum. Bu sırada saatin kaç olduğunu anlamak için her zaman yastık altında tutmaya itina gösterdiğim saatime baktım. Saatin akrebi üçü gösteriyordu. Can yakıcı soru şuydu: Karımı sabahın üçünde, sessizce, üstelik bana haber vermeden dışarı çıkartan şey neydi?

Kafamda olan biten her şeyi sıraya koyup bir anlam vermeye çalıştım. Ama nafile... İşler çılgırından çıkmış gibiydi. Bu arada ne kadar zaman geçti bilmiyorum dış kapıdan birinin ses çıkarmadan içeri girdiğini fark ettim. Biraz sonra merdivenlerde duyduğum ayak sesleri Effie'ye aitti.

İçeri girince hemen tepki verdim:

- Tanrı aşkına! Nerelerdeydin Effie?

Karım aniden gelen tepki karşısında bir an için yaşadığı şaşkınlıkla küçük bir çığlık attı... Benim uyanmış olmam belki de en son istediği şeydi. İçerisinde olduğu duruma bakınca yüzündeki ifadeler beni iyice sarstı. Bir suçluluk psikolojisi altında olduğunu anlamıştım. Karım Effie, bilmenizi özellikle isterim ki bana karşı her zaman dürüst olmuştur. Oysa şu son bir saat içerisinde yaşadıklarımız karşısında adeta şaşkınlıktan küçük dilimi yutmak üzereydim. Benim sevgili karım, güvenilir karım, odamıza tıpkı çıktığı gibi sessizce giriyor ve beni uyanık bulunca da çığlığı basıyordu... Gerçekten ilginç bir andı...

Yeniden ve biraz daha sert bir tonda sordum:

- Nereye gittin?

Paltosunu titreyen bir elle çıkarmaya çalışırken cevap verdi:

- Neden şaşırdığını anlayabiliyorum. Böyle bir şeyi bugüne kadar hiç yapmamıştım. Ama bugün nedense içimi biraz sıkıntı bastı. Bu nedenle çıkıp dışarıda birkaç dakikalığına da olsa hava almak ihtiyacı hissettim. İyi de oldu. Yoksa burada düşüp bayılacağımı düşünüyordum.

Bu sırada benimle göz göze gelmemeye özellikle dikkat ediyordu. Ses tonu yalanını ele verir gibiydi, inandırıcı değildi. Bunu onun yüzüne vurmak yerine sessizce yüzümü duvara çevirdim. Sevgili karım Effie'nin ilk kez kalbimi kırdığına şahit oluyordum, üstelik içimde büyüyen şüpheyi de görmezden gelemezdim. Karımın benden ne sakladığını mutlaka bilmem gerekiyordu. Onu bana yalan söyleten şey neydi?

Gecenin yarısında onu dışarı çıkartan şeyi öğrenmem gerekiyordu. Bunu öğreninceye kadar asla sakinleşmeyeceğimi biliyordum. Huzursuz olan benliğimin sakinleşmesi için gerçekleri öğrenmem gerektiğini biliyordum. Daha ilk soruda bana yalan söylemiş olmasından incinmiş ve başka soru sorma lüzumu görmemiştim. O saatten sonra sabaha kadar rahatsız bir ruh haliyle yatakta dönüp durdum. Sorulara verdiğim hiçbir cevap bana yeterli gelmiyordu. Olan bitenleri kavramakta zorlanıyordum...

Sabah olunca işim gereği şehre gitmem gerekiyordu. Ama nafile... Bu kafayla işe yoğunlaşamayacağımı bildiğimden şehre gitmeyi erteledim. Effie'nin huzursuzluğunu da görebiliyordum. Bunun için müneccim olmaya gerek yoktu. Göz göze gelmemeye gayret ederek her ikimiz de bir sonraki hamlenin ne olacağını anlamaya çalışan rakip takım oyuncuları gibiydik. Ne yediğimi bile anlamadığım kahvaltıda bile konuşmadık diyebilirim. Zaten hemen yemekten sonra yürüyüşe çıkmayı tercih ettim. Böylesi zamanlarda açık havada yapacağım yürüyüş kafamı toplamak için birebirdi.

Bu sırada yürüyerek Crystal Palace'a kadar gitmişim... Bir saat kadar bu şekilde dolaştıktan sonra saat 13 00'a doğru Norbury'e döndüm. Geri dönüş yolum komşu köşkle çakıştığı için yanından geçerken, dün gördüğüm irkiltici silueti yeniden görebilmek umuduyla, gözlerimle pencerelere bakmaya devam ettim. Bu sırada hiç beklemediğim bir şey oldu. Komşu köşkün kapısı açıldı ve içeriden çıkan kişiyi görünce az daha şaşkınlıktan küçük dilimi yutacaktım. Kapı açıldığında içeriden çıkan kişi karımdı...

Yeniden şaşıрма sırası bana geçmişti. Bu sırada karımla göz göze geldiğimizi de hesaba katarsak bu durum, tam bir şaşkınlıktan donup kalma haliydi. Benim şaşkınlığım karşısında Effie'nin ki bir hiçti! Karım bu şaşkınlığın yarattığı panikle bir an için içeri kaçmayı bile aklından geçirmiş olabilir. Yüzü bembeyaz olmuştu ve gözlerindeki korkuyu fark etmemek imkânsızdı. Bir zaman sonra duruma uygun davranmaya çalışarak dudaklarında zoraki bir gülümsemeyle ve itici bir ses tonuyla tepki verdi bana,

- Ah Jack! Dün sözünü ettiğin komşularımızı ziyarete geldim. Belki bir yardımım dokunabilir diye düşünmüştüm. İyi yapmışım değil mi? Ne dersin? Neden öyle duruyorsun, kızmadın ya?

- Gece hava almak için geldiğin yer burası olmasın?

- Bu ne demek oluyor şimdi, diye öfkelenir gibi yaptı.

- Dün gece eminim buraya geldin... Bir gece yarısı üstelik kocana fark ettirmeden ziyaret ettiğin bu insanların kim olduğunu bana açıklar mısın?

- Yanılıyorsun! Buraya daha önce hiç gelmedim, dedi.

- Bu kadar kolay yalan söylüyor olmana şaşıyorum. Seni tanıyamıyorum, diye bir an için boş bulunup bağırdım. Konuşurken sesinin titrediğinin farkında bile değilsin. Bugüne kadar bana hiç yalan söylemeyen, hiçbir şey saklamayan karım, şimdi kolaylıkla yalan söyleyebiliyor. Buna inanamıyorum! Şimdi içeri girip olan biten her şeyi öğreneceğim, dedim.

- Lütfen Jack! Bunu ne olur yapma!

Kapıya gitmek için hamle yaptığım sırada ondan umulmayacak kadar haşın bir hareketle kolumdan tutup şiddetle çekti.

- Sana yalvarıyorum Jack! Bunu ne olur yapma... Yemin ediyorum, zamanı gelince bütün bunları sana olduğu gibi açıklayacağım. Ama şimdi içeri girersen her şey mahvolur! Bu yalnızca durumu daha da kötüleştirir, dedi.

Bu sırada kolumdan çekiştirmeye devam ediyordu. Koluma cansiperane yapışmış gibiydi...

- Jack, her zaman olduğu gibi bana güvenmeni istiyorum. Özellikle bu kez güvenmeni rica ediyorum senden. İnan, seni bu kararından dolayı pişman etmeyeceğim. Gizlediğimi düşündüğün her şey daha çok senin iyiliğin için... Ama bu köşke girmekte ısrar edersen aramızdaki her şeyin biteceğinden emin olabilirsin, dedi.

Söylediklerini anlamaya, dolayısıyla bir tutum belirlemeye çalışıyordum. Alabildiğine kararlı ve bir o kadar çaresiz duruşu nedeniyle kapının önünde öylece kalakaldım.. Neden sonra cevap verdim:

- İçeri girmemem için tek şartım, şu andan itibaren bu meselenin kapanmasıyla mümkün olabilir. Önümüzdeki günlerde birşey olmayacağına dair söz veriyorsan, sırrını saklamakta serbestsin. Bu durumda ben de başka bir girişimde bulunmayacağıma ilişkin sana söz verebilirim.

Bu cevap karşısında birden rahatlayarak,

- Güveneceğini biliyordum! İnan dediklerini harfiyen yerine getireceğim. Her şeyin yoluna gireceğinden emin olabilirsin artık. Hadi gel, evimize gidelim, dedi beni kolumdan çekerek.

Bu esnada başımı çevirip yukarıya, pencereye baktığımda beni ürküten o tuhaf sarı suratın bizi izlediğini gördüm. O garip suratlı varlıkla Effie arasında nasıl bir ilişki olabileceğini aklım bir türlü almıyordu. Aralarındaki bağlantıyı bir türlü kuramıyordum...

İçinden çıkılmaz bir durumdu anlayacağınız. Üstelik saygısız ve kaba hareketleriyle beni öfkeliendiren kapıyı açan bu kadın kimdi? Bir değil, cevap isteyen birden çok soru dolaşıyordu aklımda ve ben bu sorulara cevap vermeden asla huzur bulamayacaktım.

Bir süre için evde kalmaya devam ettim. İki gün boyunca karım, o gün ayaküstü yaptığımız anlaşmaya sadık kalmaya devam etti; en azından ben öyle sanıyordum. Çünkü evden dışarı adımını atmadığına ilk elden şahittim. Buna rağmen devam eden gün bütün bunların tersyüz olduğunu, verdiği sözü tutamayacak kadar bu olayın etkisi altına girmiş olduğunu kavramaya başladım.

Evde geçen iki günün ardından işlerimi halletmek için şehre kadar gitmek zorunda kaldım. Bu kez alışkanlığımdan vazgeçerek, öğleden sonraki 15.36 treniyle değil, 14.40 treniyle eve dönmeye karar

vermiştim. Eve erken gelmiş olmam nedeniyle hizmetçi kızı hazırlıksız yakaladım. Hizmetçi kız beni görünce sorularıma muhatap olmamak için salona kaçtı. Ben hemen:

- Hanımefendi nerede? diye sordum elbette. Kız biraz da rengi atmış bir vaziyette,
- Yürüyüşe çıkmıştı yanılmıyorsam, dedi.

Şüpheci yanıma hemen harekete geçmişti bile. Evin sağına soluna bakarak karımın evde olup olmadığından emin olmak istedim. İz peşindeki bir dedektif gibiydim. Bu sırada karımın üst kattaki odasını kolağan ederken pencereden az önce beni karşılayan hizmetçinin komşu köşke doğru telaşlı bir koşu tutturduğu gözüme ilişti. Bir şeylerin yine ters gittiğini anlamıştım.

Daha önce olduğu gibi, karım komşu köşke gitmiş ve benim dönmem halinde kendisine haber verilmesini tembih etmiş olmalıydı. Bütün bunları anlamamla birlikte öfkeden kıpkırmızı kesilerek komşu köşke doğru koşmaya başlamam bir oldu. Bu karmaşık şeyi artık anlamam gerektiğinin farkındaydım. Ne olup bittiğini öğrenmek benim de hakkımdı. Ben henüz evden çıkmıştım ki, karımla hizmetçinin komşu köşkten çıkarak telaşla eve gelmekte olduklarını gördüm. Fakat ben onları görmezden gelip günlerdir aklımı kurcalayan sorulara cevap bulmanın telaşıyla o köşke girmekte kararlıydım bu kez. Nitekim öyle de oldu. Kapıyı çalmaya lüzum bile görmeden teklifsiz bir şekilde hızla içeri dalmış bulundum.

Köşk bütün bu telaştan oldukça uzak bir izlenim bırakıyordu. Giriş katı alabildiğine sessiz ve sakindi. Bir kenarından görebildiğim kadarıyla mutfakta kaynamakta olan suyu hemen fark etmiştim. Bir sepete kıvrılmış yatan siyah ve büyük bir kedi mışıl mışıl uyuyordu. Daha önce kaba davranışlarıma maruz kaldığım sevimsiz kadın ortalıkta görünmüyordu. Hemen mutfağın bitişiğindeki odada da yoktu. Daha fazla oyalanmadan hemen ve ilk anki telaşla hızla merdivenlerden yukarı tırmandım.

İçim içimi kemiriyordu. Karşılaşacağım şeyi çok merak ediyordum. Merdivenlerin çıkmayı tamamladığımda karşıma iki boş oda daha çıktı. Koca evde muhatap olabileceğiniz bir tek insanın olmaması doğrusu şaşırtıcıydı. Hızlı bir bakışla evdeki mobilyaların ve duvara asılan resimlerin alelade şeyler olduğunu anlamakta gecikmedim. Bu açıklamada tek istisna sarı suratın silüetini gördüğüm odaydı. Bu oda diğerlerinden daha ilk bakışta ayrılıyordu. Oldukça konforlu ve bu işten anlayan biri tarafından döşenmiş olduğu görülebiliyordu. Ama beni asıl şaşırtan bu odada gördüğüm şeydi. Şüphelerimde haklı olabileceğimi gösteren bir şey... Üstelik beni tedirgin eden ve biraz da öfkelenmeme neden olan şey: Şöminenin üzerinde karımın büyükçe bir fotoğrafı duruyordu. Bunun en fazla üç ay önce çekilmiş olduğundan adım gibi emindim.

Bunu aklımda tutarak araştırmalarıma devam ettim. Ama koca köşte kimseyi bulamadım. Artık emin olduğumda ise kendimi dışarı attım. İçeride boğulmak üzereydim. Üzerime çöken ağırlıktan bir an önce kurtulmak ümidiyle temiz havayı içime çektim... Biraz daha soluklandıktan sonra sıradan adımlarla evime yöneldim.

Effie, ben daha kapıdan içeri adımımı bile atmadan kapıda karşıladı. Oysa ben şu son yaşadıklarımın üzerimde yarattığı gerginlikle hiçbir şeyi göremeyecek veya fark edemeyecek kadar dağılmıştım. Bu gerginlikle karımı biraz da sitemkâr tarzda elimle bir kenara iterek umursamaz bir şekilde çalışma odama gittim. Effie arkamdan gelmişti...

- Sana söz vermiş olmama rağmen oraya gittiğim için senden özür dilerim Jack, derken karımın sesi hafiften titriyordu. Ama inan olan biteni bilsen buna ne kadar mecbur kaldığım konusunda sen de

bana hak verirsin.

- Bunu anlamanın tek bir yolu var Effie! Bana her şeyi hemen şimdi anlatman!

- Ama, ama bunu yapamam Jack! Bu mümkün değil!

- Bak Effie, senden tek tek açıklama beklediğim çok sayıda soru var: O köşke neden benden gizlice girip çıktığını, orada kimlerin yaşadığını, onları nereden ve nasıl tanıdığını, şöminenin üzerinde duran fotoğrafını verdiğin kişinin kim olduğunu bana açıklamadığın sürece aramızdaki güvene dayalı ilişki bitmiştir, dedim ve hemen ardından da evi üzülerek terk ettim.

Bütün bunlar dün başıma geldi Bay Holmes... Karımı daha sonra hiç görmedim, görme çabam da olmadı. Üstelik bu garip olaya ilişkin en küçük bir gelişmeden de haberdar değilim henüz. Bu veya buna benzer bir şeyi bugüne kadar hiç yaşamamıştık, inanın... İçerisinde sürüklendiğim bu karmaşadan nasıl çıkacağımı, ne yapmam gerektiğini, olanları nasıl yorumlamam gerektiğini falan hiç bilmiyorum. Bu sabah olaya ilişkin kafamda olan biteni tartmaya çalışırken aklıma siz geldiniz. Sizin tecrübeleriniz sayesinde içinden çıkamadığım bu olayı çözebileceğinize samimiyetle inanıyorum. Lütfen bana yardımcı olun! Bir akıl verin... Başka sorunuz varsa onları da bildiğim kadarıyla cevaplamaya çalışırım. Artık aklıma size teslim ediyorum... Bu karmaşadan nasıl kurtulacağımı söylemek için tecrübenizi konuşturmanızı rica ediyorum. Ben artık dayanamıyorum Bay Holmes, akıl sağlığımı kaybetmek üzereyim...

Eve telaşlı bir şekilde gelen adamın hikâyesini, ben ve Holmes, nefes almadan sonuna kadar dinlemiştik. Adamın ruhsal bir yıkımla karşı karşıya olduğunun farkındaydık. Holmes, olan biteni kafasında ölçüp biçerken derin düşüncelerden bir an için sıyrılıp, neden sonra sessizliği bozan taraf oldu:

- Pencerede gördüğünüz ve sarı surat olarak tarif ettiğiniz siluet bir erkek olabilir mi size göre?

- Bilemiyorum... Yakından görme fırsatım hiç olmadı...

- Anlayabildiğim kadarıyla size oldukça etki etmiş herhalde, ne dersiniz?

- Haklısınız... Özellikle suratındaki renk dikkat çekiciydi ve yüz hatlarının son derece sert olduğunu fark etmiştim. Ama yaklaşmaya çalıştığımda hemen kayboldu pencerenin öbür tarafında...

- Pardon, karınız şu 100 Sterlin'i ne zaman istedi demiştiniz?

- Yaklaşık olarak iki ay kadar önce.

- Karınızın Amerika'da evlendiği ilk kocasının fotoğrafını hiç gördünüz mü?

- Maalesef... O adam hastalıktan öldükten sonra Atlanta'da çıkan büyük bir yangında her şeyiyle yanıp kül olmuş.

- Adamın ölüm kâğıdını karınızın elinde gördüğünüzü söylemiştiniz, yanılıyor muyum yoksa?

- Haklısınız, Effie, yangının hemen ardından ölüm kâğıdının bir örneğini çıkartmayı akıl etmiş...

- Karınızın Amerika'da tanıdığı hiç kimse var mıydı, bunu biliyor musunuz?

- Bildiğim kadarıyla, hayır diye cevap vereceğim bu sorunuza.

- Bu durumda oradan kendisine mektup da gelmiyordu, öyle mi?

- Haklısınız...

- Bu cevaplarınız için size teşekkür ediyorum Bay Munro... Anlattıklarınızdan yola çıkarak biraz sesli düşünmek istiyorum müsaadenizle. Size komşu olduğunu söylediğiniz köşk tamamen boşaltılmışsa işimiz biraz daha zorlaşacaktır. Yok, siz oraya gittiğinizde evdekiler size görünmemek için kaçmışlar veya saklanmışlarsa ki bunun olabileceği daha akla uygun, bu durumda geri dönebileceklerini düşünebiliriz. Bu bizim işimizi kolaylaştıran bir gelişme olacaktır sonuçları itibariyle. Şu an için yapılabilecekleri düşünüyorum da bana göre yapmanız gereken en iyi şey Norbury'e dönüp evi daha dikkatli bir şekilde gözetlemeniz olacak. İçeride birilerinin olduğuna kanaat getirecek olursanız içeriye girmeye çalışmak yerine bize bir telgraf çekmeniz yeterli. Bir saat içerisinde gelip olayın üzerindeki sır perdesini aralarız...

- Ya köşkte kimse yoksa? O zaman ne yapacağız?

- Meraklanmayın canım... Bu durumda benim oraya gelmem kaçınılmaz olacaktır. Orada birlikte konuşuruz. Sizi şimdi hemen uğurlayalım. Yersiz endişelere kapılmamanızı ve telaşlı hareketlerden kaçınmanızı özellikle tavsiye ediyorum.

Konuşmanın sona erdiğini gören Munro ayağa kalkmıştı bile. Holmes, onu kapıya kadar geçirdikten sonra yeniden çalışma odasına dönerek bana,

- Sevgili Watson, bu bana pis bir iş gibi geldi. Ne dersin?

- Kötü kokular alıyorum. Sanki gizli kapaklı bir şeyler oluyor, diye cevap verdim Holmes'a.

- Bence de öyle... Bu iş daha çok şantaja benziyor ya da tamamen yanılıyorum.

- Şantaj mı? Kim olabilir ki?

- Henüz ne bizim ne de Munro'nun tanışma fırsatı bulduğu o esrarengiz suratın sahibi elbette. O esrarengiz siluetin sahibi, bu hikâyede önemli bir oyuncu olmalı Watson... Bu nedenle merakımı gidermek için sabırsızlanıyorum.

- Bir şeyler düşünmüş olmalısın...

- Kesinlikle haklısın... Bence kadının Amerika'da öldüğünü söylediği kocası, o köşkte. Aksi olursa çok şaşırrım, doğrusunu söylemek gerekirse.

- Bu sonuca nereden vardın?

- Anlatılanlardan elbette... Kadın eski kocasını görmesin diye Munro'nun o eve girmesini istemiyor olmalı. Bu kadar hararetle kocasının eve girmesini istememesinin başka bir açıklaması yok. Amerika'da yapılan evlilik, belki bu evlilikten sonra kocasındaki belirgin kişilik değişiklikleri ya da ne bileyim belki de cüzzam gibi tehlikeli bir hastalığa yakalanmış olması falan... Sonrasında kadının bu adamdan kaçıp yeniden İngiltere'ye farklı bir kimlikle döndüğünü ve yeni bir hayata başladığını düşünebiliriz.

Üç yıldır evli olması, onun kendine güven duymasına ve daha rahat hareket etmesine neden olmuş olabilir. Üstelik yanında getirdiği sahte veya bir başkasına ait bir ölüm belgesini kocasına göstererek onun güvenini kazanmayı başarmış görünüyor. Bu hikâyede aksamalar olmuş olabilir. Eski kocası veya her kimse, onun izini sürerek buralara kadar gelmiş olması kuvvetle muhtemel. Onun yerini ve elbette yaptıklarını bilen birileri veya kocası, kadına bir mektupla gerçekleri anlatacağına ilişkin şantaj yapmış olmalı. Kocasından istediği o 100 Sterlin'i bu iş için kullanmış olduğunu sanıyorum. Bu geçici çözüm, uzun süre beklemiyor veya bekleyemiyor.

Bu para şantajcılarını ancak bir süre için susturmuş olmalı. Bir süre sonra bu kişiler kadının evinin yakınına kadar hatta ona komşu olacak kadar yaklaşıyorlar. Munro, kadına komşu köşke taşınanlardan söz edince o saat hemen olup biteni anlıyor. Bu nedenle kadın hikâyesinin başındaki mizansene uygun olarak daha o gece yarısı henüz olmuşken üzerini giyip komşu köşke giderek bu kişileri buradan gitmeleri ve kendisini rahat bırakmaları hususunda ikna etmeye çalışıyor. Akşam sonuç alamayınca ertesi sabah yeniden gitmekten başka da şansı kalmıyor.

Aksilik işte... Kocasıyla karşılaşılıyor. Ona hikâyeyi anlatmak yerine, ki bu onun için iyi olmayabilirdi, ona söz vererek ve hatta kocasının sevgisini suiistimal ederek gelişmeleri örtbas etme yolunu seçiyor. Ne var ki bu duruma ancak iki gün dayanabiliyor. Her şeyin ortaya çıkacak olmasından tedirginlik duyuyor olmalı. Çaresiz bir şekilde bu kişileri gitmeye ikna etmek için yeniden komşu köşkün yolunu tutuyor. Bu sırada yanında şantajcılarının istediği fotoğrafı da götürmüş olabilir. Önceden tembihlenmiş ve ağzını sıkı tutması için harçlık verilmiş olan hizmetçi kız tam bu sırada koşup beyefendinin eve geldiği haberini uçurmuş olmalı kendisine.

Kadın bu aşamada kocasının doğrudan bu köşke geleceğini isabetli bir şekilde bilerek buradakilere hemen arka kapıdan kaçmaları yönünde telkinde bulunuyor. Onlar da bu kez kadının tavsiyesine uyarak Bay Munro'nun yürüyüş yaptığı çamlığın içerisinde gözden hemencecik kayboluyorlar. Munro'nun bütün aramaları bu nedenle boşa çıkıyor, evde kimseyi bulamıyor bildiğimiz kadarıyla. Sonuç olarak Munro, bu akşam da orayı boş bulursa bu, beni şaşırtır. Bu muhakemeyi nasıl buldun sevgili dostum?

- Sonuç olarak hepsi tahmin...

- Haklısın ama bizim önümüze konulan bütün bilgileri aynı senaryoda kullanmaya kalktığımızda bundan daha iyi bir sonuç çıkmaz. Dediğim gibi, her şey bu kadarsa, teori de bu kadardır diyebilirim. Farklı ipuçları ortaya çıkacak olursa biz de ne yapalım çaresiz yeni duruma uygun bir senaryonun nasıl olduğuna kafa yormaya başlayabiliriz. Şimdilik Norbury'den gelecek olan habere odaklanmalıyız...

Bunun için çok beklememiz gerekmedi. Çaylarımızı henüz bitirmiştik ki beklediğimiz telgraf elimize ulaştı. Telgrafta, köşkün boş olmadığını ve o garip suratlı şahsı aynı pencerede gördüğünü yazan Munro, bizi 19 treniyle gelirsek karşılayacağını ve biz gelinceye kadar da beklemede kalacağını haber veriyordu.

Tren yolculuğumuz sonunda vardığımız istasyonun peronunda bizi beklemekte olan Munro'nun ayaklarının titrediğini ölgün mum ışığında bile anlamak mümkündü. Heyecanla Holmes'un kolundan tutan Munro:

- Hâlâ oradalar... Ben gözetleme yapmak için geldiğim ilk anda köşkün ışıklarının yanmakta olduğunu fark ettim. Bir an önce bu işi çözüme kavuşturmak istiyorum.

- Bir planınız vardır umarım, diye araştıran gözlerle sordu Holmes.

Bu sırada karanlıkta ağaçlıklı bir yoldan yürümekteydik.

- Benimki basit bir plan sayılabilir ancak nezaketle, olmadı zorla içeri gireceğim ve her şeyi görme fırsatı yakalamış olacağım. Sizlerin yanımda olmanızı bana şahitlik yapmanız anlamında çok önemli buluyorum.

- Bunu yapmakta, üstelik eşinizin uyarılarına rağmen yapmakta çok istekli gördüm sizi.

- Kesinlikle öyleyim... Tespitiniz çok doğru.

- Bence de doğru iz üzerindesiniz. Gerçeğin en kötüsü bile şüpheden iyidir. Bana sorarsanız hemen o köşke gitmeliyiz. Bu, yasal değil ama olsun, olayın önemi karşısında bu riski alabiliriz.

Kesif bir karanlık bütün bir kentin üzerine çökmüştü adeta... Göz gözü görmüyordu. Çalılarla çevrelenmiş dar bir yola henüz sapmıştık ki, yağmur yağmaya başladı. Bu şartlarda Munro sabırsızlığını dizginleyememenin verdiği telaşlı bir heyecanla koşarken biz de onun peşi sıra adeta sürükleniyorduk.

Bu sırada ileride görünen belli belirsiz ışıkları kastederek:

- Bizim evin ışıkları, dedi.

Biraz sonra da ağaçların ilerisinde görünen başka bir yere doğru işaret ederek:

- Orası da bizim gideceğimiz köşk, dedi.

Bu sırada karşımıza çıkan köşeyi döner dönmez hedefimizdeki köşk karşımıza çıkıverdi. Biz henüz gözlerimizle pencereler arasında gezinirken, üst kattaki pencerenin önünde bir karaltının hareket ettiğini görmüştük bile.

Bu detayı kaçırmayan Munro hemen ileri atılarak:

- İşte o! Onu siz de gördünüz değil mi? Hadi, şimdi lütfen beni takip edin, dedi.

Bizim kapıya doğru hamle yaptığımız sırada gecenin karanlığında bir kadın, Munro'nun önüne doğru fırlayarak, kollarını sanki yalvarıyormuş gibi açtıktan sonra bir şeyler söylemeye koyuldu. Karanlıkta yüzünü görme imkânımız yoktu.

- Ne olur yapma Jack! Tanrı aşkına bundan vazgeç, diye bağıırıyordu kadın. Bu gece olacakları tahmin edebiliyordum. Senden bir kere daha teklifimi düşünmeni istiyorum sevgilim! Lütfen bana güven... İnan, pişman olmayacaksın!

- Güvenince neler olduğunu gördüm, Effie... Derhal önümden çekilmeni istiyorum. Ben ve elbette bu soylu dostlarım bu akşam bu sorunu halletmeyi düşünüyoruz...

Munro sözlerini bitirdikten sonra karısını eliyle bir kenara iterek kapıdan içeri daldı. Biz de peşinden gittik doğal olarak. İçeriye henüz giren Munro'nun önünü kesen yaşlı bir kadın, ilerlemesine engel olmak istedi. Bu engeli de aşarak hemen merdivenlere yöneldik, önde Munro, arkasından da biz... Nispeten daha iyi aydınlatılmış odaya girdik hep birlikte.

İçerideki manzarayı iyice tasvir etmeliyim anlayabilmeniz için... Rahat ve zevkli bir oda olduğu her halinden anlaşılabilirdi. Masanın ve şöminenin üzerinde yanan mumlar odayı aydınlatmaya yetiyordu.

Bu manzarayı tamamlayan şey ise köşedeki bir masanın üzerine eğilmiş halde duran küçük bir kız çocuğuydu. Üzerindeki kırmızı elbise ve elindeki kırmızı eldiven hemen dikkat çekiyordu. Bundan daha dikkat çeken bir başka şey ise kız çocuğunun daha biz içeri girdiğimiz anda hemen yüzünü kaçırmak istemesi olmuştu. Bir an için çocukça bir merak ve tedirginlikle yüzünü döndüğünde ise gördüğüm şey karşısında ellerim buz kesti. Bize kaçamak bir bakış atmak isteyen bu surat, tuhaf bir parlaklık içerisindeydi. Yüz hatları en küçük bir ifade kırıntısı bile taşımıyordu. Sonuç olarak, olan biten her şeyi anlamakta hikâyenin bundan sonrasında fazla zorlanmadık diyebiliriz.

Holmes, neşeli bir tavırla elini kızın kulağına uzatarak, yüzündeki maskeyi çıkarmıştı. Bu kez karşımızda şaşkınlıktan ağzı bir karış açık, ne yapacağını bilmeyen, anlamsız ve sevimli gözlerle birilerini arayan küçük bir siyahî kız çocuğu bembeyaz dişleriyle parıldayarak karşımızda duruyordu. Dakikalardır gerilim içerisinde bekleyen bedenim bu komik durum karşısında zembereğinden boşalmış gibi kahkahalarla sarsılmaya başladı... Oysa Bay Munro, olayların etkisiyle şaşkınlıktan öylece kalakalmıştı.

- Bu ne demek şimdi, diye bağırdı istemeden ve kontrolsüz bir şekilde...

Bayan Munro, biraz sitemkâr ve mağrur bir ifadeyle odaya girerek ona cevap verdi:

- Anlatacağım... Bu kadar çok istiyorsun madem, öyleyse her şeyi anlatacağım sana. Sonrası sana kalmış...

Yere daha sağlam basan, gururlu bir edayla konuşmasına devam etti kadın:

- Kocamın Atlanta'da öldüğünü zaten biliyorsun; bilmediğin şey ise kızımın kurtulduğu.

- Kızın mı, diye yeniden sorma ihtiyacı hissetti Munro.

Kadın konuşmaya başlamadan önce göğsünden çıkardığı gümüşten büyük bir madalyonu elinde tutarak,

- Bunun açık halini hiç görmedin değil mi, diye sordu.

- Hayır... Açıldığını bile bilmiyordum.

Bayan Munro, madalyonun yanındaki bir mekanizmayı iterek kapağını açtı. Son derece yakışıklı olduğu her halinden belli, üstelik zeki bakışlarıyla dikkat çeken siyahî bir adamın portresi madalyonun içerisinden bize gülümsüyor gibiydi.

- John Hebron... Atlanta'daki kocam. Bu dünyada tanıdığım hiçbir insan bana göre onun kadar soylu değildir. Onunla evlenmek için kendi ırkımı karşıma almak pahasına çok badireler atlattım. Ama onunla yaşamış olduğum hiçbir şeyden asla pişmanlık duymadım. Belki tek şanssızlığımız, ki buna ne kadar şanssızlık denebilir bilemiyorum, çocuğumuzun renginin de babasına benzemesi oldu. Hatta öyle ki, Lucy babasından bile siyahtır. Yine de o benim kızım, o annesinin küçük kızı, en değerli varlığı.

Bu duygusal konuşmaya tepkisiz kalamayan küçük kız, koşarak annesine sarıldı. Kadın bir süre yutkunarak bocaladıktan sonra konuşmasına kaldığı yerden devam etti:

- Onu yanımda İngiltere'ye getirmememin başlıca ve en önemli nedeni hastalığından dolayı bünyesinin bu kadar uzun bir yolculuğa dayanamayacak olmasındandır. Bu nedenle bütün riskleri göze alarak onu güvendiğim bir İskoç kadının ellerine teslim ettim. O, benim canımdan bir parçaydı. Onu nasıl yok sayabilirdim ki?

Şimdi seninle ilgili bölüme geliyorum Jack! Kader seni karşıma çıkardığında, çocuğumdan söz etmekten çekindim, ürktüm, ne bileyim belki de tedirgin oldum. Tanrı şahidimdir, seni kaybetmekten korktum Jack... İkinizden birini seçmek zorundaydım. Siz buna isterseniz zayıflık deyin; ben sevdiğim adamı seçtim. Küçük kızımı bu süre zarfında üç yıl boyunca bakıcısının şefkatli kollarına teslim ettim. Eskiden de hizmetimizde çalışmış biri olarak kendisi oldukça güvenilir. Evliliğimiz süresince kızımın varlığını senden gizli tutmaya özen gösterdim Jack. Kızımın sağlığını uzaktan da olsa sürekli olarak takip etmeye çalışıyordum.

Gün geldi, kızımın hasretine dayanamamaya başladım. Onu yakınımnda görmek, canım istediği zaman gidip dokunmak, koklamak istiyordum. Bu dayanılmaz bir arzu olarak içimi yanıp kavurmaya başladığında onu kısa bir süreliğine de olsa yanıma almaya karar verdim. Tehlikeli de olsa bunu denemek zorunda olduğumu biliyordum. Bakıcıya yaptığım plandan ve komşu köşke dair talimatlardan söz ettim.

Onlar sanki yeni komşumuz gibi gelecek ve oraya yerleşeceklerdi. Aramızdaki bağlantıyı hiçbir şekilde açık etmeyecektik. Kızımı gündüz vakti evden çıkarmaması için de sıkı sıkıya bakıcı kadını tembihledim. Ellerini ve yüzünü bir şekilde gizlemesi için çare bulmasını da istedim. Çevremizdeki insanların etrafta dolaşan siyahî bir çocuktan bahsetmelerini ve alay konusu olmasını istemiyordum. Ne kadar dikkatli olursak olalım, bu olaydan da anlaşılabileceği gibi, her şey önceden planlandığı gibi gitmeyebiliyor. Kim bilir, belki de daha dikkatli olmamız gerekirdi ama yapamadık işte... Senin gerçeği öğrenme ihtimalin beni korkutuyordu. O bu kadar yakınımdayken onun yanına gitmekten kendimi alıkoyamadım.

Köşkün tutulduğunu o gece senden öğrendiğimde içim içime sığmadı. Onların geldiğini anlamıştım. O heyecanla ne yaptığımı bile bilmiyordum. Bir türlü uyuyamıyordum. Tehlikeyi göze aldım ve senin derin bir uyku çektiğini düşünerek usulca kalkıp giyindim. Senin beni görmüş olman sorunların çıkmasına neden olan ilk kıvılcımdı. İşte öğrenmek istediğin gerçek bu... Şimdi senden bize ne olacağını öğrenmek istiyorum.

O kısacık zaman dilimi geçmek bilmedi... Bay Munro'nun vermiş olduğu cevabı bugün bile son kelimesine kadar hatırlarım. O küçük siyah inciyi şefkatle kucağına alan Bay Munro, diğer elini de karısı Effie'ye uzatarak:

- İstersen bunu evde konuşalım. Orada konuşmamız daha doğru olur, dedi. Mükemmel olduğumu iddia etmiyorum ama düşündüğünden çok daha iyi biri olduğumu göreceksin Effie!

Biz de onlarla birlikte köşkten çıkarken, Holmes fark ettirmeden kolumu çekiştirerek:

- Biz Londra'ya dönsek daha iyi olur diyorum, dedi usulca kulağıma.

Bu olay kulağımıza küpe olmuştu. O gece geç bir vakitte yatmaya gittiğim sırada karşılaştığım Holmes, bana gülerek:

- Watson biliyor musun, insanın kendine çok güvenmesi her zaman iyi olmayabilir. Bugün yaşadığımız olaya bakarak bu sonuca rahatlıkla ulaşabiliriz. Bir gün kendime bu kadar çok güvenmem nedeniyle yanlış yapacağıma kanaat getirecek olursan, lütfen kulağıma 'Norbury' diye fısıldar mısın?

TAVŞAN DUDAKLI ADAM

St. George İlahiyat Koleji Müdürü Doktor Elias Whitney'nin kardeşi, bir afyon bağımlısı yani afyonkeşti. Thomas de Quincey'nin kitabının etkisi altında kalarak, onun yaşadıklarını denemeye kalkışmış, içtiği tütüne afyon ruhu katarak en sonunda kendisi de bir afyonkeş olup çıkmıştı. Her zaman olduğu gibi, bırakmanın başlamakta daha zor olduğunu anladığında ise iş işten çoktan geçmişti. Hayatını bir afyon bağımlısı olarak devam ettiriyordu artık. Bu alışkanlığı nedeniyle hem arkadaşları hem de yakınları için bir yüz karası olarak kabul görülüyordu. Ona üzülenler de yok değildi. Beti benzi atmış bir şekilde oturmaktan çok, zorla iştirilmiş gibi öylece kalakaldığı sandalyenin üzerindeki görüntüsü bugün bile gözlerimin önündedir. Sapsarı ve kanı iyice çekilmiş bir surat, kontrolsüz bir şekilde sarkmış dudaklar ve iyice küçülmüş gözleriyle bu asil adam, şimdi bir çöküntüyü andırıyordu.

1889 yılının Haziranında bir gece yarısına doğru üzerimize mahmurluk çöktüğü sırada kapımızın çalınmasıyla karımla göz göze geldik. Oturduğum yerde doğrularak kapıyı çalanın kim olacağını düşünürken karım işlemekte olduğu örgüye ara vererek, biraz da üzgün bir ses tonuyla:

— Bir hasta. Dışarı çıkmak zorunda kalabilirsin, dedi.

Ben de mırıldanarak kendisini onayladığımı ifade eder gibi yaparken, bir yandan da yoğun geçen bir günün üstüne işte bu hiç olmadı gibisinden düşünmeye başlamıştım. Oldukça yorucu bir gündü ve söylenmeye başladım.

Az sonra dış kapının açıldığını duyduk. Kapı önünde telaşlı konuşmalar yapıldığını bulduğumuz odadan bile anlayabiliyorduk. Konuşmalar kesildikten sonra yanımıza gelen kişinin önce hızlı ayak seslerini duyduk ardından da bulduğumuz odanın kapısının açıldığını gördük. Üzerinde koyu renk elbisesiyle, yüzünü gizleyen ve siyah bir tül taşıyan bayan konuğumuz içeri girerek aynı telaşla konuşmaya başladı:

— Bu kadar geç bir saatte sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, dedikten sonra birden ne olduğunu anlamamıza bile fırsat vermeden karımın boynuna sarılarak ağlamaya başladı. Başım da önemli bir dert var Bayan Watson! Yardım edin.

Karım ne olup bittiğini anlamaya çalışırken şaşkın gözlerle bana bakıyordu. Kadının ağlamasından etkilenmiş olmalıydı.

— Tanrı'm, dedikten sonra konuşmaya başlamadan önce kadını tanımak için yüzündeki siyah tülü kaldırarak kadının kim olduğundan emin olmak ister gibiydi. Kate! Kate Whitney! Ah, Tanrı'm! Beni ne kadar korkuttun. Yüzüne bakıncaya kadar kim olduğunu çıkaramadım inan.

— Çok çaresiz bir durumdayım Bayan Watson! Başıma gelenlerden sonra bana ancak sizin yardımcı olabileceğiniz geldi aklıma, dedi.

Her zaman böyle olurdu zaten... Kim derdi olduğunu düşünse soluğu eşimin yanında alırdı.

— Ah Kate! Gelmene çok sevindim. Biraz şarap veya su iç. Rahatla lütfen... Daha sonra şuraya otur da olan biten her şeyi bana anlat istersen. James de uyumaya gidebilir.

— Lütfen biraz daha kalın Bay Watson! Mutlaka sizin de dinlemenizi istiyorum anlatacağım şeyleri. Bu konuda tavsiyelerinizi duymaya ihtiyacım var. Hem bakarsınız yardım da edersiniz, dedikten sonra bir yerlere hemen ilişerek anlatmaya başladı.

— Tahmin edebileceğiniz gibi, Isa ile ilgili bir sorun nedeniyle burada bulunuyorum. Konu Isa ile ilgili. Tam iki gündür eve adımını atmadı. Onun için iyiden iyiye endişeleniyorum artık... Ne olur

yardım edin?

Bayan Whitney, karımın eski bir okul arkadaşıydı. Aile içi sorunlar nedeniyle zaman zaman onunla sohbet ettiklerini biliyordum. Kocasının sağlık sorunları olduğu zaman bazen bana da akıl danıştığı olurdu. Bu nedenle öncelikle olan biteni anlamak için onu sakinleştirmeye çalıştık. Kocasının nerede olduğu veya onu bulabileceğimiz bir yer bilip bilmediğine ilişkin küçük sorular sorduk.

Nerede olabileceğini tahmin edebiliyormuş ama emin değilmiş. Şehrin doğu tarafında bir yerlerdeki afyon tekkelerinden birine dadanmış olma ihtimalinin yüksek olduğunu da biliyormuş. Genel olarak ya da bugüne kadar kriz zamanlarında bu gitmeler en fazla 24 saat sürüyormuş. Her şart altında akşam biraz bitkin ve harap halde evin kapısını mutlaka çalarmış. Bu kez bir farklılık olduğunu hissediyormuş. Aklına kötü şeyler geliyormuş, haklı olarak. Çünkü 48 saattir ondan haber alamıyormuş. Bir ihtimal kocasını rıhtımın yakınında bir yerlerde çöplükte sızmış olarak bulabilirmişiz. Yukarı Swandam Sokağı'nda bulunan Altın Bar'da olma ihtimali de varmış. Ama bir kadın olarak bütün bunların üstesinden gelemeyeceğini de eklemeye edemedi pek tabii. Böyle bir saatte barlarda çöplüklerde kocasını araması pek de yakışık almazdı, insanların kötü kötü bakacaklarından çekiniyordu.

Özetle bu ve benzeri şeyler anlattı Bayan Whitney. Esas mesele şuydu ki, bu işi halletmek için oraya kadar kendisine eşlik etmemizi istiyordu. Bayan Watson'ın gelmesine gerek olmadığını da hesaplamış ve kocasının doktoru olarak, hatta tek başıma bu işi üstlenmemin mümkün olup olmadığını öğrenmek istiyordu.

Elden ne gelir... Böyle bir durumda yardım etmekten kaçınmak mümkün değildi. İş başa düşmüştü bir kere. Kocasını vermiş olduğu adreslerde bulmam durumunda en geç iki saate kadar arabayla eve göndereceğime söz verdim. Çok değil, en fazla 10 dakika içinde sıcak evimi ve rahat koltuğumu terk edip hazırlandıktan sonra yola çıkmış bulunuyordum. Arabayla şehrin doğusuna, bilmediğim bir maceraya doğru yola koyuldum. Tuhaf bir hikâyenin beni beklediğini nasıl bilebilirdim ki?

İlk hedef afyon tekkesiydi pek tabii. İşin bu aşamasında fazla bir güçlükle karşılaştığım söylenemez. Bayan Whitney'in sözünü ettiği Yukarı Swandan Sokağı, nehrin kuzey yakasını Londra Köprüsü sayesinde doğu yakasına bağlayan bir merkez bölgedeydi. Üstelik rıhtımın arka taraflarında ve alabildiğine pis bir sokak olduğunu da hatırlatmak isterim. Afyonkeşlerin bu makbul mekânının bir mezbeleliğe benzediğine ilişkin peşin bir yargım vardı en baştan. Nihayet aradığım adrese gelmiştik. Arabacıya beklemesini söylediğimde iki bina arasında sıkışıp kalmış ve merdivenlerle inilen bir mahzeni andıran karanlık ve kuytu bir yerin önündeydik. Sarhoşların, ayyaşların ve keşlerin ayakları altında ezilip çürümüş merdivenlerden aşağı indiğim yer pek de iç açıcı değildi.

Bir gaz lambasının ışığı altında zar zor seçebildiğim bir kapı kolu gideceğim yönü işaret eder gibiydi. İçerisinin de dışarıdan kalır bir yanı yoktu. Kendinizi uzun yolculuğa çıkmış sürgün gemilerindeki göçmen koğuşlarında zannedebilirdiniz. Yüksek tavanlı olmayan bir odada yerlerde boylu boyunca uzayan yatakların arasında kesif bir afyon kokusu ve dumanlı hava sizi karşılıyordu. Burada nefes almak bile zordu. Yatakların üzerine tuhaf bir biçimde sanki üst üste yığılmış gibi duran insanlar, karanlıkta sanki istiflenmiş gibiydiler. Pek çoğunun omuzları çökmüş, dizlerinde eklemleri yokmuşçasına kıvrık, zayıf ve halsiz, kafalar kontrolsüz bir şekilde yana yatmış olarak uyumuş vaziyette yatıyorlardı. Feri sönmüş gözlerle sabit bir noktaya bakan gözler hayata tutunmaktan çoktan vazgeçtiklerini gösteriyor gibiydi. Sağda solda tesadüfen gücü kalmış bir ya da iki çift göz, içeri giren bu yabancıya sabitlenmiş gibi bakıyordu. Bu kesif dumanlı havanın içerisinde arada bir

parlayıp sönen ateş topları, metal pipolardaki afyonun ciğerlerine dolarken çıkardığı bir imdat çılgılığı gibiydi. Herkesin kafası cilalıydı. Bu yarı uyanıklık arasında gidip gelen yığın içerisinde kendi kendine konuşanları da anlamsız tartışmaların içerisinde bocalayıp duranları da görmek mümkündü. Kısa aralıklarla ortaya çıkan ölüm sessizliği bu ortama daha denk düşüyor gibiydi. Neticede daha çok kendi kendileriyle konuşuyor olmaları, aslında onların sayıkladıklarını gösteriyor demek anlamına da gelebilirdi. Odanın diğer ucuna doğru bir bakış atınca, kömür mangalının yanı başında, çenesini iki elinin arasına alarak derin düşüncelere dalmış gibi görünen, aslında önünde yanmakta olan ateşle meşgul olduğu anlaşılan, zayıf, uzunca boylu, ihtiyar adam gözüme ilişti hemen.

Bu sırada yanıma yaklaşan Malaya'lı olduğundan şüphe duymadığım biri, elinde tuttuğu pipoyu ve bir miktar afyonu bana vererek uzanmam için yer gösterdi.

— Hayır, teşekkür ederim, dedim. Burada bir arkadaşımı, Bay Isa Whitney'i arıyorum. Kendisiyle konuşmam gerekiyor.

İsmi söylediğim sırada odanın sağ tarafında bir kıpırdanma olduğunu fark ettim. Daha dikkatli bakınca bitkin ve perişan haldeki Whitney hemen gözüme ilişiverdi.

— Tanrı'm! Dr. Watson, burada ne işiniz var, derken aslında alabildiğine zavallı görünüyordu. Bedeni gergindi... Saat kaç Watson? diye sordu bana.

— 11'e geliyor, dedim.

— Hangi gündeyiz?

— Cuma, 19 Haziran.

— Ooo... Ben Çarşamba zannediyordum. Yoksa beni korkutmaya mı çalışıyorsun Watson? Çarşamba günündeyiz, değil mi?

Bu sırada yüzünü elleriyle gizlemeye çalışarak hüngür hüngür ağlıyordu.

— Emin ol Cuma günüdeyiz. Eşin iki gündür seni arıyor. İçine düştüğün durumdan utanmalısın?

— İyi de bu neyi değiştirir ki? Zaten yeteri kadar içine düştüğüm durumdan utanıyorum. Bu arada iki gün nereden çıktı? Ben yalnızca birkaç saattir buradayım. Sayısını karıştırmış olabilirim ama en fazla üç-dört pipo içmiş olmalıyım. Hepsi o kadar. Peki, seninle eve geleceğim. Kate'i korkutmak ister miyim hiç? O benim küçük Kate'im.. Hadi, bana yardım et dostum! Arabayla geldin değil mi?

— Geldiğim araba dışarıda beni bekliyor.

— Tamamdır o zaman... Gidebiliriz... Borcumu da ödemem gerekiyor. Benim için ne kadar borcum olduğunu öğrenir misin Watson, rica etsem? Perişan halde olduğumu görüyorsun değil mi? Çaresizim...

Hadi bana kolay gelsin... Bu kesif afyon dumanının içinde şimdi bir de ödemeye uğraşacaktım. Nerden bulaşmışım ki bu işe? Hayıflanarak ve alabildiğine nefesimi tutarak uzanmış bir halde yatan bu insanların arasından geçerek mekânda ödeme yapacak birini aramaya başladım. Mangalın başında kor ateşle uğraşan adamın yanından geçerken belli belirsiz bir şekilde ceketimin birisi tarafından çekildiğini fark ettim. Fısıltıyla konuşan biri, bana hitaben,

— Bana bakma hemen. Gider gibi yapıp sonra dönüp bana bakarsın, dedi.

Sesi tanıyor gibiydim. Şu hemen yanı başımda oturan yaşlı adamdan geliyordu. Fakat o bundan

habersizmiş gibi istifini hiç bozmadan oturmaya devam ediyordu. İyice zayıflamış suratını fark etmemek olmazdı bu yaşlı adamın. Afyon tüten piposu dizlerinin arasına düşmüş gibi eğreti duruyordu. Fısıltılı sesin söylediği gibi iki adım daha atıp geriye döndüm. O an gördüğüm şey karşısında az daha küçük dilimi yutmak üzereydim. Çok şaşırmıştım. Adam ustalıklı bir manevrayla öyle güzel bir pozisyon almıştı ki, onu benden başka kimsenin fark etmesinin olanağı yoktu. Gerçekten ustalık işi bir hamleydi. Daha bir dikkatli bakınca beni bu kadar şaşırtan adamın sırtındaki kamburun düzelir gibi olduğunu ve yüzündeki kırışıklıkların da kaybolduğunu, üstelik gözlerinin de parladığını görmüştüm. Mangalın başında oturan bu yaşlı adam, şimdi bana kıs kıs gülen Sherlock Holmes'tan başkası değildi aslında. Bana yine belli belirsiz bir hareketle yanına yaklaşmamı işaret etti, görüntüsünden tebdili kıyafete farklı bir görünümdeydi.

— Holmes, dedim ne olduğunu anlamak ister gibi, ne işin var burada senin? Bu halin ne?

— Sesini yükseltmeden konuş benimle, dedi, seni duyabiliyorum. Şu keş arkadaşından kurtul da konuşalım istersen.

— Dışarıda bekleyen bir araba var.

— Bu durumda, arkadaşını o arabayla eve göndermen daha uygun. Onun olan biteni anlaması pek mümkün görünmüyor zaten. Karına da benim yanımda olduğuna ilişkin bir not gönder de meraklanmasın. Sen dışarıda beş dakika kadar oyalanırsan yanına gelmiş olurum.

Holmes'un bu tip oldubittilerine alışık olduğumdan, bu davranışını yadırgamadım haklı olarak. Onu bu tip durumlarda reddetmek mümkün değildi. Öngördüğümüz şekilde kafası dumanlı Whitney'i fazla soru sormasına fırsat vermeden arabayla uğurlarken, Holmes'un yanında olduğumu anlatan küçük bir notu da karıma iletmesi için arabacının eline tutuşturmuştum. Arabacıya hizmetlerinin karşılığını ödedikten sonra sokakta sevgili dostum Holmes'un maceralarından birine daha katılmak için hazır sayılırdım.

Kısa süre sonra o pejmürde kıyafetler içerisinde bir silueti andıran Holmes, tekkeden çıkarak yanıma gelmiş ve birlikte yürümeye başlamıştık. Ben olan biteni anlayamamanın şaşkınlığıyla arada bir ona bakmaktan kendimi alamıyordum. Yanımda bir süre kambur bedeniyle topallayarak yürüyen Holmes, yeteri kadar uzaklaştığımızı kanaat getirdikten sonra etrafta kimsenin olmamasından emin olarak birden kamburunu düzeltti ve ağız dolusu bir kahkaha attı.

— Watson, sevgili dostum... Bakışlarından anladığım kadarıyla kokain çekme zaafımın ardından bu kez afyona merak sardığımı düşünmüyorsundur umarım?

— Bu kadar beklenmedik şekilde ve kamufle olduğunu görünce aklıma başka ne gelebilirdi ki?

— Ya peki, sen orada ne arıyordun?

— Az önce arabaya bindirdiğim arkadaşımı aramak için oradaydım.

— Ben de senin dediğinin tam tersi birşeyi, yani düşmanımı aramak için oradaydım.

— Düşman mı? O da kim?

— Benim kadim düşmanlarımdan birini arıyordum. Buna daha çok av demek daha doğru. Bu oldukça anlaşılmaz bir durum gibi görünüyor, biliyorum... Farkı da zaten burada... Watson, sevgili dostum, buraya aynı nedenle araştırma yapmak için geldim zaten. Biraz duman altı olmadan her zaman av izi sürmek pek mümkün olmayabiliyor. Bu keşlerin dillerinin altında bakla ıslanıp ıslanmadığını

anlamak ve avıma ilişkin bilgi toplamak için onlarla muhabbet etmek yararlı olur diye düşündüm. Tanınmamak için de iyice kamufle olmam gerekiyordu. Hayatımı riske atmış olduğumun farkındayım. Bir ipucu bulmam gerekiyordu dostum. Üstelik buralara daha önce gelmişliğim de var. Bu gördüğün tekkenin sahibi olan densiz Lascar benden intikam almak için yemin etmiş tescilli bir düşmanım. Arka tarafta Paul Rıhtımı'na çıkan gizli bir kapı var... Kapı dile gelseydi de sana aysız gecelerde yaşanan gizli kapaklı hikâyeleri anlatsaydı...

— Cinayetlerden mi söz ediyorsun yoksa?

— Ne sandın ya? O karanlık dehlizde canı alınan zavallıların her biri için 1.000 Sterlin almış olsaydık, şimdiye kadar çoktan köşeyi dönmüş olurduk. Öyle ki rıhtımda yer alan en korkunç cinayetlerin tamamı burada işleniyor. Oraya infazı onaylanarak giren hiç kimse kurtulamaz. Neville St. Clair'de sanırım böyle bir kumpasa düşmüş olmalı. Bir dakika bekler misin, buralarda bir yerlerde bizim de sesimizi duyan birileri olabilir, dedikten sonra Holmes, belli belirsiz duyulabilecek bir ısıklık çaldı. Uzaktan aynı şekilde cevaplanan ısıklık sesinden hemen sonra bize doğru bir arabanın hareket ettiğini ve taşları döven tekerlek sesinin giderek yaklaştığını anlamamız fazla uzun sürmedi.

— Ne dersin Watson, benimle gelmek istiyor musun, dedi atlı arabanın karanlıkta gittikçe bize yaklaşan farlarını izlerken.

— Olabilir... Bir yardımım dokunacaksa elbette?

— Bir dost her zaman işe yarar, üstelik eli kalem tutan biri olmasına da hayır demem hiçbir zaman. The Cedars'ta senin için fazladan bir yatak her zaman vardır.

— The Cedars mı dedin?

— Evet... Söz konusu ev, Bay St. Clair'in. Soruşturma süresince orada kalmanın daha yararlı olacağını düşünüyorum.

— Tam olarak nereden söz ediyorsun, Tanrı aşkına?

— Hımm, Lee kırsalında bir yerlerden elbette. Buraya olsa olsa yedi mil kadar bir uzaklıktan söz ediyorum.

— İyi ama ben konuya tam anlamıyla yabancı kaldım.

— Sorun etme... Arabaya binecek olursan, birazdan her şeyi anlatacağım sana. Hadi ama, dedikten sonra araba sürücüsüne dönerek:

- John, senin görevin buraya kadar. Her şey için teşekkür ederiz. İşte bu da yarım altının... Yarın 11 gibi gelersen görüşebiliriz, dedi.

Ardından sürücünün yerine oturarak atları hafifçe kırbaçladı ve arabayı hareket ettirdi. Yol giderek genişlerken, kirli bir nehrin üzerine kurulu biraz geniş bir köprüye doğru uzanıyordu. Kiremitlerin tekdüze yığını altında sessizce ilerlerken, bazen bir polisin belirgin şekilde kaldırımıları ezerken çıkardığı topuk sesi ya da sağda solda mütemadiyen duyulan sarhoş melodileri gecenin sessizliği bozuyordu. Bir bulutun peşine takılmış gibi adeta sürüklenerek akan gökyüzünün hızlı akışı, sanki hemen arkalarından bize gülümsemek isteyen yıldızların neşesini örtmek ister gibi telaşlıydı. Bu sırada kafasının karmakarışık olduğu her halinden belli olan Holmes, sesini çıkarmadan başıyla yalnızca gideceğimiz yere odaklanmış gibi derin düşüncelere dalmıştı. Ben de meraklı bir bekleyişin

esiri de olsam, sessiz ve sakin bir şekilde bana açıklama yapmasını bekleyen uslu bir öğrenciye benziyordum. Sıramın geleceğini biliyordum.

İlerlemeye devam ettik... Birkaç mil sonra artık şehrin arka mahallelerinin sınırına kadar gelmiş bulunuyorduk. Bu sırada Holmes, sanki bu anı bekliyormuş gibi şöyle bir kendine gelmek için oturduğu yerde omuzlarını düzeltirken, bir yandan da piposunu yakmayı ihmal etmedi.

— Sıranın sana gelmesini beklerken takındığın şu sessiz olma tavrı çok etkileyici, Watson! Seni bu nedenle daha çok seviyorum. İyi bir arkadaşsın. Birileriyle konuşma ihtiyacı duyduğumun sen de en az benim kadar farkındasın. İçinde bulunduğum karmaşık durumdan çıkmak için bunu birilerine aktarmam gerektiğini biliyorum. Bu nedenle yanımda olman beni sevindirdi dostum. Şimdi ne düşündüğümü soracak olursan, kapıda bizi karşılayacak bayana ne diyeceğimi hesaplıyorum...

— Ama konu hakkında henüz bilgi vermedin bana.

— Haklısın... Ama Lee'ye gidinceye kadar anlatırım. Basit gibi görünen bir konu olmasına karşın pek bir ilerleme sağlayamadığımı söyleyerek başlayalım istersen. Bazı bilgi kırıntıları var ama bunlar arasındaki bağlantıyı kurmak o kadar kolay görünmüyor. Senin tam da bu noktada bana yardımın dokunacağını düşünüyorum, sevgili Watson! Bildiklerimi sana aktarmaya başlayabilirim artık... Olur da aklına birşeyler gelirse ya da farkına varamadığım birşeyler hissedersen lütfen paylaş benimle.

— Peki...

— 1884 yılı Mayıs ayına yani birkaç ay öncesine gidiyoruz. Lee'ye bir beyefendi gelmiş bu günlerde. Adı, Neville St. Clair. Burada bir süre aradıktan sonra güzel ve büyük bir villa alıp kendi zevkine göre döşemiş. Her şey hazır olunca da villasında zenginlik içerisinde yaşamaya başlamış. Derken, her zaman olduğu gibi, çevresi giderek genişlemeye başlamış. İnsanları tanıdıkça farklı kişilerle dost olmaya başlamış. 1187 yılına geldiğimizde ise yerel bir bira üreticisinin kızıyla tanışarak evlenmişler. Bu evlilikten de iki çocukları olmuş. Bu adamın her ne kadar her zaman başında olması gereken bir işi bulunmuyor da olsa ticari bağlantılarını takip etmek, onlarla bağı koparmamak için kent merkezine düzenli olarak her sabah gittiğini ve aynı şekilde her akşam saat 17:14'te de döndüğünü biliyoruz. Kendisi 37 yaşında...

İyi bir eş ve aile babası. Sakin bir kişiliği ve sevgi dolu bir yüreği var. Üstelik herkes tarafından sevilen biri Bay St. Clair. Yaptığımız araştırmaların sonuçlarına bakacak olursak, Capital&Counties Bankası'nda 220 Sterlin kredisi ve bunun karşılığında da 88 Sterlin borcu bulunuyormuş. Bu rakamlara bakınca ekonomik anlamda hali vakti yerinde olduğunu söyleyebiliriz. Parasal sorunlar onun için kolayca üstesinden gelebileceği birşey.

Geçen pazartesi gününe geliyorum... O gün Bay Neville St. Clair, her gün yaptığından farklı olarak kente biraz daha erken gitmiş. Üstelik giderken önemli iki işi olduğu bilgisini de vererek çıkmış evden. Akşam gelirken oğlu için bir kutu oyuncak kiremit getireceği sözünü vermekten de geri kalmamış.

Yalnızca bu da değil. Kocası evden çıktıktan kısa bir süre sonra karısının eline, Aberdeen Taşımacılık Şirketi'nde kendileri adına bir paketin bulunduğunu gösteren bir telgraf ulaşmış. Buraları biraz tanıyorsan, söz konusu nakliyat şirketinin Yukarı Swandam Sokağı'nın hemen kuzeyinde, Fresno Sokağı'nda olduğunu biliyorsundur. Geçerken bu bilgiyi de verdikten sonra yeniden olayın gelişimine dönüyorum. Bayan St. Clair, bu haberi de aldıktan sonra günlük işlerini hallederek öğle yemeğinin

hemen ardından, şehre inmiş. Küçük bir alışverişin ardından taşımacılık şirketine giderek söz konusu paketi almış ve 16.35 sularında yeniden Swandam Sokağı'ni takip ederek istasyona doğru yola çıkmış. Buraya kadar sanırım anlaşılmayan birşey yok.

— Haklısın... Anlaşılmayan birşey yok...

— Pekâlâ... Pazartesi günü havanın aşırı sıcak olduğunu hatırlıyorsundur umarım. İşte böyle bir günde Bayan St. Clair ağır ağır sokakta ilerlerken, biraz da sokaktan ürkmüş bir şekilde, arabaya binmesinin daha uygun olacağını düşünmüş. Çevrede bir araba bulurum umuduyla Swandam Sokağı'nda ilerlerken bazı gürültüler duymuş. Ne olup bittiğini daha iyi görmek için başını kaldırdığında ise gördükleri karşısında iyice şaşkına dönmüş. Çünkü kocası bir binanın ikinci katından ona işaretlerle birşeyler anlatmaya çalışıyormuş. Kadın, o an pencereden gördüğü kadarıyla kocasının yüzündeki ifadeden sıkıntıda olduğunu anlamış. Adamın karısına eliyle işaret ettiğini gören birileri ani bir hareketle onu hızla pencereden uzaklaştırmış ve kadın kocasını artık göremez olmuş. Kadının dikkati takdire şayan: O kısacık zaman diliminde kocasının üzerinde sabah evden çıkarken üzerine giydiğine benzeyen koyu renk bir ceket olmasına karşın, ne yakalığı ne de kravatı bulunuyormuş boynunda.

Kadın, o an kocasının başının dertte olduğunu düşünerek hemen dış merdivenlerden aşağı doğru koşmaya başlamış; evin bu gece seninle karşılaştığımız afyon tekkesi olduğunu da ekleyelim. Kadın, hızla ilk girdiği odayı geçip hızla merdivenlere koşmuş. Daha doğrusu koşmaya çalışmış. Çünkü Lascar, merdivenlere ulaşamadan kadının önünü kesivermiş. Daha sonra da Danimarkalı bir adamla birlikte kadını sokağa atmışlar. Kadın o panik ve telaşla sokaktan aşağı koşarak yardım isteyebileceği birilerini aramış. Neyse ki şansından o sırada devriyeye çıkmış olan birkaç polisle karşılaşmış yolda.

Olayı aydınlatmak isteyen bir müfettiş ve iki polisi yanına alan kadın, ev sahibinin itirazlarına aldırmış etmeden Bay St. Clair'in görüldüğü kattaki odaya çıkmışlar. Adamın orada olmadığını tahmin edersin, öyle de olmuş. Çıktıkları katı kendi mekânı olarak gören çirkin suratlı bir dilenciden başka kimsecikleri ortalıkta görememişler. Bay Tavşan Dudak ve Lascar denilen soysuz, odada böyle bir olayın yaşanmadığına yemin ederek, polisleri inandırmaya çalışmış. Müfettiş, çaresiz bir şekilde tam bu adamların söylediklerine inanıp, yanıldığını söylemeye kalkışacağı sırada kadın, küçük bir çığlık atarak birden masanın altına uzanivermiş. Orada bulduğu küçük kutunun kapağını açınca Bay Clair'in akşam çocuklara getireceğini söylediği kiremit oyuncaklar yere saçılmış.

Bu gelişme üzerine pek de güven vermeyen bu iki adamın söylediği tutarsız açıklamaları yan yana getiren müfettiş olaya daha fazla önem verilmesi gerektiğini anlamış haklı olarak. Bunun üzerine o kattaki odaları daha bir ayrıntılı incelemeye başlamışlar. Elde ettikleri bilgileri yan yana getirince burada korkunç bir cinayet işlendiğine kanaat getirmişler.

Sokağa bakan ve daha çok oturma odasını andıran oda, buranın tersine rıhtıma bakan daha küçük bir yatak odasına açılıyormuş. Evin yatak odasındaki pencere ile rıhtım arasında kalan kesiminde gelgit sırasında sular yükselince içi suyla dolan biraz dar bir bölge varmış. Bu yöne bakan pencerenin epey geniş olduğunu ve alttan da açılabilirdiğini anımsatmak isterim. Polisin yaptığı ayrıntılı inceleme sırasında bu pencerenin denizliğinde ve odanın ahşap zemininde kan izi bulunmuş. Bu arada başka ayrıntılar da var elbette... Bay Neville St. Clair'in elbiselerinin tamamı oturma odasında, bir perdenin arka tarafından çıkmış. Yalnızca bu da değil... Çizmeleri, çorapları, şapkası ve hatta saati bile oradaymış ama ceketi yokmuş. Elbiseleri de zorla çıkartılmış gibi görünmüyormuş. Buna karşın Bay Neville St. Clair sırta kadem basmış. Olasılıklar içinde akla en yatkın olanı, pencerenin oradan

yüzerek kaçmış olabileceği şeklinde.

Şimdi bu hikâyenin diğer figüranlarına bakalım biraz da... Onlar da bu olayın içindeler ne de olsa... Lascar'ı ele alalım öncelikle... Bayan St. Clair, Lascar'ın kötü sabıkasını, soysuzluğunu bilmiyor ama yine de kocasını pencereden görmesinden hemen sonra koşarak geldiğinde kendisini merdivenlerin başında engellemiş olmasına bakarak bu adamın olsa olsa yataklık yapmış olabileceğini söylüyor. Bu kötülük abidesinin ifadesi de zaten oldukça acemiymiş. Güya, ne kiracısı Hugh Boone'un ne işle meşgul olduğundan haberdarmış ne de Bay St. Clair'in elbiselerinin oraya neden ve nasıl geldiğinden falan. Kendisine inanacak olursak ilk kez görüyormuş üstelik...

Biraz da şu çirkin surattan söz edelim... Afyon tekkesinin ikinci katını kendine mekân edinen ve Bay Neville St. Clair'i son gören kişi olması en muhtemel figür olarak karşımıza çıkan dilencinin adı Hugh Boone. Bu bay çirkin suratı şehirde neredeyse herkes tanır. Dilenciliği meslek olarak edinmiş olmasına karşın biraz da polisten kaçmak için kendisini kibrit satıcısı olarak gösterir. Bu Bay Tavşan Dudak'ı her zaman aynı yerde rastlamak mümkündür. Buradan fazla uzak olmayan Threadneedle Sokağı'nın sol tarafında, sen de fark etmiş olmalısın, girintili bir bölüm onun 'işyeri'dir. Her gün burada bağdaş kurmuş vaziyette oturarak kibrit sattığını düşünebilirsiniz. Oysa acınacak haldeki fiziksel özelliği sayesinde insanlar onu görünce merhamete gelip daima önünde duran şapkasının içine sadaka bırakmaktan geri kalmazlar.

Dikkat çekici bulduğumdan onu gözlediğimi itiraf edebilirim. O küçük yardımlar sayesinde kısa sürede elde ettiği kazancı söylesem hayret edersin. Fiziksel kusuru nedeniyle yoldan geçenlerin onu görmemesi neredeyse imkânsızdır. Onu sokaklarda gördüğümüz diğer dilencilerden ayıran en belirgin fiziksel özellikleri arasında; hastalıklı bir surat, tavşan dudağına kadar inen ürkütücü bir yara izi, buldok yapılı bir çene ve portakal rengi saçlarıyla tam bir zıtlık oluşturan koyu renk bir çift göz sayılabilir. Bu dilencinin artık, arama yapılan kadın güya kiracısı ve hatta Bay St. Clair'i gören son kişi olduğunu söyleyebiliriz.

— Ama adam özürlü.

— Yürürken biraz aksadığını söyleyebiliriz. Ama bunun dışında oldukça güçlü ve sağlıklı olduğunu düşünüyorum. Bir doktor olarak sen de takdir edersin ki, bazen bir organdaki zayıflık diğer organların daha güçlü olmasına neden olabiliyor.

— Rica etsem, hikâyeye devam eder misin?

— Polis incelemesi sırasında ortaya çıkan penceredeki kanı görünce Bayan St. Clair bayılmış. Polisler kadının bu durumda burada kalmasının yararsız olduğunu düşünerek evine götürmüşler. Bu sırada evdeki incelemelerine devam eden Müfettiş Barton, işe yarar birşeyler bulamamış maalesef. İşin bu aşamasında belki Boone'un hemen tutuklanmamış oluşu soruşturma açısından bir fırsatın elden kaçmasına neden olmuş olabilir. Çünkü bu dilencinin o kısacık zaman diliminde 5-10 dakikalığına da olsa Lascar'la konuşmuş olması kuvvetle muhtemel görünüyor. Hatalarını anlayıp üzerini aradıklarında ise birşey bulamamışlar doğal olarak. Gömleğinin sağ kolunda dikkatlerden kaçmayan kan lekesini ise sağ parmağındaki yara izini göstererek açıklamaya kalkışmış. Yine aynı sakin duruşla pencerede bulunan kan lekelerini kastederek, daha önce burada olmadığına ilişkin yemin etmiş. Ona göre bütün lekeler farklı bir yerlerden bulaşmış olabilirmiş falan... Yalnızca bu da değil... Bay St. Clair'in elbiselerinin bu odada ne aradığına kendisi de en az polisler kadar şaşırmış güya. Bayan St. Clair'in kocasını bu odanın penceresinde görmüş olmasına ise, kadının halüsinasyon gördüğünü öne sürerek cevap vermiş. İnandırıcı gelmeyen tutum ve davranışları nedeniyle tüm karşı çıkmalarına

karşın zorla karakola götürülmekten kurtulamamış yine de. Müfettiş Barton ise suyun çekilmesini beklemeye karar vererek, belki daha başka kanıtlar bulabilirim ümidiyle orada kalmış.

Deniz bir süre sonra çekilmiş elbette. Ama çamurların içerisinde yapılan incelemede Bay St. Clair değil de kayıp olan ceketini bulunmuş. Ceketin cebinde bulunan şeyi tahmin edebilir misin?

— Nasıl tahmin edebilirim ki?

— Bence de öyle... Ceket cepleri bozuk para doluymuş. 421 Peni ve 270 yarım Peni. Ceketin çamura saplanması'nın nedeni de bu olmalı diye düşünüyorum. Bedeni nerede o zaman? Onun da nehre sürüklendiği tahmin ediliyor.

— Bu işte bir terslik olmalı bana göre. Adamın bütün elbiselerini odada bulduğunuzu söylediniz. Bu durumda yalnızca ceketinin üzerinde olması biraz tuhaf değil mi?

— Pek değil... Ama yine de kuşkuyu elden bırakmamakta yarar var. Diyelim ki Boone denilen çirkin surat, Bay Neville St. Clair'i pencereden itti. Bu durumda sanırım kimse onu görmedi. Yapılması gereken birşey daha vardı: Adamın elbiselerinin de yok edilmesi gerekiyordu. Ceket dışarı atacağı sırada, suyun üzerinde yüzeceği aklına gelmiş olmalı. Onu dibe batıracak birşeyler bulması gerektiğinin farkına varıyor ama zaman sıkışık. Çünkü bu sırada aşağıda kadının Lascar'la olan tartışmasını ve ardından polislerin geldiğini duymuş olmalı. Telaşla aklına gelen ilk çareye başvuruyor ve dilencilikten kazandığı metal paraları ceketin ceplerine doldurarak pencereden dışarı atıyor. Bu anda yaklaşan ayak seslerine yakalanmamak için kalan elbiselere birşey yapamayacağını anlayınca pencereyi kapatarak kendisine uygun bir köşe bulup beklemeye başlıyor.

— Mümkün...

— Daha iyi bir tahmin yapıncaya kadar şimdilik bununla yetinebiliriz. Az önce de söylediğim gibi Boone denilen adam şimdi karakolda. Oradan birşey çıkacağını pek sanmıyorum aslında. Dilencilik yaptığı her ne kadar tescilli de olsa başka bir suça bulaştığına ilişkin bir bilgi yok.

Bunlar makul ve mantıklı... Oysa asıl yanıtlanmayı bekleyen başka sorular var... Öncelikle Bay Neville St. Clair'in bu afyonkeşlerin tekkesinde ne işi vardı? Orada neler yaşadı? Hugh Boone'un bu işteki rolü nedir? Sana şunu itiraf etmeliyim ki sevgili dostum, basit bir olayın bu kadar karmaşık olduğu başka bir olay daha önce başıma hiç gelmedi.

Holmes'un anlatımı sona gelirken, arabamız da şehrin dışına doğru kırsal bölgelere yönelmişti. Sohbetimiz sona erdiğinde ise pencerelerinden tek tük ışıkların sızdığı bir köyün içerisinden geçiyorduk.

— Lee'nin dış mahallelerine geldik sayılır, dedi Holmes. Middlesex'ten başlayan yolculuğumuz Surrey'in hemen ardından Kent'e ulaştırdı bizi. Şuradaki ağaçların arasından sızan ışıkları görebiliyor musun Watson? İşte orası da The Cedars... Lambanın yanında oturan kadın da atların ayak seslerini duymuş olmalı sanırım...

— Fakat senin araştırmayı asıl Baker Sokağı'nda yürütmen gerekmez miydi?

— Haklısın, fakat orada araştırılması daha çok iş var. Bayan St. Clair kullanmam için bana iki oda verdi burada. Eminim senin hem meslektaşım hem de arkadaşım olduğumu öğrenince yanımda olmana sevinecektir. Kocasına ilişkin iyi bir bilgi veremediğim sürece onunla karşılaşmak beni üzüyor sevgili dostum. Her neyse, işte geldik...

Bu sırada büyük bir köşkün önünde durmuştuk. Kâhya arabamızı götürmek için hemen yanımızda bitivermişti. Ben de bu sırada Holmes'un peşi sıra çakıl yolu takip ederek eve doğru yürümeye başlamıştım. Köşkün kapısı biz yanına vardığımızda usulca açılıverdi. Karşımızda şimdi boyun ve bilek kısımları pembe şifonlarla bezenmiş muslin elbiseli, sarışın ve biraz kısa boylu bir kadın duruyordu.

Vücudu biraz öne doğru eğilmiş vaziyette, bir elini kapıda tutarken diğerini kararsız bir şekilde havada tutuyordu. Bu sırada merakı gözlerinden okunabiliyordu. Hemen konuya girdi:

— Bir gelişme var mı, diye söze soruyla başlarken iki kişi olduğumuzu görünce nezaketen sevindiğini belli ederek, derin bir iç çekti.

— İyi bir haber getirmiş olabilir misiniz?

— Hayır.

— O zaman kötü bir haber getirdiniz?

— Hayır.

— En azından buna sevinebiliriz. Lütfen içeri girin, kapıda kaldınız. Uzun ve yorucu bir günün ardından dinlenmeniz gerekiyor.

— Dostum Watson'ı sizinle tanıştırmama izin verin. Birçok olayda beraberdik ve kendisinin bana çok yardımı dokunmuştur. Tesadüfen onunla karşılaşınca bize yardımı dokunacağını düşünerek, kendisini buraya davet ettim.

— Çok memnun oldum Bay Watson, dedi içtenlikle elimi sıkarken. Bu ani ziyaretinizde bir eksiğimiz olursa lütfen bizi bağışlayın.

— Bayan Clair, eski bir asker olduğum için böylesi durumlara alışkın olduğumu ifade etmek isterim. Burada size ve dostum Holmes'a yardımcı olabilirim, ne mutlu bana.

— Bay Holmes, dedi kadın üzerinde akşam yemeği hazırlanmış olan yemek odasına girdiğimizde, size bazı şeyler soracağım. Ama rica ederim bana samimi cevaplar verin.

— Bundan kuşkunuz olmasın hanımefendi.

— Duygusal olarak nasıl tepki vereceğime takılmayın lütfen. Hiçbir koşul altında krize de girmeyeceğim, bayılacak da değilim. Her şeyi bana olduğu gibi söyleyin.

— Emin olabilirsiniz.

— Bay Neville'in yaşadığına inanıyor musunuz?

Fazlasıyla net bir soruydu. Holmes biraz sıkılır gibi olmuştu.

Kadın bir kez daha hatırlatma ihtiyacı hissederek,

— Sizden dürüst bir cevap bekliyorum, dedi merakla beklerken.

— Peki... Size karşı açık konuşacağım: İnanmıyorum!

— Ölmüş olduğuna mı inanıyorsunuz peki?

— Evet.

— Öldürülmüş olma ihtimali var mı?

— Bunu kastetmedim. Bilemiyorum... Olabilir de olmayabilir de...

— Hangi gün ölmüş olabilir sizce?

— Pazartesi.

— Bay Holmes, ondan bugün bir mektup aldım!

Bu beklemediği bir gelişmeydi. Holmes, ani bir hareketle yerinden sıçradı.

— Bu nasıl olabilir, diye sert bir tepki verdi.

— Bugün geldi, dedi kadın elinde tuttuğu mektubu gülümseyerek sallarken.

— Bakmama izin verir misiniz?

— Tabii.

Henüz kadının cevabını beklemeden zaten mektubu eline almıştı bile. Daha sonra masada lambadan gelen ışığa iyice sokularak mektubu dikkatli bir şekilde inceledi. Ben de heyecanlanmıştım doğal olarak. Ayağa kalkmış ve omzunun üzerinden mektuba bakmaya başlamıştım. Mektup kalın bir zarfla gönderilmişti. Üzerinde de bugünün tarihini gösteren mühürlü bir Gravesend pulu vardı.

— Hoyratça yazılmış, dedi Holmes, belli belirsiz bir sesle ve zarfı göstererek, bu eşinizin el yazısı olmasa gerek.

— Haklısınız fakat mektuptaki yazı ona ait.

— Bana göre bu mektubu postaya veren kişinin adresi araması gerekmiş.

— Nasıl, anlamadım?

— İsmi yazarken, dikkatli bakarsanız yazının kendiliğinden kurumaya bırakıldığını hemen anlayabilirsiniz. Yazının diğer yerleri daha gri gibi. Bu, bize bu bölümlerde kurutma kâğıdı kullanıldığını gösteriyor. Zarfın üzerindeki yazıların tamamı aynı anda kurutulmuş olsaydı, bu durumda ismin de gri bir renk alması gerekirdi. Bu sayede, zarfın üzerini yazan kişinin ismi önceden yazdığını ve adresi yazmak için de bir süre beklediğini öğrenmiş oluyoruz. Demek ki adresi bilmiyordu. Küçük bir ayrıntı gibi görünebilir ama deneyimlerimiz, bize detayların önemli olduğunu göstermiştir. Şimdi biraz da mektuba bakalım. Zarfın içinde başka birşey daha vardı sanırım?

— Haklısınız, bir yüzük, bir mühür yüzüğü vardı.

— Bu yazının eşinize ait olduğundan emin misiniz?

— Onun el yazısı çeşitlerinden bir tanesi.

— El yazılarından mı dediniz?

— Daha çok acele edeceği zaman bu yazıyı kullanır. Genelde kullandığı el yazısına pek benzemez ama bunu da kullandığını biliyorum.

— Sevgilim, korkma sakın. Her şey düzelecek, göreceksin. Büyük bir hata var ve bunun düzeltilmesi gerekiyor. Biraz zaman alabilir. Sabırlı ol! NEVILLE.” Bir kitabın boş sayfasına yazılmış, kurşunkalemle. Islak değil. Temizliğe pek de önem vermeyen biri tarafından Gravesend’den gönderildiği anlaşıyor. Zarf, anladığım kadarıyla tütün çiğneyen biri tarafından yapıştırılmış

görünüyor. Bu mektubun eşiniz tarafından yazıldığından kesinlikle eminsiniz, değil mi?

— Eminim, evet. Neville yazmış.

— Bugün Gravesend’den postaya verildiği anlaşıyor. Siz yine de fazla iyimser olmayın Bayan St. Clair. Tehlike tam olarak geçmiş sayılmaz.

— Bu mektup bize yaşadığını kanıtlar, değil mi Bay Holmes?

— Böyle olmaması için hiçbir neden yok. Yeter ki biri bize oyun oynuyor olmasın. Bu arada yüzük pek birşey kanıtlamıyor; çünkü ondan alınmış da olabilir.

— Bu yazının onun el yazısı olduğundan eminim, Bay Holmes.

— Şunun olması da mümkün: Mektup pazartesi günü yazılmıştır ama bugün postaya verilmiştir.

— Haklısınız.

— Eğer böyleyse, arada geçen zamanda çok şey yaşanmış olabilir.

— Oh, Bay Holmes! Lütfen beni daha fazla karamsarlığa sürüklemeyin. Her şey yolunda. Aramızda güçlü bir duygusal bağ vardır bizim. Eğer başına kötü birşey gelmiş olsaydı bunu mutlaka hissederdim. Öyle ki, bakın size küçük birşey anlatayım. Geçenlerde yatak odasında elini kestiğini ben yemek odasındaiken hissedip hemen yanına koşmuştum. Bu, küçük ve sıradan bir olay. Başına daha önemli birşey gelmiş olsa hissetmez miyim sanıyorsunuz.

— Olur mu öyle şey! Ben, birçok kez buna ilk elden tanık olan biriyim. Bir kadının sezgilerinin ne kadar güçlü olduğunu bildiğim için, çözümleyici aklın çıkardığı sonuçlardan daha çok onların sezgilerine güvenirim. Bu nedenle sanırım mektupla birlikte hissiyatınızın artmış olmasını anlayışla karşılayabiliyorum. İyi ama bu durumda kocanız neden eve dönmüyor?

— Kim bilir? İnanılmaz bir durum. Neden böyle davrandığını anlayamıyorum...

— Size küçük bir haber bile vermeden, pazartesi günü ansızın ortadan kaybolması pek mantıklı değil üstelik.

— Öyle denilebilir.

— Swandam Sokağı’nda gördüğünüz ana dönecek olursak yeniden, o an çok şaşırdınız herhalde?

— Hem de nasıl.

— Pencerenin açık olduğunu söylemiştiniz, değil mi?

— Evet.

— Bu sırada size seslenmiş olabilir mi?

— Belki.

— Fakat siz yalnızca çığlık sesini duydunuz.

— Haklısınız.

— İmdat, diye seslenmiş olabilir mi?

— Olabilir pek tabii. El de salladı.

— Birden aşağı doğru çekildiğini mi gördünüz?

— Öyle birşey, evet. Birden yok oldu.

— Kendisinin geriye doğru sıçramış olması da mümkün. Odada başka birini gördünüz mü?

— Hayır, görmedim. Fakat o korkunç suratlı adam zaten odada olduğunu söylüyor. Lascar da içeri girdiğimde merdivenin dibinde bitivermişti aniden.

— Evet... Kocanız size el kol işareti yaparken üzerinde kendi giysileri vardı, değil mi?

— Öyle ama üzerinde her zamanki yakalığını ve kravatını görmediğime eminim. Çıplak boynunu gördüğümü net bir şekilde hatırlıyorum.

— Peki, Swandam Sokağı'ndan size daha önce söz ettiğini hiç hatırlıyor musunuz?

— Hayır.

— Afyon kullandığına ilişkin birşeye hiç tanık oldunuz mu?

— Kesinlikle hayır.

— Bu bilgiler için teşekkür ederim, Bayan St. Clair. Bazı şeylerden emin olmak için her şeyin üzerinden bir kez daha gitmek yararlı olabiliyor. Bunları size onun için sordum. Artık yemeğimizi yiyebiliriz sanırım. Daha sonra da odalarımıza çekilmeyi planlıyoruz. Yarın, hepimiz için yorucu bir gün olacak sanıyorum.

Çift yataklı, geniş ve ferah odamıza çıktık yemekten sonra, günün yorgunluğunu atmak için hemen yatağa girdim, bütün bir gece süren macera beni fazlasıyla yormuştu. Buna karşın Sherlock Holmes, aklına takılan bir konu veya olay olduğunda günlerce, hatta haftalarca dinlenmeden çalışabilirdi. Konuya ilişkin sonuç alabileceği bir noktaya gelmeden veya konunun henüz sonuç alınabilecek kadar olgunlaştığına hükmetmeden öncelikle bildiklerini yeniden bir araya getirir, farklı şeyler kurgulayarak olabilecekler hakkında bir sonuca ulaşmak isterdi. Bu süreç onun açısından yorucu olmasına karşın sonuna kadar dayanacak iradeyi gösterdiğine çoğu kez tanık olmuşluğum vardır. Bu nedenle kendimi yatağa attığım sırada o, paltosunu ve ceketini çıkardıktan sonra, mavi renkli geniş bir sabahlık giymişti. Odanın içinde gezinerek yataktaki yastıkları ve kanepe ile koltuğun minderlerini kullanarak kendisine bir tür şark köşesi hazırladı. Ağzında piposuyla mavi dumanlar eşliğinde gözlerini tavana dikerek, lambanın kısık ışığı altında sessiz ve sakin bir şekilde buraya kurularak derin düşüncelere daldı. Göz kapaklarım kapanmaya başladığında onu aynı şekilde otururken gördüğümü hatırlıyorum. Güneşin çoktan doğmuş olduğunu fark ederek yataktan fırladığım sırada bile aynı şekilde oturmakta olduğunu şaşırarak gördüm. Aynı yerde, piposu ağzında ve tüten dumanlar eşliğinde... Odanın içi bundan dolayı tütün kokuyordu. Bütün bir gece içtiğinden olsa gerek tütün yığını sona gelmişti. Kalktığımı görünce seslendi.

— Günaydın, Watson?

— Günaydın...

— Bu durumda benimle sabah sabah küçük bir geziye çıkmaya hazırsındır umarım?

— Bundan kuşkun olmasın.

— Öyleyse hemen giyinmelisin dostum. Anladığım kadarıyla köşkte henüz uyanan kimse yok. Kâhyanın kaldığı yeri biliyorum nasıl olsa. Ondan arabamızı hazırlamasını isteyebiliriz.

Daha sonra kendi kendine gülümsediğini fark ettim. Gece yatarken gördüğüm ciddiyetinden en

küçük bir iz yoktu.

Hemen giyinmeye koyulmuştum bile. Bu sırada göz ucuyla saatime bakmayı da ihmal etmedim. Henüz saatin 04.25 olması nedeniyle kimsenin kalkmamış olmasını normal karşılamak gerekiyordu. Holmes, bu sırada arabayı hazırlaması için kâhyayı uyandırmış ve geri dönmüştü. Ben de bu sırada hazırlıklarımı tamamlamış sayılırdım.

— Bulduğum şeyi test etmek istiyorum Watson, dedi çizmelerini giyerken. Kendimi aslına bakarsan Avrupa'nın en aptal adamı sayacağım neredeyse. Hani beni Charing Cross'tan atsalar hak etmiş sayılırım. Fakat sana şu kadarını söylemeliyim ki, meselenin kilidini çözdüğümü düşünüyorum.

— Nasıl oldu bu peki, diye sordum esprili bir şekilde.

— Banyoda, dedi. Çok ciddiym, diye ekledi şaşırdığımı görünce. Az önce orada buldum ve şu an çantamda. Hadi hemen gidip kontrol edelim, bakalım olayın kilidini doğru bulmuş muyuz?

Elimizden geldiği kadarıyla sessiz olmaya çalışarak aşağı kata indik ve sabah güneşine çıktık birlikte. Arabayı hazırlamış olan kâhya yarı giyinik bir şekilde bizi bekliyordu. Az sonra arabanın içinde Londra'ya doğru yol almaya başlamıştık bile. Arka kısımlarındaki sebzeleri şehre ulaştırmaya çalışan birkaç yük arabasını saymazsak, yolun her iki tarafında dizilmiş köşkler derin bir sessizlik içinde henüz uyanmamış görünüyordu.

— Sonuçları açısından bakılınca bu kadar ilginç olabileceği hiç aklıma gelmemişti, dedi Holmes bir yandan arabayı sürerek. Şu kadarını bilmeni isterim ki bazen insanın gözü hiçbir şey görmüyor, adeta kör oluyor. Yine de en kısa yoldan çözebildiğimize inanıyorum.

Surrey'e vardığımızda ise erken kalkanları görmeye başlamıştık artık. Uykulu gözlerle pencerelerden bakan insanlarla tek tük karşılaşıyorduk burada. Waterloo Köprü Yolu'nu geçerek nehrin karşı yakasında önce Wellington Sokağı'na daha sonra da Bow Sokağı'ndaki karakola ulaştık. Sherlock Holmes, polisler arasında tanınmış biriydi. Bu nedenle kapıda nöbet tutan iki polis memuru onu görünce selam verdiler. Bunlardan biri atları tutarken, diğeri de içeriye kadar bize eşlik etti.

— Bugün kim nöbetçi? diye sordu Holmes.

— Müfettiş Bradstreet.

— Oh, Bradstreet, nasılsın?

Bu sırada başında tepeli şapka ve klasik düğmeli ceketiyle biraz uzun boylu, iri yapılı bir polis memuru yanımıza gelivermişti.

— Özel birşey konuşmak istiyorum sizinle, uygun musunuz?

— Ne demek Bay Holmes? Lütfen odama geçelim.

Müfettişe yakışır bir şekilde büyük bir masa, geniş raflar ve duvara asılı telefonuyla dikkat çekiyordu oda. Müfettiş yerine geçtikten sonra,

— Size nasıl yardımcı olabilirim, Bay Holmes?

— Bir soruşturmada suçlanan şu dilenci Boone için geldim müfettiş. Kendisi Lee'li Bay Neville St. Clair'in kaybolmasıyla ilgili yürütülen soruşturma için burada tutuluyor.

— Haklısınız... Soruşturma devam ederken elde edeceğimiz bilgiler işe yarayabilir diye gözaltında tutuyoruz kendisini.

— Bu durumda kendisi şu an burada.

— Hücrede tutuluyor.

— şu ana kadar onu soran kimse oldu mu?

— Onun gibi pis bir herifi kimsenin soracağını sanmam.

— Pis mi dediniz?

— Evet, öyle... Hiç olmazsa ellerini yıkasın diye ne kadar üstelersek üsteleyelim yıkamıyor pis herif. şu davası görülsün de onu bir içeri atalım. O zaman görür gününü. Onu hapiste iyice yıkarlar umarım. Onu görerseniz, eminim siz de bana hak vereceksiniz.

— Bunu bizim için yapar mısınız gerçekten? Onu görmeyi ben de çok isterim.

— Bu kadar istiyorsanız, neden olmasın. Hadi, sizi götüreyim. Çantanızı burada bıraksanız da olur.

— Yanımda kalsa daha iyi.

— Nasıl isterseniz. Bu taraftan...

Bizi koridorda biraz yürüttükten sonra açtığı demir parmaklıklı bir odaya aldı. Buradan bir merdiven sarkıtarak aşağı indirdi bizi. Daha sonra da her iki yanında sıra sıra kapılar dizilmiş olan başka bir koridora soktu.

— Sağdan üçüncü kapı, işte burası onu tuttuğumuz yer, dedi müfettiş.

Sessizce kapının üzerindeki gözetleme kapağını açarak içeriye baktı.

— Uyuyor... Bakın, burada.

İkimiz de müfettişin işaret ettiği yerden içeri baktık. Dilenci yüzü bize dönük bir şekilde ağır ağır nefes alarak uyuyordu. Orta boyluydu. Üzerindeki eski püskü paltosunu çıkarmadan öylece yatmıştı. Müfettişin dediği gibi kirli ve bakımsızdı. Suratındaki kir, onun çirkin ve ürkütücü görünümünü gizleyemiyordu. Gözünün hemen alt tarafından inen yara tavşan dudağına kadar uzanıyordu... Bu, ön taraftaki birkaç dişini açıkta bırakmıştı. Parlak kıvıll saçları ise dağınık bir şekilde alına ve gözlerinin üzerine düşmüştü.

— şu güzelliğe bakar mısınız, dedi müfettiş.

— Haklısınız, bu adam kesin bir banyoya ihtiyaç duyuyor, dedi Holmes. Bunu tahmin ederek hazırlıklı gelmiştim, dedikten sonra çantasından büyükçe bir banyo süngerini çıkarmıştı. Bu sırada ben olay karşısında şaşkınlıktan neredeyse küçük dilimi yutacaktım.

— Ne kadar şakacısınız Bay Holmes, dedi müfettiş.

— şu kapıyı bana sessizce açarsanız, bu kirli suratı adam edebiliriz gibime geliyor.

— Olabilir, dedi müfettiş. Bow Sokağı'nın hücreleri bu kadar pisliği kaldırmaz. Biraz temizlik iyi gelir, diyerek anahtarıyla kapı kilidini hemen açiverdi. Bu sırada biz de sessizce içeriye süzüldük. Adam bizim geldiğimizi fark etmeden hafifçe yerinde gerindikten sonra ağır uykusuna devam etti. Bu sırada Holmes, kovanın içerisinde ıslattığı süngerini ani bir hareketle dilencinin suratına sürüverdi. Bana ve müfettişe hitaben,

— Sizi tanıştırayım... Kent ilçesinden Bay Neville St. Clair.

Bu, büyük bir şaşkınlık anıydı. Dilencinin çirkin suratı süngerin değmesiyle birlikte aniden değişmeye başladı. Tıpkı kabuğundan soyulan bir ağaç gibi... O çirkin surattaki değişim görülmeye değerdi. Kirden pis bir kahverengiye dönüşmüş suratın rengi değişirken, korkunç yara izi ve tavsan dudak da düzelmişti. Kızıl saçların da değiştiğini görünce merakla ortaya çıkan yeni surata bakmaya başlamıştık. Ortaya bu kez biraz soluk benizli, siyah saçlı, ürkek ve tedirgin bakışlarıyla yeni bir yüz çıkmıştı. Gözlerini ovuşturan adam olan biteni anlayamamanın verdiği telaşla uyku mahmurluğunu üzerinden atmaya çalışıyordu. Bütün bunları anlaması ve uyku mahmurluğundan kurtulması o kadar uzun sürmedi. Bu anda suçüstü yakalanmış gibi attığı küçük bir çığlığın ardından, yüzünü yeniden uyandığı yastığa gömmüştü. Sanki yüzünü kimseye göstermek istemiyor gibiydi.

— Vay canına... Şuna bak! Bu aramakta olduğumuz kayıp adam değil mi, diye bağırdı müfettiş.

Az önce dilenci, şimdi ise Bay Neville olan adam, kendini olayların akışına bırakmaya karar vermiş bir ruh haliyle müfettişe dönerek,

— Haklısınız... Peki, beni ne ile suçlamayı düşünüyorsunuz, öğrenebilir miyim? dedi.

— Bay Neville St. Clair’i öldürme diyeceğim ama şu anda bunu da diyemiyorum, dedi şaşkın bir gülümsemeyle müfettiş. Yok, hayır! Şaşırtıcı bir durum gerçekten... Yirmi yedi yıldır polislik yaparım, ilk kez karşılaşıyorum böyle bir olayla.

— Ben Neville St. Clair olduğuma göre, demek ki ölmüş olamam. Bu durumda böyle bir suçun olmadığını da anlamış oluruz. Kaldı ki, bu ortaya çıktığına göre beni burada tutmanızı gerektirecek suçun maddi koşulları da ortadan kalkmış oluyor.

— Belki ortada bir suç olmayabilir, dedi Holmes konuya müdahale etme gereği duyarak. Keşke karınıza güvenmiş olsaydınız.

— Burada söz konusu olan karım değil ki? Çocuklarım... Onların benden utanmalarını hiçbir zaman istemedim. Ah, Tanrı’ım! Bu utanca nasıl katlanırım? Ne yapacağım şimdi ben?

Sherlock Holmes, bu durumda Bay Neville’e babacan bir tavırla yaklaşmak gerektiğini düşündü.

— Yasal yollara başvurmaya kalkarsan bu seni daha çözümsüz bir noktaya getirecektir. Böyle birşey yapman halinde olay herkes tarafından duyulacaktır. Buna karşın başka bir çözüm yöntemi daha var. Eğer polisi hakkında bir dava olmadığına ve suç işlemediğin konusunda ikna edebilirsen bu durumda olay belki de kayıtlara bile geçmeyebilir. Müfettiş Bradstreet bu konuda size yardımcı olabilir ve alacağı notları daha üst makamlara ileterek olayın mahkemeye kadar uzamasının önünü kesebilir.

— Tanrı sizi korusun, diyen adam heyecanını açık etti bu öneri karşısında. Bu sırrı çocuklarımın öğrenmesi hayatta en son isteyeceğim şey. Onlar öğreneceğine hapiste yatmaya, hatta idam bile olmaya razıyım.

İsterseniz başımdan geçenleri ilk duyan siz olun.

Babam Chesterfield’da okul müdürüydü. Eğitimimi orada aldım. Genç yaşımda çok yer gezdim, sahne tozu yuttum ve en sonunda Londra’da yayınlanan bir akşam gazetesinde muhabir olarak çalışırken buldum kendimi. Bir gün editörüm benden şehirdeki dilencilerle ilgili bir yazı dizisi hazırlamamı istedi. Bu ilginç görevi doğal olarak sevinçle karşıladım. Bugün sizin de farkına vardığınız olaylar zinciri o zaman başladı. Dilencilerin neler yaşadıklarını, onların dünyalarını anlatmak için onlardan biri gibi davranmanın yararlı olacağını düşündüm. Sahneyle olan yakınlığım

bana makyaj hilelerinin nasıl yapıldığı konusunda epey deneyim sağlamıştı. Hatta şu kadarını söyleyeyim, o zamanlar bu konuda kimse benimle yarışamazdı bile. Yüzüme koyu bir makyaj yaparak başladım işe. Ama yeterli değildi. Kendimi biraz da acındırmak için az önce sildiğiniz yara izini yaptım.

Daha sonra bunu bir adım daha ileri götürerek dudağımın yukarı doğru kalkık durmasını sağladım, ten rengi bir bant kullanarak. Bu makyajı kızıl bir peruk ve paçavraya dönüşmüş giysilerle tamamlayarak işe koyuldum. Şehrin iş merkezlerinden birinde, daha çok kibrit satıcısı kılığında dilenmeye başladım. İlk günün sonunda akşam eve döndüğümde gördüğüm manzara beni oldukça şaşırtmıştı. Yedi saat dilenmiş olmama karşın 26 Şilin 4 Peni toplamayı başarmıştım.

Bunu dikkate almadan makaleyi yazmaya koyuldum hemen. Aksilik işte. Bir gün kefil olduğum arkadaşım senedini ödeyemeyince tamı tamına 25 Sterlin bir borcun altına girmiş oldum. Bu, beklenmedik bir durumdu. Ne yapıp edip bu borcu ödemem gerekiyordu, ama nasıl? Bu sırada aklıma parlak bir fikir geldi. Hemen de uygulamaya koyuldum. Önce gidip alacaklılardan iki hafta kadar bana zaman tanımalarını istedim ve bunu koparmayı başardım. Hemen sonra da müdürümden izin aldım. Bu süre içerisinde her gün düzenli olarak kılık değiştirerek dilencilik yapmaya devam ettim. Çok değil, en fazla on gün içerisinde parayı toplamış ve borcumu ödemiştim.

Oldukça basit sayılabilecek bir makyaj sayesinde dilencilikten oldukça iyi para kazanılacağını bir kez keşfetmiş bulunuyordum. Basit bir makyaj sonucunda büründüğüm dilencilik sayesinde şapkamı önüme koyarak bir günde kazandığım parayı, ancak bir hafta köpek gibi çalışarak kazanabiliyordum.

Gururum mu para mı, savaşı ne yazık ki para kazandı. Muhabirliği bırakarak dilencilığe başladım. Bu küçük sırrımı sadece bir tek kişi biliyordu. Tahmin edebileceğiniz gibi, Swandam Sokağı'nda her sabah beyefendi kılığında yukarı çıktığım dilenci kılığında aşağı indiğim, akşamları da tam tersini yaptığım dairenin sahibi Lascar... Bu adama da iyi para vererek susturmayı başarıyordum.

Kısa sürede önemli bir para kazanabileceğimi fark ettim. Bu sokaklarda yılda 700 Sterlin kazanmak öyle her dilencinin harcı değildir. Bu miktar üstelik benim yıllık ortalama kazancımdan bile aşağıdadır. Makyajımın çok iyi olması ve oyunculuk deneyimlerim sayesinde bir zaman sonra şehirde tanınan bir dilenci olmayı başarmıştım. Her gün bu zavallı görünümüm sayesinde yüzlerce Peni şapkamda toplanıyordu. Öyle ki kazancımın günde iki Sterlin'den aşağı düşmesi durumunda işlerin iyi olmadığını düşünmeye başlıyordum.

Para kazandıkça giderek daha da hırslı olmaya başlamıştım. Kazandıklarımı bir yatırıma dönüştürmem gerektiğine karar vererek, şehir dışında bir ev aldım ve ardından da evlendim. Burada kurduğum diğer hayatımda kimse benim gerçekte ne iş yaptığımı bilmiyordu. Sevgili karım bile şehirde bazı işleri takip ettiğimi biliyor ama gerçekte ne iş yaptığımdan en küçük bir haberi olmuyordu.

Olayın olduğu güne geliyorum. Geçen pazartesi dilenmeyi tamamlamış, afyon tekkesinin üstündeki mekânda kıyafetimi değiştiriyordum. Bu sırada pencereden dışarı doğru öylesine bir bakış atınca, birden karımın sokağın orta yerinde durmuş bana baktığı gözüme ilişti. O kadar şaşırdım ki ne yapacağımı bilmemenin getirdiği telaşla çılgılık atarken bir yandan da elimle yüzümü gizlemek istedim. Karımın buraya gelebileceğini düşünerek hemen sır ortağım Lascar'ın yanına giderek yukarı gelmek isteyen olursa engellemeye çalışmasını söyledim. Biraz sonra karımın sesini aşağıda duydum.

Lascar'ın onu yukarı çıkarmayacağını biliyordum. Bu sırada ben de telaşla yeniden dilenci

kıyafetlerimi giyerek makyajımı yaptıktan sonra peruğumu kafama geçirdim. Beni bu makyajla karımın bile tanıyamayacağından emindim. Zamanın aleyhime işlediği bir sırada evin aranabileceğini düşünerek yeni elbiselerimi de gizlemem gerektiği aklıma geldi. Aksilikler peşi sıra geldi. Pencereyi açmak isterken sabah evde küçük bir kaza sonucu kanayan parmağım yeniden kanamaya başladı. Penceredeki kan izi bu sırada oluştu. Ceketimin ceplerine elime o sırada geçen madeni paraları doldurarak dışarı attım. Diğer elbiseleri de pencereden dışarı atacaktım ama polislerin merdivenlerden yukarı çıktığını fark ettiğim için bunu başaramadım. Daha sonra olanları zaten biliyorsunuz. Polisler beni Neville St. Clair olarak değil, onun katili olarak gözaltına aldılar ve karakola getirdiler.

Kendime ilişkin anlatabileceklerim bunlar. Bu arada tanınmamak için de yıkanmayı şu ana kadar reddettim. Bu sayede belki kurtulabilirim diye düşünüyordum. Tekkenin üst katındaki araştırma sırasında bir ara fırsatını bulup Lascar'a yüzüğümü vererek ne yapması gerektiğini aceleyle anlattım.

— Göndermesini istediğiniz o not karınızın eline daha dün ulaştı, dedi Holmes.

— Bu, çok kötü olmuş gerçekten. Karım için kim bilir ne kadar zor bir hafta olmuştur.

— Lascar, sürekli olarak polis gözetiminde olan biri, dedi müfettiş Bradstreet, bu nedenle mektubu göndermek onun açısından öyle kolay birşey değil. Bunu oraya takılan denizcilere vermiş olabilir göndermeleri için. Bu durumda onların da göndermeyi unutmuş olmaları mümkün.

— Bu akla uygun, dedi Holmes kafasını sallayarak. Bunun olması gayet mümkün. Peki ama Bay St. Clair, bugüne kadar dilencilik yaparken başınız polisle hiç belaya girmede mi?

— Girmez olur mu? Birçok kez polisle sorun yaşadım. Buna karşın ödenen cezalar can yakmıyor.

— Bu kadar yeterli bana göre, dedi Bradstreet. Eğer bu olayı bir şekilde görünmez yapacaksak, bu Hugh Boone hikâyesini burada neticelendirmek en iyisi.

— Bunun için en büyük yemini ediyorum huzurunuzda, Tanrı şahidimdir, kesinlikle istediğiniz gibi olacak.

— Böylece olayı burada neticelendirmiş oluyoruz o zaman. Yeniden yakalanmanız durumunda bütün hikâyenin herkes tarafından bilineceğinden emin olabilirsiniz Bay St. Clair. Bu sırada Bay Holmes, size de bir minnet borcumuz var. Siz olmasaydınız olayı bu şekilde sonuçlandırmak belki hiçbir zaman mümkün olmayacaktı. Fakat bunu nasıl anladığınızı öğrenmek isterim, Bay Holmes.

— Çok çalıştım, diye söze başladı Holmes, beş yastık üstünde sabaha kadar çalışıp art arda yaktığım pipolar sayesinde ulaştım sonuca. Watson, hadi biz elimizi çabuk turalım biraz. Belki Baker Sokağı'ndaki kahvaltıya yetişebiliriz.

KAYIP RUGBY^[3] OYUNCUSU

Baker Sokağı'ndaki eve, enteresan telgrafların gelmesini kanıksamıştık. Bu telgrafların içerisinde Sherlock Holmes'un kafasını on beş dakika kadar meşgul eden birini özellikle çok iyi anımsıyorum. Yedi sekiz sene önce Holmes'un adına çekilen bu telgraf elimize geçtiğinde kasvetli bir şubat sabahıydı.

“Beni lütfen bekleyin. Çok büyük şanssızlık. Sağ açık kayıp; yarın olması kaçınılmaz...”

OVERTON”

— Strand'dan saat 10:36'da çekilmiş, dedi Holmes, mesajı bir kez daha okuyarak. Bay Overton'un bunu çekerken tutarsız olduğu belli oluyor; çünkü ne istediği açık değil. Her neyse, Times'a göz atıncaya kadar sanırım gelmiş olur. Kendisinden öğreniriz olan biteni. Bu tip rutin günlerde sıradan bir macera bile iyidir.

Gerçekten de işlerimiz çok azalmıştı. Bu gibi durağan geçen dönemlerden korkmayı deneyimlerimle öğrenmiştim. Dostumun zihinsel faaliyetlerinin fazlasıyla dinamik olması nedeniyle, üzerinde yoğunlaşması gereken belirli bir konu olmadan onu kendi haline bırakmanın tehlikeli sonuçları doğurabileceğini bana göstermişti. Bir dönem, mükemmel kariyerini bile sonlandıracak kadar önemli boyutlara ulaşan uyuşturucuya olan ilgisini uzun yıllar mücadele ederek azaltmayı başarmıştım. Olağan durumlar söz konusu olduğunda yapay uyarıcılara gereksinim duymadığını biliyor olmama karşın kötü huylu hastalığının tam olarak yok edilmediğinin de bilincindeydim; en kötü ihtimalle uyku durumundaydı. Bu yüzeysel bir uyku durumuydu ve uzun süreli meşguliyetler bulamadığı zamanlarda Holmes'un suratına baktığım zaman, gözlerindeki derinlik ve karamsar anlamın uyanmak için fırsat kollayan bu alışkanlığıyla ilgili olduğunu biliyordum. Bu nedenle elimize ulaşan mesajının gizemiyle dostumun tehlikeli sürece adım atmasına kısa süre kala ilgisini çekmeyi başaran Bay Overton'a bir minnet borcum var denebilirdi.

Telgrafın elimize ulaşmasından kısa süre sonra, beklediğimiz gibi, onu gönderen kişi de yanımıza gelmişti. Cyril Overton'un kartı, Cambridge Trinity Koleji'nden gelen devasa bir bir gencin geldiğini duyuruyordu bize. Endişeli ama yorgun ve sevimli bir suratla kapı aralığını geniş omuzlarıyla kapatan bir adam, bana ve Holmes'a bakıyordu şimdi.

— Bay Sherlock Holmes!

Dostum, eğilerek selamladı konuğunu.

— Scotland Yard'dan Müfettiş Stanley Hopkins ile görüştüm. Sizinle görüşmemin daha doğru olacağını söyledi. Olayın polisten çok sizin ilgi alanınıza girdiğini düşünüyor.

— Lütfen buyurun, bize olayı açıkla mısınız?

— Çok korkunç bir olay Bay Holmes, korkunç! Saçlarıma hâlâ ak düşmemesine şaşıyorum. Godfrey Staunton adını duymuş olmalısınız, takımın belkemiğidir. Üçüncü çeyrek çizgisinde iki oyuncudan vazgeçebilirim ama Godfrey'den asla... Depar, sürat ve yakalama söz konusu olduğunda hiç kimse onun yanına yaklaşamaz; üstelik zehir gibi bir kafası ve organizasyon yeteneği tartışılmazdır. Ne yapacağım şimdi ben Bay Holmes?

Birinci yedek olarak Moorhouse henüz hazır bile değil; antrenman eksiği var ve taç çizgisinin hemen yanından gitmek yerine doğrudan takım hücumuna kalkışmasıyla dikkat çeker. İyi bir atışçı, bu konu tartışılmaz ama hızlı karar alma noktasında oldukça zayıf ve hızlı koşamıyor olması da

dezavantaj. Of, of...

Morton veya Johnson ise Oxford uyanıkları sınıfından... Hemen etrafını saracaklardır... Stevenson da yeterince hızlı ama yirmi beş çizgisinden yere atlayamaz ve doğal olarak burada atlayamayan, topa vuramayan bir hücum oyuncusu pek bir işe yaramaz. Bay Holmes, Godfrey Staunton'u bulmamıza yardım etmezseniz bittik!

Dostum, bu heyecanlı, uzun ama içtenlikli konuşmayı soluksuz bir şekilde ilgiyle dinledi. Konuğumuzun susmasının ardından Holmes, rafa uzanıp sıradan bir kitap alarak 'S' harfini açtı. Çeşitli bilgilerle dolu sayfalar arasında araştırmaya devam eder gibi yaparak:

— Arthur H. Staunton diye biri var burada, kalpazanlıkta nam salmış bir genç, diye konuştu defterini karıştırmayı sürdürürken. Bir de Henry Statunton var; asılmasında benim katkım var ama Godfrey Staunton benim için tamamıyla yeni bir isim.

Şaşıрма sırası konuğumuzdaydı.

— Ama Bay Holmes, nasıl olur, sizin her şeyden haberiniz olduğunu sanıyordum, dedi. Godfrey Staunton adını duymadığınıza göre Cyril Overton'u da duymuş olamazsanız bu durumda...

Holmes, neşeli bir şekilde bilmediğini göstermek için başını salladı.

— İnanamıyorum, dedi şaşıracak. Ben Galler'le oynarken İngiltere adına ilk yedektim ve bu yıl üniversite takımının kaptanı oldum. Bu daha bir şey değil! Bana birisi İngiltere'de Godfrey Staunton'u tanımayanlar var diyecek olsa, ona inanmam bile. Kendisi önemli bir hücum oyuncusudur; Cambridge, Blackheath ve beş uluslararası oyunda vardı. Tanrı aşkına Bay Holmes, siz nerede yaşıyorsunuz?

Holmes, bu dev gibi gencin içten şaşkınlığı karşısında gülümsedi.

— Farklı dünyalarda yaşadığımız kesin Bay Overton... Daha güzel ve sağlıklı bir dünyada mesleğimde ilerlerken toplumun birçok farklı kesimiyle ilgilenmek zorunda kalıyorum; şu kadarını bilmeni isterim ki bu süreçte İngiltere'de amatör spora hiç el atmadım. Bu sabah gerçekleştirdiğiniz şu beklenmedik ziyaretinize bakarak, temiz hava ve sporun olduğu yerde bile işimizin olabileceği anlaşılmış oluyor. Şimdi sevgili genç adam, oturmanızı ve olan biteni sakın bir şekilde anlatmanızı isteyeceğim sizden, daha sonra da size nasıl yardımcı olacağımıza bakarız.

Genç Overton'un kaslarını kullanmayı daha iyi bildiği belli oluyordu; konuşmasını ayıklayarak size aktarmaya başladıktan sonra usul usul karşımıza ilginç bir hikâye çıkmaya başladı.

— Bay Holmes, olayı size şöyle anlatayım: Cambridge Üniversitesi rugby takımının kaptanlığını yürütüyorum. Godfrey Staunton elimdeki en iyi oyuncu. Yarın Oxford'la karşılaşacağız. Dün hep birlikte kente geldik ve Bentley Oteli'ne yerleştik. Akşam bütün odaları tek tek dolaşıp çocukların uyuyup uyumadıklarını kontrol ettim; çünkü takımın formunu koruması için sıkı çalışmanın gerekliliğine inandığım kadar uyumanın da önemli olduğuna inananlardanım. Godfrey odasına gitmeden önce ayaküstü çene çaldık. Biraz benzi solgun duruyordu; bir şeylere canı sıkılmış gibiydi. Ne oldu diye sordum. İyi olduğunu, biraz başının ağrıdığını söyledi. Fazla üstelemedim. İyi geceler diyerek yanından ayrıldım. Aradan yarım saat geçmişti ki otel görevlisi, kaba saba ve sakallı bir adamın lobide Godfrey'e iletmek için bir not gönderdiğini söyledi. Godfrey henüz uyumadığından not kendisine iletildi.

Godfrey notu okuyunca yüzü kireç gibi bembeyaz olmuş ve sandalyeye adeta yığılıp kalmış. Notu

kendisine getiren görevli o kadar korkmuş ki bir an için bana haber vermeyi bile aklından geçirmiş. Fakat Godfrey görevliye engel olmuş ve neyse ki biraz su içince kendini toparlamış. Aşağı inerek lobide kendisini bekleyen sakallı adamla konuştuktan sonra her ikisi birden otelden çıkmışlar. Resepsiyon görevlisi gördüğü son şeyin, her iki adamın da Strand yönüne doğru koşarak uzaklaştıkları olduğunu söylüyor.

Bu sabah toplanmak için kalktığımızda Godfrey'in odası boştu. Yatağına el bile sürmemişti ve eşyaları da dün gece oldukları yerde duruyordu. Yabancı adamın notuyla birlikte oteli terk eden oyuncumuzdan o saatten beri haber alamıyoruz. Oyuncumuzu bir daha göremeyeceğimize iyiden iyiye inanmaya başladım. O bir sporcuydu, ama kesinkes komple bir sporcuydu ve hangi nedenle olursa olsun ne antrenmanını aksattırdı ne de kaptanını terk ederdi. Bunu yapması için alt edemeyeceği çok önemli bir neden olmalı. Başına kötü bir şey gelmiş olmalı, eminim. Onu bir daha göremeyecek olmaktan korkuyorum.

Sherlock Holmes, genç adamın anlattığı ilgi çekici olayı dikkatli bir şekilde dinlemişti.

— Ne yaptınız peki? diye sordu.

— Cambridge'e konuya ilişkin bilgileri olup olmadığını öğrenmek için telgraf çektim. Maalesef, Godfrey'i gören yoktu orada.

— O saatte Cambridge'e gidebilir mi?

— Evet, bir tren var, 23:15'te.

— Bu trene binmediğini biliyorsunuz.

—Evet, onu gören olmamış.

— Daha sonra ne yaptınız?

— Lord Mount James'e de bir telgraf gönderdim.

— Neden o?

— Godfrey yetimdir. LordMount James onun en yakını, sanırım amcası.

— Gerçekten mi? Bu, konuya farklı bir boyut kattı şimdi. Lord Mount James, İngiltere'nin en zenginlerinden biri.

— Godfrey'de benzer şeyler söylemişti hatırladığım kadarıyla.

— İkisinin arası iyi miydi?

— Evet, Godfrey Lord'un tek varisi. Üstelik adam seksen yaşına merdiven dayamış durumda ve gut hastası. Parmak boğumlarıyla bılardo istekasını bile tebeşirleyebildiği söylenir. Yaşamı süresince Godfrey'e metelik vermişliği yoktur; çok cimridir. Sonunda her şey çocuğa kalacak ama...

— Lord Mount James'ten haber geldi mi?

— Hayır.

— Oyuncunuzun oraya gittiği nereden geldi aklınıza peki?

— Dün gece onun çok endişeli olduğundan eminim ve eğer bu parayla ilgili bir şeyse doğal olarak tanıdık birinin yanına gitmiş olmalı dedim. Oradan sonuç alamayacak olduğunu bildiğim halde böyle

düşündüm. Godfrey, bu yaşlı adamdan pek hoşlanmazdı. Çaresiz kalmasa ona başvurmayacağından eminim.

— Pekâlâ, bunu nasıl olsa öğreneceğiz yakın zamanda. Arkadaşınızın Lord Mount James’in yanına gittiği kesinlik kazanırsa, bu durumda geriye sadece otele not getiren kaba saba adam ve notun neden olduğu heyecanı açıklamak kalıyor.

Cyril Overton, başını ellerinin arasına alıp:

— Bunlara hiçbir anlam veremiyorum, dedi.

— Sakin ol, sakin ol bakalım... Önümüzde güneşli bir gün var... Olayı araştırmak en iyisi, dedi Holmes. Karşılaşmaya o gelmeyecekmiş gibi hazırlanmanızı öneririm. Anlattığınız şekilde kaybolması için gerçekten de haklı nedenleri olması gerekir; bu durumda bir süre daha sizden uzak kalacaktır. Hadi, otele birlikte gidelim ve şu resepsiyonist başka neler biliyormuş bir bakalım.

Sherlock Holmes, görgü tanıklarını ikna etmede uzmandı ve Godfrey Staunton’un terk edilmiş odasının sessiz ortamında kısa sürede resepsiyonistin bildiği her şeyi öğrenmişti. Önceki gece gelen ziyaretçi bir beyefendi değildi ama işçiye de benzemiyordu. Daha çok “sıradan bir tip”; kırışmış sakal, solgun bir yüz ve sade giyimli, elli yaşlarında bir adam. Adamın çok telaşlı olduğu belliydi; çünkü notu uzatırken ellerinin titremesi dikkat çekiyordu. Godfrey Staunton karşılaşma sırasında notu cebine koymuş ve adamla da tokalaşmamıştı. Aralarında kısa bir konuşma gerçekleşmişti. Resepsiyonist bu konuşmadan yalnızca “zaman” kelimesini duyabilmişti ve daha sonra da hızla gittiklerini hatırlıyordu. Saat 22:30’da olmuş bu gelişmeler.

Staunton’un yatağına oturduktan sonra,

— Evet, şimdi olan bitene yeniden bakalım, dedi Holmes.

— Siz gündüz çalışıyorsunuz, doğru mu?

— Evet, efendim; saat 23’te görevi devrettim.

— Bu durumda, gece görevini üstlenen arkadaşınız bir şey görmemiştir sanırım.

— Hayır, görmemiş efendim. Geç bir saatte bir grup tiyatrocı gelmiş sadece. Başka kimse yok.

— Dün, gün boyunca siz mi görevliydimiz?

— Evet efendim.

— Bay Staunton’a başka bir mesaj götürdünüz mü?

— Evet, efendim. Bir telgraf...

— Ohh... Bu ilginç işte. Saat kaçtı peki?

— Saat akşam altı gibi.

— Telgrafi verdiğinizde Bay Staunton neredeydi?

— Burada, odasında.

— Okurken yanında mıydınız?

— Evet, efendim. Bir yanıt gönderdi.

— Onu siz mi çektiniz?

— Hayır, kendisi.

— Ama yanıtı yazarken siz yanındaydınız, değil mi?

— Evet, efendim. Kapının yanında duruyordum, şurada... Kendisi de masada oturuyordu ve sırtı bana dönüktü. Yazmayı tamamlayınca ‘Tamam, sen git, bunu ben gönderirim.’ dedi.

— Mesajı yazarken ne kullandı?

— Mürekkepli kalem efendim.

— Masada bulunan telgraf formlarından mı kullandı?

— Evet, en üstteki olmalı.

Holmes, bunun üzerine ayağa kalkarak masanın yanına gitti. Formları biraz daha iyi inceleyebilmek için pencerenin önüne geçti.

— Keşke kurşunkalem kullanmış olsaydı, istediğini bulamamış olmanın verdiği umutsuzlukla formları az önce aldığı yere bırakırken. Buna sen de tanık olmuşsundur, Watson. Kurşunkalem ile yazarken alttaki kâğıda da bir iz bırakmış olabilirsiniz, hatta bu nedenle mutlu giden evliliklerin yıkıldığına bile tanık olmuşluğumuz vardır. Ne var ki burada herhangi bir iz yok. Kalın uçlu bir tüy kalem kullanmış olması da bir şans sayılabilir yine de; çünkü bu durumda kurutma kâğıdını kullanmış olması gerekir. Ah, evet, işte burada!

Holmes, hemen bulduğu kurutma kâğıdından bir parça yırtarak bize hiyeroglif benzeri bir yazı gösterdi.

“!nide mıdray ezib anıkşa ırnaT”

Cyril Overton heyecanlanmış görünüyordu.

— Aynaya tutalım, diye atıldı.

— Buna lüzum yok, dedi Holmes sakın bir şekilde. Kâğıt oldukça ince olduğundan arkasını çevirirsek okuyabiliriz. İşte tam böyle.

Kağıdı çevirince hep birlikte okumaya başladık:

“Tanrı aşkına bize yardım edin!”

— Kayboluşundan birkaç saat önce Bay Staunton’un yazmış olduğu telgrafın son bölümü demek ki böyle. Bu, okuyamadığımız altı kelime daha var demek oluyor; burada bize kalan; “Tanrı aşkına bize yardım edin!” yani genç adamın, gittikçe yaklaşmakta olan bir tehlikenin varlığını hissederek kendisini bundan kurtarabilecek birilerinin olduğunu bize anlatıyor olması. “Bize” diye yazmış olmasına dikkat ediniz! Demek ki birden fazla kişi söz konusu. Bu kişi olsa olsa kendisi de korkmuş görünen soluk suratlı yabancından başka kim olabilir ki? Acaba Godfrey Staunton’la bu sakallı yabancı arasında ne tür bir bağ var? Her ikisi de tehlikeden kendilerini kurtaracak kişi olarak kimi görüyor? Araştırmamızı şimdilik bu iki noktada yoğunlaştırabiliriz.

— Acaba telgrafın kime gönderildiğini öğrenemez miyiz? dedim.

— Haklısın, sevgili Watson. Bu isabetli bir bakış açısı, benim de aklımdan geçmişti. Yine de postaneye gidip birinin çektiği telgrafi görmek istersen, memurlar sana pek hoş davranmayabilirler.

Bürokrasi işte! Her neyse, biraz daha ustalıkla bu sorunun da üstesinden gelebileceğimizi tahmin ediyorum. Ha, bu arada, Bay Overton, masada duran bütün kâğıtlara bir göz atmak istiyorum, siz tanıksınız.

Masanın üzerinde mektuplar, faturalar ve çeşitli defterler duruyordu. Holmes, bütün bunları hızlı ve araştırmacı bir gözle, dikkatli bir şekilde tek tek inceledi.

— Hiçbir şey yok, dedi nihayet. Arkadaşınızın sağlığı yerinde olmalı, yanılmıyorum değil mi?

— Taş gibidir.

— Hiç ciddi bir hastalık yaşamadı mı?

— Tek bir gün bile hastalandığı olmamıştır. Bir defasında kuru bir öksürük nöbeti, bir başka seferde diz kapağı yerinden oynamıştı. İkisi de önemsizdi.

— Sizin söylediğiniz kadar güçlü olmayabilir. Gizlediği bazı sorunların olduğunu tahmin etmek için elimizde kanıtlar var. Sizin de bilginiz dahilinde buradaki birkaç parça kâğıdı yanıma almam gerekiyor; ileride yapacağım araştırmalarda işime yarayabilir.

— Bir dakika! Bir dakika, diye tepki verdi tanımadığımız ve aksi bir ses. Kim olduğunu anlamak için döndüğümüzde kapıda duran biraz garip, ufak tefek ve yaşlı bir adam gördük. Başında geniş kenarları olan silindir bir şapka ile gevşek duran beyaz bir kravatın tamamladığı siyah bir kıyafet vardı; sıradan bir papaz veya levazımatçıya benziyordu. Kaba ve tuhaf görünümüne karşın yaşlı adamın sesinde otoriter ve dikkat çekici bir şeyler vardı.

— Beyefendinin kâğıtlarına dokunma hakkını kendinizde nasıl bulabiliyorsunuz anlamadım, siz kimsiniz? dedi

— Özel detektifim ve beyefendinin ortadan kaybolmasına ilişkin araştırmalarda bulunuyorum.

— Özel detektif, ha? Kim tuttu sizi, peki?

— Bu beyefendi Staunton'un arkadaşıdır. Kendisi Scotland Yard tarafından bana yönlendirildi.

— Siz kimsiniz beyefendi?

— Cyril Overton, efendim.

— Oo, bu durumda bana telgrafi siz yolladınız. Ben, Lord Mount James. Bayswater otobüsü ile ancak gelebildim. Demek siz bir dedektif tuttunuz araştırma için...

— Evet, efendim.

— Peki, masrafını siz mi karşılayacaksınız?

— Arkadaşım Godfrey, kendisini bulduğumuzda bunları üstlenecektir. Bundan kuşku duymuyorum.

— Ona ulaşamayabileceğimizi hiç düşündünüz mü, peki? O zaman ne yapacaksın, haydi bunu da cevapla?

— O zaman ailesini...

— Sakın aklınızdan bunu geçirmeyin efendim, diye bağırdı ufak tefek adam. Benden bir şey alamazsınız, bir tek metelik bile hem de. Siz de bunu duyun bay dedektif! Kaybolan gencin ailesi yalnızca benden ibaret ve içine düştüğü bu durumdan da ben sorumlu değilim. Godfrey'i ileride

bekleyen iyi şeyler varsa bu benim tutumlu olmamla alakalıdır; zaten bu saatten sonra da servetimi boşa harcamaya hiç mi hiç niyetim yok. Masanın üzerinden aldığınız kâğıtlara gelecek olursak, onların arasında işe yarar en küçük bir şey varsa bile, bunları mahkemede açıklamak zorunda kalacağınızı şimdiden bilmenizi isterim.

— Anladım, efendim, dedi Sherlock Holmes. Size bir şey sormak istiyorum müsaadenizle; bu genç adamın neden kaybolduğuna ilişkin bir tahmininiz var mı?

— Hayır, efendim, yok, dedi ihtiyar. O zaten kendine bakacak kadar yetişkin biri. Zaten bu sorumluluğunu bilmeden yanlış bir şey yapmışsa da onun peşi sıra gitmeyi kabul etmem kesinlikle.

— Sizi gayet iyi anlıyorum, dedi Holmes, biraz muzip bir tarzda. Buna karşın sizin beni anladığınızı sanmıyorum. Godfrey Staunton, beş parasız bir şekilde yaşamış. Eğer kaçırılmışsa emin olun bu kendisinin sahip olduğu bir şey için değildir. Sizin ne kadar zengin olduğunuzu dünya biliyor Lord Mount James. Yeğeninizin sizi hedef almış; evinizi, alışkanlıklarınızı ve servetinizi öğrenmek isteyen bir çete tarafından kaçırılmış olması da mümkün.

Beklenmedik ziyaretçimizin suratı bu yorumdan sonra kireç gibi beyaza kesti.

— Tanrı korusun, efendim, bu nasıl bir düşünce böyle! Bu ürkütücü sonuç hiç aklıma gelmezdi doğrusu. Eğer böyleyse bunlar insanlıktan nasiplerini almamışlar demektir. Ama Godfrey iyi çocuktur, üstelik sadakatli. Bu dünyada hiçbir güç ondan amcası hakkında bir şey öğrenemez. Gümüşleri de bu akşam hemen bankaya koyacağım. Bu arada Bay Dedektif, elinizden geleni esirgemeyin. Godfrey'i getirmek için her yere bakmanızı istiyorum sizden, yalvarıyorum. Para meselesine gelince, şey, eğer bir beşlik veya onluk isterseniz her zaman bana güvenebilirsiniz.

Şu kabullenmiş haliyle bile bu asil cimriden olaya yardımcı olacak hiçbir şey öğrenemedik; çünkü yeğenin özel hayatı hakkında bilgisi yoktu. Şimdilik elimizdeki tek ipucu, bir telgraftan geriye kalanlardı ve Holmes, eldeki bu kopya ile yeni ipuçları bulmak için harekete geçmişti bile.

Lord Mount James'i geride bırakmıştık; Overton ise olay hakkında takım arkadaşlarını bilgilendirmek için konuşmaya gitmişti. Otelin yakınlarında bir telgraf merkezi bulduk. Önce dışarıda küçük bir değerlendirme yaptık.

— Ben deneyelim derim, Watson, dedi Holmes. Resmi bir görevli olsaydık kopyaları daha kolay görme şansı bulabilirdik belki ama o aşamaya gelmedik henüz. Buranın kalabalık olması bizim için avantaj sayılır, nasıl olsa kimseyi hatırlamazlar. Hadi gel, şansımızı deneyelim.

— Özür dilerim, sizi rahatsız ediyorum ama dedi kibar bir sesle bankonun ardındaki genç bayana, dün yolladığım bir telgrafta yanlışlık yapmışım. Henüz yanıt alamadım. Altına adımlı yazmayı unutmuş olabilirim diye düşünüyorum. Beni teyit edebilir misiniz acaba?

Genç kadın bir telgraf yığınına karıştırmaya başladı.

— Telgrafi saat kaçta çekmiştiniz?

— Akşam altıyı biraz geçiyordu.

— Kimin adına gönderilmişti?

Holmes, parmağını dudakları üzerinde gezdirirken bana da bir bakış fırlattı.

— Telgrafın sonunda “Tanrı aşkına” yazıyordu, dedi bir sır verir gibi fısıldayarak. Yanıt

alamamak canımı sıkıttı.

Genç kadın formların içinden birini çekip çıkardı.

— İşte, burada ama altında isim yok, dedi kadın, telgraf formunu tezgâhın üzerine koyarken.

— Evet, bu benim neden yanıt alamadığımı açıklıyor, dedi Holmes. İnanılmaz bir şey, ne kadar da aptalım, değil mi? Yardımlarınız için teşekkür ederim... İyi günler...

Az sonra sokağa çıktığımızda Holmes, gülümseyerek ellerini ovuyordu.

— Sonuç, diye sordum.

— İlerleme var, sevgili Watson, ilerleme var. İlk girişimde bu kadar sonuç alabileceğimizi ben bile tahmin etmiyordum, oysa o telgrafın içeriğine göz atabilmek için daha deneyebileceğimiz yedi değişik planım daha vardı.

— Bir şey öğrenebildin mi?

— Araştırmamıza nereden başlamamız gerektiğini öğrendim, dedi.

O sırada geçmekte olan bir arabayı durdurup, sürücüsüne:

— King's Cross İstasyonu'na, diye seslendi.

— Yolculuk var sanırım?

— Cambridge'e gitmek durumundayız. Eldeki ipuçları orayı işaret ediyor.

— Anlatsana, dedim, arabanın gürültüsü eşliğinde Gray's Inn Caddesi'nden yukarı doğru çıkarken. Oyuncunun kayboluşu hakkında bir fikrin var mı?

Şu ana kadar incelediklerinin içerisinde bununki kadar belirsiz hiçbir olayla karşılaştığımızı hatırlamıyorum bile.

— Zengin amca hakkında bilgi almak için 'kaçırıldığını' düşünmüyorsunuzdur umarım...

— Şunu itiraf edebilirim ki Watson, bunun olabileceğine hiç ihtimal vermiyorum. Yaşlı ve huysuz ihtiyarın ilgisini dağıtmak için o an aklıma gelen parlak bir fikirdi sadece.

— Etkili oldu ama... Peki, senin seçeneğin nedir o zaman?

— Çok sayıda seçenek var. Öncelikle, olayın çok önemli bir maçtan hemen önceki akşam gerçekleşmiş olması ve bu maçta takımın kazanmasına en büyük katkıyı yapacak olan oyuncunun seçilmiş olması durumu bayağı ilgi çekici ve olayı ilginç kılıyor aslında. Buna rağmen, hâlâ bir rastlantı olabilir ama olay ilginç görünüyor yine de. Amatör sporlarda bahis yapılamıyor olması halk arasında bahis oynanmadığı anlamına gelmez. Bu nedenle önemli bir oyuncunun kaybolması birilerinin işine gelmiş olabilir; bu yarış atlarının başına çok sık gelir. Buradan bir sonuca gidebiliriz. İkinci bir seçenek de genç adamın gelecekte büyük bir malvarlığına sahip olacak olması. Şu anda sıradan bir yaşam tarzı varsa da bu nedenle fidye için kaçırılmış olmasını göz ardı etmeyelim.

— Bunlar telgraftaki bilgilerle uyumlu görünmüyor.

— Haklısın, Watson. Telgraf elimizdeki biricik sağlam kanıt. İlgimizi bu noktaya odaklamamız gerekiyor. Cambridge'e de bu nedenle gidiyoruz zaten. Araştırmamızın bizi nereye götüreceği şu an

için bilinemez olsa da bugün akşama kadar ilerleme sağlayacağımızı tahmin ediyorum.

Üniversitenin bulunduğu şehre ulaştığımızda hava kararmaya yüz tutmuştu. Holmes, istasyonda bir araba tutarak Dr. Leslie Armstrong'un evine gitmesini istedi. Kısa zamanda kalabalık bir caddeye cepheli büyük bir konağın önündeydik. Kısa süre sonra içeri kabul edildik ve uzun bir bekleyişin ardından kabul odasında masasında oturan doktorun karşısındaydık.

Uzun süredir mesleğimden uzak kalmış olduğum, Leslie Armstrong adının bana bir şey çağrıştırmamasından açıkça belliydi. Artık biliyorum ki, kendileri yalnızca tıp fakültesinin başkanı değil, aynı zamanda pek çok alanda Avrupa çapında nam salmış ünlü bir düşünürdür. Yine de adamın karizmasından etkilenmek için bu parlak kariyeri bilmenize gerek yoktu. Köşeli yüzü güçlü hatlara sahipti, kaslı vücudu, derin düşüncelerle meşgul olmaya alışkın gözleri ve bir heykeli andıran çene yapısıyla; sağlam bir kişilikte, akıllı, dikkatli, kendine güveni tam ve zor biri olduğu anlaşılabilirdi. Ben ilk anda Dr. Leslie Armstrong hakkında böyle bir izlenim edinmiştim.

Şu an elinde dostumun bir kartviziti bulunuyordu ve bize baktığında fazla memnun olmadığı suratından anlaşılabilirdi.

— Adınızı duydum, Bay Sherlock Holmes. Ne iş yaptığınızı biliyorum ama şu kadarını bilmenizi isterim ki pek de olumlu baktığım söylenemez mesleğinize.

— Doktor, bu durumda ülkemizde yaşayan hemen her suçluyla görüş birliği içerisinde olduğunuzu söyleyebiliriz, diye sakın bir yanıt verdi dostum.

— Suçluları yakalamak için çaba gösterdiğiniz sürece, bu toplumda yer alan her akıllı bireyin sizi desteklemesi kaçınılmazdır; yine de resmî kurumların yeterli olduğunu düşünenlerdenim. Özel hayatları deşifre etmeniz, gizli saklı aile sorunlarını açık etmeniz ve çoğu insanı meşgul ediyor olmanız sanırım sizin yaptığınız işin en fazla eleştiri alan tarafı. Şu an size değerli zamanımı harcamak yerine aslında bir tez yazıyor olmam gerekiyordu.

— Eminim öyledir doktor; bu konuşma belki de tezden daha önemli bir sonuç doğurabilir. Bu arada, bilmenizi isterim ki az önceki iddialarınızın aksine özel konuların duyulmaması için çok fazla çaba harcarız biz; oysa bir dava, polisin eline geçtiğinde kaçınılmaz son mutlaka onun herkes tarafından bilinmesi olacaktır. Bizi daha çok bu ülkenin resmî kurumlarının önünde temizlik yapan öncüler olarak da değerlendirebilirsiniz. Her neyse, ben aslında yanınıza Bay Godfrey Staunton hakkında bir şeyler öğrenmek için geldim.

— Ona bir şey mi oldu yoksa?

— Onunla tanışıyorsunuz sanırım, doğru mu?

— Takdir ettiğim biridir.

— Ansızın ortadan kaybolması hakkında ne biliyorsunuz?

— Öyle mi? Bunu derken doktorun yüzünde en küçük bir değişiklik bile olmamıştı.

— Dün gece yarısına doğru kaldıkları oteli terk etmiş bulunuyor. O zamandan bu yana haber alınamadı kendisinden.

— Dönecektir mutlaka...

— Üniversitenin rugby karşılaşması yarın ama?

— Bu tip oyunlarla ilgilenmiyorum. Buna karşın genç adamın başına gelenleri önemsiyorum; çünkü kendisini severim. Oysa rugby maçları tamamen ilgi alanımın dışında sayılır.

— Bu durumda Bay Staunton'un başına ne geldiğine ilişkin yaptığım araştırmaya yardım etmenizi rica edeceğim sizden. Genç adamın nerede olduğu hakkında bir şeyler biliyor musunuz?

— Hayır, bilmiyorum.

— Dünden bu yana onu hiç gördünüz mü?

— Görmedim...

— Hasta olduğuna ilişkin bir şeyler biliyor musunuz?

— Hayır, bilmiyorum.

Holmes, doktorun önüne bir kâğıt uzattı.

— Bu durumda bana Bay Godfrey Staunton adına geçen ay düzenlenmiş ve Cambridge'deki Dr. Leslie Armstrong'a ödeme yapıldığını gösteren on üç altın tutarındaki faturayı açıklayabilirsiniz belki de... Bu faturayı Staunton'un masasının üzerinde buldum.

Doktorun yüzü gerildi aniden.

— Size neden bir açıklama yapmam gereksin ki Bay Holmes?

Holmes, bunun üzerine faturayı defterinin arasına koydu.

— Bir açıklama yapmak sizin yararınıza olacaktır, dedi sakın bir şekilde. Başkaları tarafından gazetelere duyurulan konularda sessizliğimi koruduğumu söylemiştim; bana güvenmeniz sizin için de akıllıca olur.

— Konuya ilişkin bir bilgin yok demiştim.

— Londra'ya gittiğinden bu yana Bay Staunton'dan hiç haber aldınız mı?

— Kesinlikle hayır.

— Olacak şey değil! Postanelere neler oluyor böyle, diyen Holmes, aldırmıyormuş gibi devam etti. Dün akşam saat altı on beşte Godfrey Staunton tarafından size acil bir telgraf yollandı Londra'dan telgrafın içeriği kaybolmasıyla mutlak şekilde ilgili ve işe bakın ki bu telgrafi size ulaştırmamışlar bile. Hoş görülemez bir yanlışlık. Derhal buradaki bürolarına gidip şikâyet edeceğim.

Dr. Leslie Armstrong, öfkeden kırmızıya kesmiş bir suratla birden oturduğu yerden ayağa fırladı.

— Hemen evimi terk etmenizi isteyeceğim, efendim. Lord Mount James'e söyleyin ne kendisini ne de ajanlarını görmek istiyorum; hayır efendim, hiçbir şey!

Bu sırada öfkeyle zile bastı.

— John, baylara kapıyı göster, dedi.

Mağrur uşak, bu emre itaat ederek bizi kapıya kadar adeta kovaladı. Az sonra kapının önündeydik.

Holmes kahkaha atmaya başladı birden.

— Dr. Leslie Armstrong, güçlü bir kişilik ve dinamik biri, ne dersin, dedi bana hitaben. Sahip olduğu yetenekleri kullanmayı bilirse Doktor Moriarty'nin yokluğunda, onun yarattığı boşluğu

doldurabileceğine inanıyorum. İşte, zavallı Watson, gördüğün gibi istenmediğimiz bu kasabada bir başımıza kuşatılmış haldeyiz. Buradan şimdi ayrılmak, olayı kendi kaderine terk etmek anlamına gelir. Şu küçük han, Armstrong'un evinin karşısında olması nedeniyle bizim kalmamız için ideal konumda. Sen, cadde tarafına bakan odalardan birini bizim için ayarlamaya çalışırken ben de ufak birkaç araştırma yapma fırsatı bulmuş olurum.

Daha sonra ortaya çıkacağı üzere, Holmes'un araştırmaları, önceden söylediği gibi, hiç de kısa sürmedi; çünkü hana döndüğünde saat akşam dokuza geliyordu. Döndüğünde keyifsiz ve solgun yüzü belli oluyordu; toz toprak içerisindeydi, üstelik aç ve yorgun bir halde bitkin düşmüştü. Masanın üzerine soğumaya yüz tutmuş bir akşam yemeği kendisini bekliyordu. Karnını doyurduktan sonra piposunu yakmayı ihmal etmemişti. Artık işler yolunda gitmediği zamanlarda takındığı şu biraz komik ve filozofik kimliğine bürünebilirdi. Dışarıdan gelen araba sesinin ne olduğunu öğrenmek için ayağa kalkıp pencereden dışarı bakmayı ihmal etmedi bu arada. Önüne koşulmuş bir çift gri gaz lambasının yolu aydınlattığı bir kupa arabası doktorun kapısının önünde idi.

— Üç saattir ortalıkta olmayan bu araba, dedi Holmes, akşam altı buçukta yola çıktı ve gördüğün gibi ancak şimdi dönüyor. Bu da on veya on iki millik bir yarıçapta yolculuk edip döndüğünü gösterir bize; üstelik doktorun bu yolu günde bazen bir kez bazen de iki kez kat ettiği anlaşılıyor.

— Evde muayeneye giden bir doktor için bu, o kadar da şaşırtıcı olmasa gerek.

— Yanılıyorsun, Armstrong ev muayenelerine gitmiyor. Eğitimci ve araştırmacı yönü öne çıkan doktorumuzun, onu yazınsal faaliyetlerinden uzak tutan diğer çalışmalara pek de sıcak bakmadığı ortada. Bu durumda gönülsüz de olsa bu yolculukları yapıyor olmasının nedeni ne olabilir, kimi ziyaret etti?

— Araba sürücüsüne...

— Sevgili Watson, bu kişiye zaten çoktan başvurduğumu tahmin edemedin mi? Sürücü ya ahlaksız biriydi ya da patronu onu sıkı tembih etmiş olmalı ki peşime köpeğini takmaya bile cesaret edecek kadar küstahtı. Yine de adam da peşime saldıkları köpek de bastonumdan pek hoşlanmışa benzemiyorlardı, böylece hesapları suya düştü. Zaten bu gergin sürecin ardından soru sormak da pek mümkün olmadı. Onun yerine öğrendiğim bilgileri bana veren kişi bu handa çalışan sıcakkanlı biri. Doktorun hem alışkanlıklarını hem de rutin seferlerini ondan öğrendim. Tam bu sırada, adamın bana söylediklerini teyit etmek istermiş gibi, araba evin önüne geldi.

— Takip etmediniz mi?

— Müthişsin Watson! Gecemiz seninle aydınlanıyor. Bunu ben de akıl ettim pek tabii. Görebileceğin gibi hanın yanında bir bisikletçi var. Oradan hemen bir bisiklet kiralayarak, araba gözden kaybolmadan peşine takılmayı başardım. Kısa zamanda yetiştim ve daha sonra arada yüz metre kadar bir mesafe bırakarak kasabadan çıkana kadar ışıklarını izlemeyi sürdürdüm. Kır yolunda epey gittikten sonra insanı utandıran bir olay başıma geldi. Tam bu sırada, araba birden durdu ve doktor arabadan inerek yanıma geldi. Benimle dalga geçer bir tarzda yolun ileride çok dar olduğunu, bu nedenle bana yol vermemek gibi bir saygısızlık yapmak istemediklerini söyledi. Davranışı çok incelikli ve hayranlık uyandıracak kadar ustalık taşıyordu. Arabanın yanından geçerek ilerlemekten başka şansım yoktu, ben de öyle yaptım ve birkaç mil kadar gittikten sonra gizlenebileceğim korunaklı bir yer bulup arabanın geçişini beklemeye başladım. Arabanın gelmemiş olmasından yan yollardan birine sapmış olduğunu anlamış oldum. Geldiğim yoldan dönerken arabayı hiçbir yerde göremedim

ve az önce, senin de gördüğün gibi, araba eve benden sonra döndü. Bu yolculukla Godfrey Staunton'un kayboluşu arasında bir bağ kurmayı en başta başaramadım açıkçası. Dr. Armstrong'u izleyerek genel bir araştırma yapmak düşüncesindeydim daha çok. Buna karşın, Armstrong'un kendisini takip eden birinin olup olmadığını kontrol edecek kadar dikkatli olması işin içinde bir "oyun" olduğunu düşünmeme neden oldu. Bunu öğrenmeden pes etmek gibi bir düşüncem yok.

— Yarın takip ederiz.

— Edebilir miyiz gerçekten? O kadar kolay olduğunu sanmıyorum. Cambridgeshire'in coğrafi yapısı hakkında pek bir şey bilmiyorsun sanırım, haklı mıyım? Burası saklanmak için hiç de uygun bir yer değil bana göre. Bugün pedal çevirdiğim arazi dümdüzdü ve izini süreceğimiz kişi de, bu geceki davranışları bunu kesinlikle kanıtladı, o kadar aptal değil. Overton'a telgraf çekerek, Londra'da yeni bir şeyler olursa bize bu adresten ulaşabileceği bilgisini verdim; biz de bu sırada telgraf ofisindeki bayanın büyük yardımları neticesinde okuduğumuz telgraf metninde adı geçen kişi olan Dr. Armstrong'un üzerine odaklanabiliriz. Bence doktor genç adamın nerede olduğunu kesinlikle biliyor. Bunun için yemin edebilirim ve bu durumda bu bilgiye ulaşmamamız sadece bizim bir eksikliğimiz olabilir. Bütün ipler onun elinde de olsa, sen de gayet iyi bilirsin ki Watson, başladığım işi asla yarım bırakmak gibi bir alışkanlığım bugüne kadar hiç olmadı.

Ertesi gün yaptığımız gözlemler bizi sonuca yaklaştırmadı. Kahvaltıdan sonra Holmes, bana gülümseyerek bir not uzattı:

"Beyefendi... Benim tüm davranışlarımı takip ederek zamanınızı ne kadar boşa harcadığınızı belirtmek isterim. Dün gece sizin de fark ettiğiniz üzere arabamın arkasında takipçilerimi görmemi sağlayan bir pencere bulunuyor. Sizi başlangıç noktasına getirecek herhangi bir gezi yapmak isterseniz beni izlemeniz yeterli. Bu çabalarınızın Bay Godfrey Staunton'a pek bir yararı da olmayacaktır. Eğer ona iyilik yapmak isterseniz bir an önce Londra'ya dönmelisiniz ve size bu görevi veren kişiye başarısız olduğunuzu söylemeniz en iyisi olacaktır. Cambridge'de geçireceğiniz her dakika sizin için boşa harcanmış demektir. Saygılarımla..."

LESLIE STAUNTON"

— Açık sözlü ve takipte, farklı bir doktor, dedi Holmes. Bu davranışları merakımı daha da artırıyor. Onun peşini bırakmadan önce daha fazla bilgiye ihtiyacım var.

— Arabası şimdi kapının önüne geldi işte, dedim Holmes ara verince. Şimdi de biniyor. Binerken bu tarafa bir göz attı. Ben de bisikletle şansımı denesem, nasıl olur?

— Hayır, hayır, sevgili Watson! Senin aklına güveniyor olsam da şu an için ünlü doktorumuzu alt edebileceğinden emin değilim. Şimdilik bazı araştırmaları tek başıma yürütmek düşüncesindeyim. Şu an için seni bir süreliğine yalnız bırakmak zorunda kalacağım. Böylesine sakın bir kasabada soru sorup duran iki yabancı, hoş karşılanmayabilir. Eminim sen bu saygın şehirde uğraşacak bir şeyler bulabilirsin. Bense akşam olmadan iyi haberler getirmeyi umuyorum.

Ne yazık ki dostum hayal kırıklığı yaşayacaktı yeniden. Bitkin bir şekilde, sonuç alamadan döndü akşam kaldığımız hana.

— Günüm başarısız geçti, Watson. Doktorun gittiği yöne denk gelen Cambridge'in tüm kasabalarını ziyaret ettim. Buralardaki meyhaneleri dolaştım ve yerel ajanslarla görüş alışverişinde bulundum. Aslında epey de yol kat ettim sayılır: Chesterton, Histon, Waterbach ve Oakington'un

köylerini tek tek dolaştım ama sonuç memnun edici olmadı. Bir çift atın çektiği kupa arabasının günlük ziyaretleri, böylesi küçük yerlerde oldukça dikkat çeker. Bu nedenle doktor bizden bir adım önde olmaya devam ediyor. Bana gelen bir telgraf var mı?

— Evet, var... Onu açtım... İşte burada: “*Trinity Üniversitesi’nden Jeremy Dixon’a Pompey’i sorun.*” Hiçbir şey anlamadım.

— Oldukça basit aslında. Dostumuz Overton kendisine sorduğumuz bir soruya yanıt veriyor. Bay Jeremy Dixon’a bir telgraf çekmeliyim hemen. Sanırım artık şans bizden yana. Ha, unutmadan, maçla ilgili haber var mı?

— Evet var... Yerel akşam gazetesi son sayısında maça geniş yer ayırdı. Oxford bir golle galip gelmiş. Son cümlesi tam şöyleydi: “*Uluslararası oyuncu Godfrey Staunton’un yokluğu açık mavililerin yenilgisinde iyice hissedildi. Takımın hücumda yaşadığı organizasyon eksikliği ve savunmada gösterdikleri zafiyet, takımın genel olarak göstermek istediği çabaların boşa gitmesine neden oldu.*”

— Dostumuz Overton’un korkularının yersiz olmadığı anlaşılıyor, diye konuştu Holmes. Bu konuda ben de Dr. Armstrong’la aynı görüşteyim, rugby benim ilgi alanıma girmiyor. Her neyse, bu gece erken uyumalıyız Watson; yarın günümüzün hareketli geçeceğini tahmin ediyorum.

Sabah uyandığımda gözüm Holmes’a ilişti ve o anda ürktüm birden; çünkü ateşin başında oturmuş elinde de küçük bir şırınga tutuyordu. Şırıngayı gördüğüm an dostumun doğasında gizli duran zaafına yenildiği geldi aklıma birden. Holmes suratımdaki ürkmüş ifadeyi görünce gülümseyerek elindeki şırıngayı masanın üzerine bıraktı.

— Merak etme, hayır, sevgili dostum... Tahmin ettiğin şey değil. Korkman için herhangi bir neden yok. Şırıngayı kötü bir amaç için elime almadım. İncelemekte olduğumuz olayın üzerindeki esrar perdesini aralamak için kullanacağım onu. Bütün umutlarım bu şırıngaya bağlı. Az önce küçük bir keşif gezisi yapıp geldim. Şu an için gelişmeler olumlu görünüyor. Sağlam bir kahvaltı yapmanı öneriyorum Watson, çünkü bugün Dr. Armstrong’un peşine düşme niyetindeyim. Bu nedenle bir kez yola koyulacak olursak bir daha herhangi bir nedenle durmak için fırsatımız olmayabilir.

— O zaman, diye atıldım hemen, kahvaltılık bir şeyleri yanımıza almak belki de en iyisi; çünkü doktor mesaiye erken başlıyor. Baksanıza arabası kapının önünde.

— Bence onu boş verelim gitsin. Eğer şanslı ise gerçekten onu bulamayacağım bir yere gitmesi gerekir, aksi halde onu mutlaka bulacağım. İşlerini tamamlayınca aşağı inelim de seni yetenekli bir dedektifle tanıştırayım istersen.

Holmes’un peşi sıra aşağıya indim ve sonra da ahıra gittim. Holmes buradaki kapılardan birini açınca kesik kulaklı, beyaz-kahve karışımı kısacık bir köpek çıktı; bu bir çeşit avcı köpeği olmalıydı.

— Pompey’le tanışabilirsin, dedi Holmes. Pompey, yerel izci köpeklerinin gurur kaynağıdır. Büyük bir koşucu olmadığını yapısına bakarak da anlayabilirsin ama koku almada üstüne başka köpek tanımam. Evet, Pompey, her ne kadar hızlı olmasan da senin hızın şu iki orta yaşlı beyefendi için yeter de artar bile. Bu nedenle senin tasmana şu kayışı takmam gerekiyor. Hadi oğlum, şimdi iş başına. Gel de bana neler yapabileceğini iyice göster bakalım.

Holmes, köpeği önce doktorun evinin kapısına götürdü. Köpek bir süre için etrafı iyice kokladı. Ardından da kısa kısa inleyerek kayışını çekiştirdikten sonra yol boyunca koşmaya başladı. Yarım

saat kadar sonra üçümüz de kasabadan çıkmış, koşar adımlarla kır yolundan aşağı doğru köpeğin peşi sıra gidiyorduk.

— Bu nedir böyle Holmes? diye sordum.

— Klasik bir yöntem olmasına karşın faydasını hâlâ görebileceğimizi umduğum bir yöntem kullanmaya karar verdim. Sabahın erken saatinde doktorun bahçesine kadar gidip fark edilmeden içine anason enjekte ettiğim şırıngamı arabanın arka tekerleğine boşalttım. İyi bir iz sürücü köpeğin anason kokusunu buradan John o’Groat’a kadar takip edebileceğini biliyorum. Bu durumda dostumuz Armstrong’un Pompey’den kurtulmak için İngiltere’yi baştanbaşa dolaşması gerekecek. Vay kurnaz tilki, vay! Geçen gece bu adamın beni atlatmayı başarmasının nedeni demek buydu.

Köpek bu sırada anayoldan ayrılarak otlar tarafından kısmen gizlenmiş olan dar bir yola sapmıştı. Yarım mil kadar ilerledikten sonra bu yol biraz daha geniş başka bir yolla birleşiyordu. Daha sonra ise birdenbire sağa keskin bir dönüş yaparak bu kez yeniden kasabaya geldiğimiz yöne doğru uzayıp gitmeye başladı. Bir süre sonra kasabanın güneyinden geçerek, ilk başta geldiğimiz yolun tam tersi bir yöne doğru gitmeye devam ettik.

— Demek bu alternatif yol, sağlığımız için yürüyüş yapmamıza vesile olacak şeymiş aslında, dedi Holmes. Köylerde yaptığım araştırmalardan neden bir sonuç alamadığımı şimdi daha iyi anlıyorum. Sevgili doktor, gerçekten de risk almayı sevmiyor; bu durumda bu kadar özenle planlanmış bir yolculuğun sonucunda bu yolun bizi nereye götüreceğini doğrusu çok merak ediyorum. Şu sağdaki kasaba sanırım Trumpington. Kahretsin! Araba bize doğru geliyor Watson, çabuk çabuk, yoksa enseleneceğiz!

Holmes, Pompey’i peşinden sürükleyerek engebeli bir alana açılan bir yerden içeri daldık. Buranın etrafında uzamış çalıların arasına henüz saklanmıştık ki araba hızla yanımızdan geçip gitti. Arabada oturan Armstrong’u bir an için otururken görmeyi başarmıştım; omuzları düşmüş bir halde, yüzünü ellerinin arasına almıştı ve üzüntülü olduğu belli oluyordu. Dostumun da aynı şeyi görmüş olduğunu yüzüne bakınca hemen anladım.

— Yolculuğumuzun sonunda iyi bir final bizi beklemiyor sanırım, dedi Holmes. Ne olup bittiğini öğrenmemize oldukça yaklaşmış olmalıyız. Hadi Pompey! İşte, şuradaki kulübeye gidiyoruz.

Yolculuğumuzun sonuna geldiğimiz belli oluyordu. Pompey, kupa arabasının tekerlek izlerinin hâlâ belli olduğu kulübenin bahçe kapısının önünde çıldırmış gibi zıplayıp duruyordu. Buradan kulübeye kadar giden küçük bir patika vardı. Holmes, köpeği orada çitlere bağladıktan sonra ilerlemeye devam ettik. Kulübeye geldiğimiz zaman dostum, küçük ve gösteriştan uzak olan kapıyı çaldı, sonra yeniden vurdu ama yanıt alamadı. Kulübenin terk edilmiş bir yer olmadığı belli oluyordu; çünkü içeriden kısıp kısıp sesler geliyordu kulağımıza. Tarıfsız acılar yaşayan birinin feryadı, acısı ve hüznü geliyordu. Holmes, içeri girip girmemekte bir an için duraksadı. Az önce geldiğimiz yoldan görünen kupa arabasını ve ona koşulmuş bulunan gri atları fark etmemek olanaksızdı.

— Kahretsin, doktor geliyor, diye seslendi Holmes. Bu durumda hemen karar veriyorum. Şu adam buraya gelmeden içeride olan biteni öğrenme vakti.

Hemen usta bir hamleyle kapıyı açınca birlikte içeri daldık. İçeriden gelen sesler daha da duyulur olmuştu, uzun bir feryadı andıran sesler bir insanın derinlerinden gelmeye başlamıştı. Seslerin yukarıdan geldiği belli oluyordu. Holmes, hemen merdivenlere yönelince ben de onu takip etmek durumunda kaldım. En olası kapıyı açınca karşımıza çıkan manzara karşısında ikimiz de öylece donup

baka kalmıştık.

Genç ve güzel bir kadın yatağın üzerinde boylu boyunca yatıyordu. Dingin ve huzurlu bir yüzü vardı; altın sarısı saçlarının arasından uzaklarda bir yere bakıyormuş gibi duran mavi gözleri hareketsizdi. Kadın ölmüştü. Yatağın ayakucunda dizlerinin üzerine çökmüş halde oturur gibi duran adam yüzünü yatağın çarşafına gömmüş hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Derin bir kederin omuzlarına yüklediği acıyla o kadar meşguldü ki, kendisine dokunana kadar bizi fark etmedi bile.

— Bay Godfrey Staunton!

— Benim evet. Hayır, çok geç kaldınız, çok geç. O öldü...

Adam o kadar çok feryat figan ediyor ve etkilenmişse benziyordu ki, hiçbir şekilde bizim yardım etmeye gelen doktorlar olmadığımızı anlatmakta başarılı olamadık. Bu durumda Holmes, adamı teselli etmek için birkaç şey söyledi. Birdenbire kaybolmasının arkadaşlarını nasıl telaşlandırıldığını anlattığı sırada merdivenlerden yukarı çıkan birinin ayak seslerini duyduk. Az sonra da kapıda Dr. Armstrong'un sert, katı ve kuşkulu suratı belirdi.

— Merhaba baylar, diye söze girdi hemen. Aradığınız şeyi bulduğunuzu görüyorum ve üstelik zamanlamanızın ne kadar kötü olduğunu anlatmama gerek olmadığını düşünüyorum. Bir ölüm anında kavga etmek pek de uygun bir yer olmayabilir ama emin olun ki bu kadar yaşlı olmasaydım yaptıklarınızın hesabını fazlasıyla sorardım.

— Özür dilerim Dr. Armstrong, sanırım bir yanlış anlaşılma söz konusu, dedi saygıyla dostum. Bizimle aşağıya kadar gelme nezaketinde bulunursanız bu kahredici sorunu belki daha kolay aydınlayabiliriz.

Az sonra sert huylu doktorumuzla birlikte aşağıdaki oturma odasında başbaşaydık.

— Buyurun, sizi dinliyorum, dedi bize bakarak.

— Önce bilmenizi isterim ki, Lord Mount James tarafından tutulmadık; sonra araştırmakta olduğumuz konuya ilişkin olarak ona karşı hiçbir sempati de duymuyorum. Bu gibi durumlarda birilerinin başına ne gelip gelmediğini araştırmayı kendime görev bilirim. Araştırmamı sonuçlandırdığımda konu benim için tamamen kapanır; eğer olayda birilerinin ceza gerektirecek bir suçu olmadığını bilir veya anlarsam olayı dünyaya ilan etmek yerine konunun kapanıp gitmesine daha çok göz yumarım. Bu sorun için de aynı durum söz konusu. Burada da eğer kanuna aykırı bir durum yoksa sessiz kalacağımdan ve gerçekleri gazete sayfalarında okumamanız için elimden gelen şeyi yapacağımdan emin olabilirsiniz.

Dr. Armstrong yanına gelerek Holmes'un elini samimi bir şekilde sıktı.

— Siz iyi birisiniz, dedi. Sizi yanlış değerlendirmiş olduğumu şimdi daha iyi anlıyorum. Tanrı'ya şükür ki, Staunton'u burada yalnız bırakmaya gönlüm razı olmadığı için geri döndüm, yoksa sizi bu şekilde tanımayabilirdim. Çoğu şeyi zaten biliyor olmanız konuyu hemen özetlememde yardımcı olacaktır.

Godfrey Staunton, bir yıl kadar önce Londra'da ikamet ederken ev sahibinin kızına âşık oldu ve kısa süre sonra da evlendiler. Eşi hem güzel, hem iyi kalpli ve bir o kadar da zeki bir hanımefendiydi. Ondan utanmasını gerektirebilecek hiçbir şey yoktu. Fakat Godfrey, şu huysuz soylunun tek varisiydi ve bu evliliğin duyulması mirastan yoksun kalmasına neden olacaktı. Bu çocuğu çok iyi tanırım ve kişiliğini de çok beğenirim. Olayları bir düzene koyması için elimden gelen

hiçbir yardımı ondan esirgemedim. Bu olayın duyulmaması için oldukça titiz davrandık; çünkü insanlar bir kez dedikoduya başlarsa bunu herkesin öğrenmesi kaçınılmaz olacaktı. Bu küçük kulübe ve Godfrey’in ağzını sıkı tutuyor olması sayesinde şu ana kadar da bunu saklamayı başardık. Bu sırrı benim dışımda yalnızca şu an Trumpington’a kadar gitmiş olan hizmetkâr biliyordu. Aksilik işte, Godfrey’in eşi bir süre sonra tedavisi mümkün olmayan ölümcül bir hastalığa yakalandı. Son derece ağır bir durumdu. Bu genç adam, sevdiği kadının acısına ortak olmak yerine sırrını gizlemeye devam etmek adına maçı olduğu için Londra’ya gitmek durumunda kaldı.

Ona bu arada bir telgraf göndererek moralini yüksek tutmaya çalıştım. O da bana yanıt vererek, elimden geleni esirgememem konusunda adeta yalvarırcasına bana bir şeyler yazdı. Bu, size anlaşılmasız görünen telgraf olsa gerek. Kızın durumunun ne kadar kritik olduğunu yine de ona tam olarak anlatmamıştım; çünkü burada olması pek bir şeyi değiştirmeyecekti. Buna karşın kızın babasına sağlıklı bilgi vermek durumundaydım, verdim de... Adamcağız çaresizliğin getirdiği bir ruh haliyle bunu Godfrey’e aktarmış. Çocuk bunu duyunca elbette çıldırmış halde hemen buraya geldi ve o zamandan beri ayakucunda ölüm gelip kadını alıncaya kadar sabırla bekledi. Hepsi bu kadar Bay Holmes... Bu konu hakkında sessiz kalacağınızı biliyorum, size ve dostunuza güvendiğimi söylemek istiyorum.

Holmes, samimi bir şekilde doktorun elini sıktı...

— Hadi Watson, gel, dedi...

Birlikte bu kederli evden ayrılıp, kendimizi kış güneşinin solgun ışıkları altına attık.

[1] Kullanılmaya uygun hale getirilen keçi derisi ve bu deriyle kaplanmış eşyalara verilen ad. (ç.n.)

^[2] Doğada altıgen billurlar durumunda bulunan, saydam, çoğu yeşil renkli berilyum ve alüminyum silikat. (ç.n.)

[3] Hikâyenin orijinal adı, “The Adventure of the Missing Three-Quarter”dır. Amerikan futbolunun atası olan Rugby oyununda önemli bir yeri olan kahramanın kaybolmasını konu alan hikâyede “rugby” kelimesi tercih edilmiştir. (ç.n.)